

G e o r g e s
SIMENON

HÂKİMİN EVİ

Türkçesi: Hüseyin Bayraktar

Maigret

NSM

Georges Simenon

Hâkimin Evi

Özgün Adı: La Maison du juge

Paris, 1942 v1

Düzenleme: Lone Warrior

Dizi Numarası: BY14P9

Forum: *eskikitaplarim.com*

Dosya formatları: *pdf, mobi, epub, doc, djvu, xps, jpg, fb2*

İÇİNDEKİLER

- I. GÜMRÜKÇÜNÜN KARISI
- II. “BAKIN, DOSTUM...”
- III. AIRAUD'NUN İZİNDE
- IV. SORUŞTURMA BAŞLIYOR
- V. BİRİ HAPSE GİRMEK İSTİYOR
- VI. VERSAILLES'LI İKİ İNGİLİZ
- VII. KOMİSERE SORARSINIZ...
- VIII. PATATES YİYENLER
- IX. "ÖTTÜRME"
- X. DIDINE'İN YEMEKLERİ
- XI. DOKTORUN HİZMETÇİSİ

I. GÜMRÜKÇÜNÜN KARISI

- 56, 57, 58... diye sayıyordu Maigret.

Aslında saymak istemiyordu. Kendiliğinden oluyordu. Kafasının içi bomboş, gözkapakları taş gibi.

- 61, 62...

Dışarıya bir göz attı. Cafe Français'nin camekânının alt tarafı buzlu camdandı, üst kısımdan meydanın çıplak ağaçları ve yağmur görülüyordu, hep yağmur...

- 83, 84...

Ayaktaydı, elinde bilardo sopası, duvarları kaplayan tüm aynalarda kendini görüyordu.

Ve Le Flem, Cafe Français'nin patronu, sıkıdığı çenesini açmadan, rahat bir tavırla, sanki çok doğalmış gibi serisini sürdürüyordu. Yeşil çuhanın bir o yanına bir bu yanına geçiyor, eğiliyor, doğruluyor, dalgın bakışlarla topları izliyordu.

- 122, 123...

Salon epey genişti. Pencerenin yanında orta yaşlı bir hizmetçi dikiş dikiyordu. Hepsi bu. Yalnızca üçü! Bir de sobanın yanında oturan kedi!

Ve saat daha ancak üç! Ve günlerden de daha Ocağın 13'ü! Maigret kasanın arkasındaki duvarda asılı takvimden okuyordu bunu. Ve üç aydır bu böyle sürüp gidiyordu. Ve...

Kimseye yakınmamıştı. Madam Maigret bile onun neden gözden düştüğünü ve merkez komiseri olarak Luçon'a atandığını anlayamamıştı. Bunlar başkalarını ilgilendirmeyen, mesleğin cilvelerindendi.

Madam Maigret de oradaydı, bir piyano satıcısının üstündeki daireyi kiralamışlar, hatta ev sahibesiyle takışmışlardı bile... Çünkü... Neyse!

- Kaç puana gidiyoruz? diye sordu Le Flem, ne zaman duracağını bilmek istiyordu.

- 150...

Maigret usuldan piposunu çekiştiriyordu. Haydi! 147, 148, 149, 150!... Toplar masada dondu kaldı, beyazlar pis bir sarı, kırmızılar ölgün bir pembe. Sopalar yerine kondu. Le Flem fiçiden iki bira doldurdu, tahta bıçakla köpüklerini sildi.

- Sağlığınıza...

Daha başka ne konuşabilirlerdi?

- Hâlâ yağıyor...

Maigret pardösüsünü giydi, melon şapkasını iyice kafasına geçirip önünü indirdi, birkaç dakika sonra elleri ceplerinde, yağmur altında küçük kentin sokaklarında yürümeye başlamıştı.

Daha sonra, duvarları resmi bildirilerle dolu küçük çalışma odasına girdi. Müfettiş Mejat'nın kullandığı briyantin nedeniyle burnu karıncalandı, meretin on piponun boğamayacağı pis bir kokusu vardı.

Buruşuk suratlı, başı boneli küçük bir kocakarı bir sandalyede oturmuş, önünde tuttuğu koca şemsiyenin sularının süzülüşünü izliyordu. Yerde uzunca bir su birikintisi belirmişti, sanki köpek

işemiş gibi.

- Bu ne? diye homurdandı Maigret, tahta parmaklıktan geçip, emrindeki tek polis müfettişine doğru eğilerek.

- Size gelmiş. Sadece sizinle konuşmak istiyor.

- Ne demek sadece benimle? Adımı mı verdi?

- Komiser Maigret'yi istedi.

İhtiyar kendinden söz edildiğini anlamış olacak ki bilmiş bir tavırla ağzını büzmüştü. Maigret, âdeti üzere, pardösüsünü çıkarmadan masasının üzerindeki evrakları karıştırmaya koyulmuştu; hep aynı gündelik işler, gözaltında tutulması gereken bazı Polonyalılar, kimlik kartları yok, oturma izinleri yok...

- Sizi dinliyorum Madam... Kalkmayın lütfen... Ama önce bir şeyi öğrenmek istiyorum: Adımı size kim verdi?

- Kocam, komiser bey... Justin Hulot... Görünce onu mutlaka anımsarsınız, o suratı bir gören bir daha unutmaz... Olay nedeniyle oraya geldiğinizde Concarneau'da gümrük memuruydu... Gazetede sizin Luçon'a atandığınızı gördü... Dün, cesedin hâlâ odada durduğunu görünce bana dedi ki...

- Pardon! Hangi ceset bu?

- Hâkim beyin evindeki...

İşte hiçbir şeyden kolay etkilenmeyecek bir tip!... Maigret o sırada karşısındakini pek de ciddiye almadan dinliyordu, altmış dört yaşındaki Adine Hulot'yla ilerde epey yakınlık kuracağı, hatta ona ötekiler gibi Didine diye hitap edeceğini nereden bilsin?

- Önce şunu bilin ki kocam emekli oldu ve birlikte, benim memleketim olan L'Aiguillon'a taşındık... Limanda küçük bir evim var, merhum amcamdan miras kaldı... L'Aiguillon'u bilmiyorsunuz kuşkusuz, değil mi? Ben de öyle düşünmüştüm... O zaman anlamakta biraz güçlük çekeceksiniz... Ama başka kime başvurabilirdim ki?... Köy korucusu olmaz, hem gece gündüz sarhoş gezer, hem de bizi çekemez... Belediye başkanı sadece midyelerle ilgilenir...

- Midyelerle mi? diye sordu Maigret.

- Merhum amcam gibi midyecilik yapar, zaten L'Aiguillon'da herkes bu işi yapar... Midye yetiştirir...

Mejat denen budala pis pis sırtıtmaya başlamıştı. Maigret ters ters baktı.

- Evet, ne diyordunuz Sayın Madam?...

Kadının yüreklendirilmeye hiç ihtiyacı yoktu. Durumunun tadını çıkarıyordu. O da kötü kötü bakarak Mejat'nın gülmesinin ne kadar yersiz düştüğünü belirtti.

- Mesleğin kötüsü yoktur...

- Elbette! Devam edin...

- L'Aiguillon köyü limandan oldukça uzaktır... Zaten topu topu yirmi hanelik bir yer... En büyük ev de hâkiminkidir...

- Bir saniye. Hangi hâkim bu?

- Forlacroix derler adına... Zamanında Versailles'da¹ sulh hâkimliği yapmış... Bana kalırsa bir şeylere bulaşmış, eğer hükümet onu zorla istifa ettirmemişse ne olayım!...

Hâkimi sevmediği belli! Bu ufak tefek, buruş buruş kocakarı insanlar hakkındaki düşüncelerini dobra dobra söylemekten hiç mi hiç çekinmiyordu.

- Hele şu cesetten söz edin!... Hâkim miydi?

- Ne yazık ki hayır! Böyleleri kolay kolay ölmez!...

Pes doğrusu. Maigret cevabını almış, Mejat kahkahasını bastırmak için mendiliyle ağzını kapatmıştı.

- Bırakın ben bildiğim gibi anlatayım, yoksa kafam karışıyor. Bugün ayın kaçı?... On üçü... Aman Tanrım!... Bak bunu düşünememiştim...

Önce derhal tahtaya vurdu, sonra istavroz çıkardı.

- Evvelki gündü, yani ayın on birinde... Bir gece önce konuk ağırlamışlardı.

- Kim "onlar"?

- Forlacroix'lar... Doktor Breneol, karısı ve kızları. Yani karısının kızı... Çünkü... Neyse uzun hikâye... Yani her on beş günde bir olduğu gibi evde alem vardı... Gece yarısına kadar oturup kâğıt oynarlar, sonra da arabalarını çalıştırırken etrafi gürültüye boğarlar...

- Gördüğüm kadarıyla konu komşuda olup biten hiçbir şey gözünüzden kaçmıyor.

- Canım söyledim ya, bizim ev... Yani merhum amcamın evi, onlarınkinin tam arkasına düşer... Yani istemesek de...

Madam Maigret'nin de pek hoşlandığı küçücük bir kıvılcım belirmişti komiserin gözbebeklerinde. Küçük çekişlerle bir tuhaf tüttürür olmuştu piposunu, sobaya gidip ateşi karıştırdı ve sırtını ateşe verip ayakta dikildi.

- Demek, bu ceset...

- Ertesi sabah... On biri demiştim değil mi? Ertesi sabah benimki havanın kuruluşundan yararlanıp elma ağaçlarını budamaya çıkmıştı... Ben de merdiveni tutuyordum... Tünediği yerden duvarın öte tarafını görebiliyordu... Hâkimin evinin birinci katının hizasına ulaşıyordu tastamam... Pencereleden biri açıldı... İşte bizimki birden inip bana: "Didine," dedi (Adım Adine ama herkes bana Didine der)... "Didine," dedi, "Odada biri boylu boyunca yerde yatıyor." "Yerde mi yatıyor?" dedim, duyduklarına inanamamıştım. "Neden yerde yatıyor ki, ev yatak dolu?" "Öyle ama... Çıkıp bir daha bakayım." Çıktı... İndi... Benim adam ağzına içki koymaz, bir kez bir şey söyledi mi... Üstelik kafası da çalışır... Adama otuz beş yıl memurluk ettirmezler yoksa... Bütün gün düşünüp durdu... Öğle yemeğinden sonra biraz yürüyüşe çıkar... Hotel du Port'a gider... "Pek garip," dedi döndüğünde. "Dün otobüsten kimse inmemiş. Yabancı bir otomobil gören de olmamış!" Kafasını takmıştı bir kez, anlıyorsunuz ya? Yine bana merdiveni tutturdu... Sonra da, adam hâlâ aynı yerde yatıyor, dedi... Akşam, bütün ışıklar sönene dek bekledi.

- Hangi ışıklar?

- Hâkimin evinin ışıklan. Arkadaki odaların panjurlarını hiç kapatmazlar. İçerinin görünebileceğini hiç düşünmezler. Neyse işte! Hâkim o odaya girdi ve epey içeride kaldı. Kocam hemen giyindi ve dışarı fırladı...

- Neden?

- Bakarsın hâkimin aklına eser, cesedi suya atmaya filan kalkar... Ama çabuk döndü. "Deniz çekilmiş," dedi. "Gırtlığına kadar çamurda yürümek gerek." Ertesi gün...

Maigret şaşıp kalmıştı. Meslek yaşamı boyunca çok şeyler görmüştü ama merdiven tepesine çıkıp komşu gözetleyen bu emekli gümrükçüyle Didine gibisini...

- Ertesi gün ceset hâlâ yerindeydi... Hem de aynı pozisyonda...

Maigret'ye: "Gördünüz ya, haklıymışız" der gibi baktı.

- Kocam bütün gün evi gözaltında tuttu. Saat ikide hâkim kızıyla birlikte her zamanki yürüyüşüne çıktı.

- Ya! Hâkimin kızı var demek?

- Bir başka sefer anlatırım. O da malın gözüdür. Bir de oğlu vardır. Ama bunlar çok karışık olaylar... Arkamızdaki memur gülmesini keserse sözüme devam ederim.

Oh olsun Mejat'ya!

- Dün akşam saat 21.26'da deniz yükselmişti. Harekete geçemezlerdi anlarsınız ya!... Gece yarısına kadar ortalık adam kaynar... Daha sonra da sular alçalır. Biz de kocamla karar verdik, o ötekileri gözaltında tutarken ben sizi ziyarete geldim... Dokuz otobüsüne bindim. Bu bey sizin için, belki bugün gelmez, dedi ama amacının beni başından savmak olduğunu anladım... Kocam bana demişti ki: "Komisere Corcarneau'lu gümrükçü de, hani şu gözünde bir sakatlık olan... Sonra da komisere denizci dürbünüyle baktığımı ve adamın buralı olmadığını söyle," diye ekledi... "Yerde de bir leke var, kuşkusuz kan..."

- Pardon, diye sözünü kesti Maigret. L'Aiguillon'a kaçta otobüs var?

- Gitti bile...

- Kaç kilometre çeker Mejat?

Mejat duvarda asılı haritaya bakmaya gitti.

- Otuz kadar...

- Telefon edip taksi iste...

Didine'le gümrükçüsü hayal bile görmüş olsalar, geçmiş ola! Taksiyi cebinden öderdi olur biter!

- Arabayı limandan önce durdursanız iyi olur, ben orada inerim, sizinle görünmek istemem. Birbirimizi tanımazdan gelirsek daha iyi olur... L'Aiguillon'da insanlar o kadar kuşkucudurlar ki... Hotel du Port'da kalabilirsiniz... İki otelin en iyisidir... Akşam yemeğinden sonra orada herkesi görebilirsiniz... Balo salonunun damına bakan odayı tutabilirseniz hâkimin evini bile görebilirsiniz...

- Mejat, karıma haber verirsiniz...

Gece olmuştu ve dünya sudan ibaretmiş gibi görünüyordu. Kocakarı otomobili rahat buldu, ne de olsa eskiden bir beyefendiye aitmiş. Tavandaki lamba ve kristal vazo da pek hoşuna gitti.

- Zenginler amma da şanslıymışlar... Baksanıza neler neler var içinde!...

Bataklıklar... Kanalların böldüğü sonsuz, sınırsız düzlükler, ara sıra yassı çiftlik binaları, Vendee'de dendiği gibi kulübeler ve kurutulunca yakıt olarak kullanılan inek pislikleri...

Maigret'nin içinde bir şeyler kıpırdıyordu, umut gibi. Yine de kendini kaptırmak istemiyordu. Sürüldüğü bu ıssız Vendee bölgesinde acaba kader ona yeni bir şeyler...

- Az kalsın unuttuyordum. Bugün deniz seviyesi saat 22.51'de en yüksek noktasına ulaşacak.

Kocakarının bu kadar kesin bir dille konuşması da şaşırtıcı değil miydi?

- Eğer cesetten kurtulmak istiyorsa bunu kaçırmaz... Limana dökülen Lay'in üzerinde bir köprü

vardır... Saat on birden itibaren kocam köprüde nöbet tutacak... Onunla konuşmak isterseniz...

Cama vurdu.

- Beni burada bırakın... Gerisini yayan giderim.

Ve elinde balon gibi şişmiş şemsiyesiyle sıvılaşmış geceye karışıp gitti. Az sonra Maigret de Hotel du Port'un önünde arabadan iniyordu.

- Sizi bekleyeyim mi?

- Hayır! Luçon'a dönün daha iyi...

Cilalı kızıl çamdan uzun masaların başında mavi iş tulumlu adamlar oturuyordu. Balıkçı ya da midyeciler, önlerinde beyaz ya da roze şarap şişeleri. Sonra bir mutfak. Daha sonra ancak pazar günleri açılan bir toplantı salonu. Bunların hepsi yeniye benziyordu. Beyaz duvarlar. Açık renk köknardan tavan. Pek sağlam olmayan, oyuncak gibi bir merdiven ve kreton perdeli bembeyaz bir oda, parlak boyalı demir bir karyola.

- Bu gözüken hâkimin evi mi? diye sordu hizmetçi kıza.

Tahminen merdiveni aydınlatması gereken bir tepe penceresinde ışık vardı. Yazlık müşterilere ayrılan yemek salonuna sokmak istediler, ama o müşterek salonu yeğledi. Maigret'ye istiridye, midye, karides, balık ve kuzu budu sundular, hepsi de erkek olan diğer müşteriler kendi aralarında denizden, özellikle de Maigret'nin hiçbir şey anlamadığı midye sorunlarından konuşuyorlardı.

- Bugünlerde çok müşteriniz oldu mu?

- Sekiz gündür kimse yok... Evvelki gün... Hayır daha önceki gündü... Biri indi otobüsten... Uğrayıp akşam yemeğine geleceğini söyledi, ama sonra gelen giden olmadı.

Maigret birçok şeye tosladı, raylar, sepetler, çelik halatlar, tahta kasalar, istiridye kabukları. Suyun kenarı midyecilerin alet edevatlarını koydukları kulübelerle doluydu. Bir tür tahtadan köy, ama oturan yok. Her iki dakikada bir böğürme. Balina Burnundaki sis düdüğü, boğazın karşı tarafından, Re adasından geliyormuş, öyle dediler.

Gökte de ne olduğu seçilmeyen birtakım ışıltılar, bir yanıp bir sönen ışıklar dolanıyordu. Islak havada kaybolup giden iki üç fenerin ışıqları...

Hareket halindeki suyun mırıltısı. Küçük nehrin suları kabarak akıyordu ve yakında - kocakarıya göre 22.51'de - deniz yükselecekti. İki sevgili, yağmura rağmen, bir barakaya yapışmışlardı, dudak dudağa, ne bir ses, ne bir hareket.

Köprüye bakındı, uzayıp giden bir tahta köprü, ancak bir otomobil geçecek genişlikteydi. Dalganın havalandığı kayıkları, direkleri seçebildi. Arkasına dönünce az önce çıktığı otelin ışıklarını gördü. Yüz metre kadar ötede iki ışık daha vardı, hâkimin evinin ışıkları.

- Komiser bey siz misiniz?

Sıçradı. Neredeyse adama çarpıyordu, yanı başına sokulmuş şaşı gözleri gördü.

- Justin Hulot... Karım dedi ki... Bir saattir buradayım, bakarsın...

Yağmur buz gibiydi. Limandaki sudan dondurucu bir rüzgâr esiyordu. Makaralar gıcırıyor, gözle görülmeyen nesneler gecenin içinde kıpırdanıyorlardı.

- Size bildirmem gerek... Saat üçte merdivene tırmandığımda ceset hâlâ yerindeydi. Saat dörtte, karanlık basmadan bir kere daha göreyim dedim.. İşte o zaman yok olmuştu... Onu götürmüştü herhalde. Kuşkusuz, vakti gelince kolayca taşıyabilsin diye kapının ardında hazır tutuyor olmalı... Bilmem nasıl taşıyacak?... Hâkim benden daha zayıf, daha ufak tefektir... Neredeyse karımın boyu ve kilosunda... Ötekiyse tam tersi... Şşşt!...

Biri geçti gecenin içinden. Köprünün tahtaları bir bir sallandı. Tehlike geçince gümrükçü devam etti:

- Köprünün öte yanı La Faute'dur. Köy bile sayılmaz. Yazlıkçıların birkaç villası... Gündüz gözüyle görürsünüz... İlginç olabilecek bir ayrıntı öğrendim.. Kâğıt oynadıkları o gece Albert babasını görmeye gelmiş... Dikkat!...

Bu kez sevgililer köprünün parmaklığına dayanmış, karanlıkta akıp giden nehre bakıyorlardı. Maigret'nin ayaklan üşüyordu. Ayakkabıları su almıştı. Gümrükçünün kauçuk çizme giymiş olduğunu fark etti.

- Sabah altıda buradaki herkes midye toplamaya çıkar... Kilisedeymiş gibi alçak sesle konuşuyordu. Bu hem etkileyici hem de gülünç düşüyordu. Maigret birden, acaba Luçon'da, Cafe Français'de mi olsaydım, diye düşündü. Patron, Doktor Jamet, tuhafiyeci Bourdeuille ile oturup iskambil oynuyor olabilirdi, arkalarında, seyirci olarak her ele kafa sallayan o bunak Memimot bile olabilirdi.

- Karım evin arka tarafını gözlüyor.

Demek küçük kocakarı görevi hâlâ bırakmamıştı.

- Bilinmez... Bakarsın aklına eser, otomobili çıkartır, cesedi daha uzaklara götürmeye kalkar!...

Ceset!... Ceset!... Bu olayda gerçekten bir ceset var mıydı?

Boyuna piposunu çekiştiriyor... Bazen otelin kapısı açılıp kapanıyor, uzaklaşan ayak sesleri, insan sesleri duyuluyordu. Sonra ışıklar söndü. Köprünün altından bir kayık geçti.

- İhtiyar Bariteau yılan balığı sepetlerini yerleştirmeye gidiyor. İki saatten önce dönmez.

İhtiyar Bariteau karanlıkta yönünü nasıl bulabiliyordu? Kim bilir? Denizin hemen oracıkta, limanın ağzında olduğunu hissediyordu insan. Soluğunu duyuyordunuz. Şişiyor, kabarıyor, geçiti kapatıyordu.

Maigret bir an daldı. Nasıl olduğunu kendi de bilemedi. Yakın tarihte Adli Polisle Emniyet'in birleşmeleri, çıkan sürtüşmeler... Luçon!... Onu Luçon'a göndermişlerdi...

- Bakın...

Emekli gümrükçünün sinirli eli, kolunu sıkıyordu.

Haydi canım!... Olacak gibi değil... Bu iki ihtiyarın aklına uymak... Didine'in tuttuğu o merdiven... Denizci dürbünü... Ya o gelgit hesaplan...

- Işık söndü.

Gecenin bu vaktinde hâkimin evindeki bütün ışıkların sönmesinde ne gibi bir olağandışılık vardı?

- Gelin... Buradan iyi görünmüyor...

Yine de Maigret köprünün tahtalarını gıcırdatmamak için ayaklarının ucuna basarak yürüyordu. Ya o sesi kısılmış inek gibi böğüren siren...

Su neredeyse tahta barakalara ulaşmıştı. Patlak bir sepete çarptı ayağı.

- Şşşşt!...

Ve o zaman hâkimin evinin kapısının açıldığını gördüler.

Eşikte ufak tefek bir adam belirdi. Sağına soluna bakındı, yine içeri girdi.

Hemen sonra olan oldu. Küçük adam yine çıktı, bu kez iki büklüm, koskoca bir şeyi çamurda sürüklüyordu.

Çektiği şey ağır olmalıydı. Dört metre sonra durup soluklandı. Evin kapısı hâlâ açıktı. Denize ulaşmaya daha yirmi, otuz metre vardı.

- Hıh!...

Bu "hıh" sesini tahmin edebiliyordu, tüm kaslarının gerildiğini de. Yağmur hâlâ yağıyordu. Maigret'nin kaim paltosunun kolunu tutan gümrükçünün eli titriyordu.

- Gördünüz ya!

Evet, her şey emekli gümrükçünün tahmin edip kocakarının söylediği gibi olmuştu. Bu küçük adam kuşkusuz hâkim Forlacroix idi. Çamurun içinde sürüklediği de, kuşkusuz cansız bir insan gövdesi.

II. “BAKIN, DOSTUM...”

Bu sahneye sinsi bir hava veren, hâkimin gözetlendiğinden haberi olmamasıydı. Gecenin ıssızlığında kendini yalnız sanıyordu. Bazen bir fener ışığına yakalanıyor, fötr şapkası, eski gabardini aydınlanıyordu. Maigret dudaklarının arasında bir de sigara olduğunu gördü, herhalde yağmurdan sönmüştür.

Aralarında ancak dört metre vardı. Komiserle Didine'in kocası bir tür nöbetçi kulübesine sığınmışlardı. Saklanmayı düşünmüyorlardı. Hâkim başını çevirse onları görebilecekti. Eli ayağına dolanıyordu adamın. Sürüklediği yük, yerden yirmi santim yüksekliğe gerilmiş bir halata çarptı. Üzerinden geçirmesi gerekiyor ama beceremiyordu. Güç gerektiren işlere alışık olmadığı belli oluyordu, terlemiş olacak ki eliyle alnını sildi.

İşte o anda Maigret, zamanın uygun olup olmadığını düşünmeden, ne şekilde davranması gerektiği konusunu kafasında evirip çevirmeden konuşuverdi.

- Bakın, dostum...

Hâkim başını çevirince iki adamı gördü. Dev gibi Maigret ve minnacık gümrükçü. Ortalık simsiyahtı. Yüzünden hiçbir şey okunamıyordu. Birkaç saniye uzadı da uzadı. Sonra bir ses duyuldu. Hatta sanki biraz titreyen bir ses.

- Pardon! Kimsiniz?

- Komiser Maigret.

Yaklaşmıştı, ama yine de yüzü belirsizdi. Ayaklan neredeyse, çuvallara sarılmışa benzer cesede degecekti. Neden böyle bir anda, hâkimin gösterdiği tepki, saygıyla karışık bir şaşkınlıkla, "Adli Polis'ten Maigret mi?" demek oldu.

Çevre evlerde insanlar uyuyordu, ihtiyar Bariteau, uğultulu gecede, yılanbalığı sepetlerini yerleştirmek için deniz dibindeki çukurları arıyordu.

- Belki de böylesi daha iyi... Konuşan yine hâkimdi.

- Evime gelir misiniz?

Yükünü unutmuş gibi birkaç adım attı. Etraflarında ezici bir sessizlik vardı, sanki yaşamları ağır çekimde akıp gidiyordu.

- Cesedi getirmek daha uygun olur sanırım, dedi hâkim pişmanmış gibi.

Ve yere eğildi. Maigret yardım etti. Kapı aralıktı. Gümrükçü eşikte kalmıştı, Forlacroix onu tanımamıştı, içeri girip girmeyeceğini bilemiyordu.

- Teşekkürler Hulot, dedi Maigret. Sizinle yarın sabah görüşürüm. Bu arada olaydan söz edilmesini istemiyorum... Telefonunuz var mı Mösyö Forlacroix?

- Evet ama akşam dokuzdan sonra bağlantımız kesiliyor.

- Bir saniye Hulot! Postaneye gidin, Luçon'u arayın, 23 numarayı. Oteldir. Müfettiş Mejat'ı çağırın ve en kısa zamanda buraya yanıma gelmesini söyleyin.

İşte böyle! Artık yalnızdılar, bir koridorda yüz yüze duran iki adam. Hâkim elektrik düğmesini çevirdi. Kenarından sular süzülen şapkasını, yağmurluğunu çıkardı. Gecenin sırları ortadan kalkmıştı. Aydınlıkta, ufak tefek, düzgün hatları olan bir adam ortaya çıkmıştı, incecik telli sanlı grili uzun saçları peruğa benziyordu.

Kirli ellerine baktı, sonra da yüküne. Maigret cesedin iki kömür çuvalına sarılmış olduğunu fark etti, baş ve gövde birine, bacaklar bir diğerine, iki çuval bir sicimle birbirine dikilmişti.

- Hemen görmek ister misiniz?

- Kim bu? diye sordu Maigret.

- Ne bileyim? Paltonuzu çıkarın, şöyle buyurun lütfen. Mendiliyle ellerini sildi, kapıyı açtı, bir elektrik düğmesi daha çevirdi ve kendilerini geniş bir odanın eşiğinde buldular, dipteki şöminede çıtır çıtır kütükler yanıyordu.

O anda Maigret'yi en çok şaşırtan odanın tatlı sıcaklığı, aydınlığı ve içerdeki uyumlu düzen oldu. Meşe kirişler tavanın çok alçak olduğu izlenimini veriyorlardı. Hem zaten iki basamak inilerek odaya giriliyordu. Zemin beyaz taşlarla kaplıydı, üzerlerine iki üç halı serilmişti. Bembeyaz duvarlar, binlerce kitabın yer aldığı kitap raflarıyla kaplıydı.

- Oturun komiser... Yanılmıyorsam sıcağı seversiniz. , Eski bir masanın üzerinde yine yığın yığın kitaplar. Ocağın önünde iki koltuk. Nasıl olur da kapının ardında iki kömür çuvalına sarılmış.

- Sizin gibi birine düşmüş olmak benim için bir şans. Aslında pek bir şey anlayamıyorum. Sizi Paris'te sanıyordum ve...

- Luçon'a atandım.

- Benim kismetime. Sıradan bir polise durumu anlatmak daha zor olurdu... İzin verir misiniz?

Rönesans stili bir büfeden gümüş bir tepsi, bir şişe ve kristal kadehler çıkardı, bütün bunlar iyi ayarlanmış bir ışıktaki şıkır şıkır parlıyorlardı. Huzur dolu, ince bir zevkin hakim olduğu tatlı bir hava yayılıyordu hepsinden.

- Bir kadeh armagnac² lütfen... Ha... Aklıma gelmişken... O tek gözlü, kötü gümrükçü nasıl karıştı bu işlere?

İşte Maigret tam o an durumu kavradı. Koltuğuna rahatça kurulmuş, bacaklarını ateşe uzatmış, avucunda armagnac kadehini ısıtırken gördü kendini. Ve fark etti ki sorup soruşturan kendisi değil, az önce denize doğru bir ceset sürükleyen şu sakın ve zarif küçük adamdı.

- Kusura bakmayın Sayın Forlacroix ama sanırım size birkaç soru sormanın sırası geldi.

Hâkim ona döndü, maviş gözlerinde hayretle karışık sitem okunuyordu. Sanki, "Neden?" demek ister gibiydi. "Sizi başka türlü sanırdım!... Neyse!... Nasıl isterseniz..."

Ama bir şey demedi. Daha iyi duyabilmek için kibarca başını eğdi. Hep yaptığı bir hareketti bu, ağır işittiğini gösteriyordu.

- Az önce bu... Bu adamı tanımadığınızı söylemişsiniz. Aman ne kadar zormuş! Böyle bir huzur atmosferinde en basit şeyler bile nasıl bir hassaslık yaratıyorlardı.

- Söylediğim gibi hiç mi hiç tanımıyorum.

- O zaman, neden...

Söylemesi gerek! Haydi! Maigret, neredeyse acı bir ilaç yuttuğu zamanlarda yaptığı gibi gözlerini yumacaktı.

- Neden onu öldürdünüz?

Baktı. Ve hâkimin yüzünde aynı şaşkın ve sitem dolu ifadeyi gördü.

- Ama onu ben öldürmedim ki komiser! Ne münasebet! Neden tanımadığım, sağken yüzünü bile görmediğim bu adamı öldüreyim ki? Biliyorum, böyle bir durumu kabullenmek biraz güç, ama sizin gibi birinin bana inanacağından eminim.

İşin asıl garip tarafı Maigret de ona inanıyordu! Sadece odunların çıtırtısının duyulduğu ve sessizlik anlarında uzaktan denizin uğultusunun kulaklarına geldiği bu sakin ev onu büyülüyordu adeta.

- İzin verirseniz size olayların nasıl geliştiğini anlatayım. Biraz daha armagnac? Bunu, uzun süre Versailles'da savcılık etmiş olan eski bir dostum Gers'deki şatosundan gönderir.

- Siz de Versailles'da yaşamıştınız, değil mi?

- Hayatımın büyük kısmı orada geçti. Çok hoş bir yerdir. İnsanlar da tarihin etkisini taşır gibidirler, hepsi son derece saygın ve kibar kişilerdir. Küçük bir grubumuz vardı ve...

Gereksiz anılan savarmış gibi elini salladı.

- Önemi yok artık... Evet... Günlerden Salıydı...

- Salı, ayın 10'u, dedi Maigret. Yanılmıyorsam dostlarınız gelmişti.

Hâkim usuldan gülümsedi.

- Bakıyorum bilgi toplamışsınız bile... Az önce Hulot'yla birlikteydiniz. Didine'i de görmüşseniz hiç şaşmam... Evimde olup bitenleri benden iyi bilir.

Birden Maigret'nin aklına bir şey geldi. Sanki bu evde bir şeyler eksikmişçesine etrafına bakındı.

- Hizmetçiniz yok mu?

- Evde yatan yok. L'Aiguillon'da oturan yaşlı bir kadınla kızı her sabah gelirler ve akşam yemeğinden hemen sonra giderler. Salı günü, her on beş günde bir olduğu gibi dostlarım geldi... Bir kilometre uzakta oturan Doktor Breneol, eşi ve Françoise...

- Françoise da Madam Breneol'un kızıydı, değil mi?

- Doğru. İlk kocasından. Bu Breneol dışında kimseyi ilgilendirmez.

Ve yine dudaklarında belli belirsiz bir gülümseme dalgalandı.

- Saint-Michel-en-l'Hermitage'da oturan Marsac'lar daha sonra geldiler. Briç oynadık...

- Kızınız da sizinle miydi?

Bir saniyelik bir kararsızlık, duraksama. Bakışlarda biraz ciddiyet.

- Hayır! O yatmıştı.

- Ya bu akşam? - Yattı...

- Hiçbir şey duymadı mı?

- Hiç... Mümkün olduğunca ses çıkartmamaya çalıştım... Salı günü gece yarısına doğru dağıldık.

- Ve sonra bir başka ziyaretçiniz oldu, dedi Maigret ateşe doğru dönerek. Oğlunuz.

- Albert, evet. Birkaç dakika kaldı.

- Oğlunuz sizinle oturmuyor mu?

- Belediye binasına yakın oturur... Zevklerimiz farklıdır... Oğlum midyecidir... Yörenin en önemli

faaliyetinin bu olduğunu size anlatmışlardır sanırım.

- Oğlunuzun sizi gece yarısı ziyaret etmesinin nedenini sorsam densizlik mi etmiş olurum?

Hâkim bakışlarını kadehine dikti, bir an öylece durdu, sonra konuştu.

- Evet!,

Ve bekledi.

- Oğlunuz birinci kata çıktı mı?

- Ona orada rastladım zaten...

- Herhalde kız kardeşini görmeye gitmişti?

- Hayır... Onu görmedi...

- Nereden biliyorsunuz?

- Çünkü, nasıl olsa başkalarından duyacaksınız, iyisi mi ben şimdiden söyleyeyim, çünkü kızımı gece odasına kilitlerim... Diyelim uykuda gezer...

- Oğlunuz neden yukarı çıkmıştı?

- Beni bekliyordu, çünkü dostlarım daha gitmemişlerdi. Merdivenin son basamağına oturmuştu. Kısa bir konuşma geçti aramızda...

- Merdivende mi?

Ve hâkim başını salladı. Yine etraflarında bir acayıplık kol gezmeye başlamıştı. Maigret bir dikişte kadehindекini bitirdi, Forlacroix hemen doldurdu.

- Kapının zincirini takmak için aşağı indim. Bir iki sayfa bir şeyler okuduktan sonra hemen yattım. Ertesi sabah yemişliğe girdim... Söylemesi güç ama ne için oraya gittiğimi şimdi anımsayamıyorum. Biz bu odaya yemişlik deriz çünkü orada meyveleri sıkar suyunu çıkarırız, ama orda bir sürü de hırdavat vardır... Bir nevi sandık odası yani... Yerde bir adam yatıyordu, o ana dek hiç görmediğim biri... Adam ölmüştü, ağır bir şeyle kafasına vurulmuştu... Ceplerini karıştırdım, az sonra neler bulduğumu size göstereceğim... Ama cüzdan yok... Kimliğini belirtecek tek bir kâğıt yok.

- Benim anlayamadığım, diye başladı Maigret.

- Biliyorum! İşte bunu anlatabilmek çok zor. Polise haber vermedim. Cesedi üç gün evde sakladım. Gece vakti, bir katil gibi gizlice cesetten kurtulabilmek için denizin yükselmesini bekledim... Oysa size söylediğim gerçeğin ta kendisi... Bu adamı ben öldürmedim. Böyle yapmam için hiçbir nedenim yoktu zaten... Evime neden geldiğini kesinlikle bilmiyorum. Buraya sağ olarak mı girdi, cesedini mi getirdiler, bilemiyorum...

Sessizlik çöktü. Yine sis düdüğünün uzaktan gelen böğürtüsü duyuldu. Denizde gemiler olmalı. Balıkçılar, balık kaynayan sürtme ağlarını güverteye indiriyorlardı. Acaba gümrükçü Hulot telefonu bağlatabilmiş miydi? Eğer öyleyse, vıcık vıcık briyantınli saçlarıyla hiç de çekilmeyen Mejat alelacele giyiniyor olmalıydı. Yoksa sorulmadan övünerek anlattığı gibi yatağında tavladıklarından biri mi vardı?

- Haydi bakalım! diye söylendi Maigret, sıcaktan adamakıllı uyuşmuştu, bu iş kolay olmayacak.

- Korkarım öyle. Olayların vardığı bu safhada, yani demek istiyorum ki madem adam öldü, acaba...

Cümlesini bitiremedi, pencereye takılmıştı bakışları. Sular kapar götürür, mesele de kapanırdı. Maigret kıpırdanmaya başladı, önce bir bacağını oynattı, sonra diğerini, sonunda o derin koltuğundan

kalkabildi, başı neredeyse kirişe degecek gibiydi.

- Yine de gidip bir baksak fena olmaz!

Bu alçak tavanlı odayı pek sevmiştii doğrusu, her şeyin yerli yerinde olduğu bu odada yaşamak pek hoş olurdu. Tavana baktı; geceleri odasına kapatılan bu genç kız da neydi acaba?

- Çamaşırılığa indirebiliriz, diye bir teklifte bulundu küçük hâkim. Koridorun dibindedir...

Şimdi ikisi de üstlerini kirletmekten çekinmiyorlardı. Islak gece gerilerde kalmıştı. Yeniden uygar kişiler olmuşlardı.

Kırmızı taşla kaplı çamaşırılık epey genişti. Tellerde hâlâ çamaşırlar asılıydı.

- Makasınız var mı? diye homurdandı Maigret, kömürle karışık kara bir suyun sızdığı çuvalları çekiştirirken.

Hâkim makas bulamamış olmalı ki elinde bir mutfak bıçağıyla geldi. Ateş sönmüştü. Hava soğumuştı. Islak parmaklan kızarmıştı.

İşin en tuhaf yanı durumun hiç de trajik olmayışuydı. Hâkim, az önce çuvallara sarmış olduğu adamın yüzünü görmekle dehşete kapılacağa benzemiyordu. Maigret en inatçı, en bet havasındaydı ama aslında sürgün edildiğı bu Luçon'da, gökten tepesine düşen bu soruşturmanın keyfini çıkarıyordu. Yıllarca sirklerde hokkabazlık edip sonunda Kuzey denizlerinin buzlu sularına kavuşan bir fok balığı gibi!

Az önce yaptığı gibi bir eve dalıp, sağı solu koklayıp, orayı burayı karıştırıp, sabır ve sebatla, insanların ve eşyaların hiçbir sırrı kalmayana kadar ruhlarına nüfuz etmeyeli ne kadar olmuştu?

Ya o Didine ve Hulot'su!... Ya o gece vakti merdivene tüneyip babasını bekleyen oğul?

Gelelim ötekine! Kurbanı! Onu bu leş gibi torbalardan kim çekip çıkaracak?

Bir an durum adeta gülünçleşmişti! İnsan her şeyi bekliyor, ama gerçeğin fantezileri biraz aşın kaçıyor! Üstteki çuval çekilip çıkarıldığında kapkara bir surat çıkıvermişti ortaya! Kömür yüzünden tabii. Bu gayet mantıklıydı. Yine de iki adam bir an bakışmış ve ikisi de aynı şeyi düşünmüşlerdi: Bir an için karşılardakini zenci sanmak gibi bir hafifliğe kapılmışlardı.

- Bir havluyla biraz da su getirebilir misiniz? Musluktan bir cayırtı koptu. Gürültü kesilince Maigret kulak kabarttı. Dışarıdan bir ses daha geliyordu, motor sesi gibi! Bir araba kapısı sertçe kapandı. Birden koridorda bir zil sesi yankılandı.

Mejat işe hızlı girişmişti!

- Komiser nerede?

Karşısına dikiliverdi. Müfettişin burnu kızarmış, saçı başı dağılmıştı.

- Çabuk geldim mi? Taksiyi tutayım mı patron? Sahiden ceset var mı? Kaçık kocakarı nerede?

Üzerinde, giysilerinin kıvrımlarında dışarının soğuk ve nemli havasını da getirmişti, bir de atmosferin kalitesini değiştiren bir çiğlik! Bundan böyle her şey daha az sessiz, daha az yumuşak olacaktı. Gürültülü Toulouse³ aksanıyla Mejat, ayrıntılara karşı duyarlı değildi.

- Kim olduğunu saptadınız mı patron?

- Ne gezer!

Maigret bile sözlerine şaşırmıştı, bu sözleri ancak iyice karmaşık ve yoğun soruşturmalarda, işin içinden çıkamadığı zamanlarda sarfederdi, ha bir de Mejat gibi salaklara.

- Kafasına adamakıllı bir darbe yemiş, vay canına! Hâkim Maigret'ye baktı. Maigret de ona, her ikisi de aynı şeyi düşündüler, az önceki, o neredeyse içten huzurun bozulmasına üzüldüler. Mejat ölünün ceplerini karıştırıyor ve elbet, hiçbir şey bulamıyordu.

- Kaç yaşında dersiniz patron? Bence kırk vardır... Giysilerinde marka var mı? Soymamı ister misiniz?

- Tamam! Soy!

Oysa kendisi piposunu doldurup, çamaşırlıkta volta atmaya başlamıştı. Alçak sesle, kendi kendine konuşuyordu.

- La Roche-sur-Yon'a... Cumhuriyet savcısına telefon etmeliyim... Bakalım neye karar verecek?

Ve küçük hâkim karşısında durmuş, söylediklerinin gülünçlüğünü fark etmeksizin ciddi ciddi konuşuyordu.

- Beni hapse atmaları çok üzücü olur...

Bunun üzerine, adeta ağzından kötü kokulu bir duman bulutu çıkarırcasına patladı.

- Baksanıza, sayın hâkim Forlacroix... Şu adam için, yaşamdan ölüme geçip, böyle taşların üzerine uzatılıvermek üzücü olmadı mı?... Nereye kaybolduğunu merak edip duran karısı, ne bileyim, çocukları için üzücü olmadı mı? Üstelik biri kalkıp kendini kurtarmak için bunu yok etseydi, durum daha üzücü olmayacak mıydı?

Yiyip içtiklerine teşekkürü bu muydu? Unutulmaz bir armagnac, ilaç gibi gelen bir odun ateşi, bir tatlı huzur sunulmuştu kendisine, oysa şimdi ev sahibine cephe alıyor, Emniyet'in o insafsız Maigret'si oluyordu yine...

Munis Forlacroix sadece sitem dolu bir bakışla karşılık verebildi.

- Cekette bir marka var!... Mejat'dan bir zafer çiğlığı... Okuyayım... Pa... Pana...

- Panama! diye söylendi Maigret elinden ceketi kaparak. Bu bizim işimizi ne de kolaylaştırır değil mi? Panama Cumhuriyetinde yapılmış giysileri olan bir beyefendi! Neden Çin'den giyinmesin!

Çıkarabilmek için ayakkabının ön kısmını kesmek gerekti. Hep Mejat yapıyordu bu işleri. Bu iki dirhem bir çekirdek delikanlı, kadınların sevgilisi, süslü harflerle rapor yazar gibi aynı rahatlıkla yapıyordu bu angaryaları.

- Ayakkabılar Paris'ten, Capucines Bulvarından... Topuklar biraz aşınmış... En azından bir aydır giyiyormuş... Bu ne olabilir sizce patron? Bir Fransız mı? Bence bu bir Fransız'dı. Elleriyle iş görmeyen, hali vakti yerinde biri... Ellerine bakın...

Dışarıda bekleyen taksiyi ve ısınmak için volta atıp duran şoförü düşünen yoktu. Birden kapı açıldı. Koridorun ucunda bir adam belirdi. Maigret kadar iri yarı, ayaklarında baldırlarına çıkan çizmeler. Kafasında bir denizci başlığı. Sımsıkı sarındığı muşambasının altından birkaç kalın kazak giydiği belli oluyordu.

Kaba ve kuşkucu, içeri daldı. Maigret'ye baktı, sonra Mejat'yı süzdü tepeden tırnağa, cesede eğildi ve nihayet hâkime döndü.

- Bu nedir? diye sordu, aksi hatta biraz tehditkâr. Forlacroix Maigret'ye döndü.

- Oğlum... diye takdim etti. Sizden rica edeyim, açıklayıverin.

Sonra da küçük fare adımlarıyla çamaşırlıktan çıkıp, komiseri konuk ettiği o basık tavanlı odaya döndü.

- Bu nedir? diye bu kez Maigret'ye yineledi sorusunu. Kim bu? Kim öldürmüş? Siz polissiniz, değil mi? Evin önünde otomobili görünce...

Saat sabahın beşi olmuştu bile! Albert Forlacroix midye toplamaya giderken otomobili görmüştü.

- Şoför Luçon'dan bir müfettiş getirdiğini söyledi. Sonra birden kaşlarını çatı.

- Kız kardeşim... Kız kardeşime ne yaptı?

Genç adamın kapıldığı endişe Maigret'yi şaşırttı. Acaba?... Forlacroix'yla beraber o yumuşak koltuklara gömülmüş, çıtır çıtır odunları izlerken...

- Ben de kız kardeşinizi görmek istiyordum, dedi sesinin tonunu değiştirerek. Odasının anahtarı sizde mi?

Öteki Herkül gibi geniş ve güçlü omuzlarını göstermekle yetindi.

- Mejat... Sen aşağıda kal.

Adımları önce merdivenleri gürültüye boğdu, daha sonra kıvrılıp giden uzun koridoru...

- Burası... Geri çekilin biraz...

Ve Albert Forlacroix kapıya yüklendi.

III. AIRAUD'NUN İZİNDE

Maigret'nin tadını asla unutamayacağı olağanüstü bir andı. Önce biten gecenin yorgunluğu, sonra o ıslak yün kokusu. Ucu sonsuzlukta kaybolmuşa benzeyen o meçhul koridor... Yine sis düdükleri duyulmaya başlamıştı. Albert Forlacroix kapıya yüklendiği sırada Maigret merdiven yönüne baktı ve sessizce basamakları tırmanmış olan hâkimi gördü. Ardında, merdiven sahanlığında, Mejat'nın suratı...

Kapı kırıldı ve çam yarması olanca hızıyla odanın ortasına kadar gitti.

Beklenmedik bir manzaraydı. Daha önceden tahmin edilene uymuyordu.

Odayı, ince büzgüleri olan pembe ipek abajurlu bir gece lambası aydınlatıyordu. Louis XVI tarzı bir yatakta genç bir kız adeta otururcasına uzanmıştı, kapıya bakmak için bir dirseği üzerinde doğrulduğunda şişkin, iri bir meme geceliğinden fırlamıştı.

Maigret kızın güzel olup olmadığı konusunda bir karara varamadı. Belki de yüzü fazla geniş, alnı dar, burnu çocuksuydu. Ama yayvan dudaklarının kenarları sulu bir meyveyi anımsatıyordu, gözleri ise uçsuz bucaksız...

Koridorda ses duyunca mı yakmıştı ışığı? Uyuyor muydu? Bilinmez. Pek şaşırmışa benzemiyordu. Oysa kapının eşiğinde iri kıyım Maigret, odanın ortasında kauçuk çizmeleriyle ağabeyi...

Kız sadece sakın bir sesle mırıldanmakla yetindi:

- Ne var Albert?

Babası henüz görünmemişti, ama kapıya yaklaşmış, söyleneni duymuştu. Maigret rahatsız olmuştu, çünkü gözlerini bir türlü o göğüsten ayıramıyordu ve genç adam da bunun farkındaydı. Albert'in buna aldırdığı yoktu. Kuşkuyla odayı inceledi, bir kapıyı açtı.

İçgüdü mü? Maigret, bu kapının şu ünlü yemişliğe açıldığına inanarak ilerledi.

- Ne arıyorsunuz? diye sordu.

Cevap yok; yalnızca kötü bir bakış. Sonra birden Albert Forlacroix eğildi. Yerde, hem odada, hem yemişlikte ayak izleri vardı. Erkek ayakkabıları ince çamurlu izler bırakmıştı ve bu çamur henüz yaşıtı.

- Kim bu?

Albert yemişliğin penceresine yürüdü, yan aralık camdan soğuk hava giriyordu.

Maigret odaya döndüğünde kızı aynı yerde, yine bir göğsü dışarıda bir durumda buldu. Demek bu gece, hatta belki Maigret de bu evdeyken, bu odada, belki de bu yatakta bir adam vardı.

Albert hızlı adımlarla odayı geçti, Maigret de peşinden. Koridorda bekleyen hâkim mırıldandı.

- Artık kapıyı kapatamayacağım.

Oğlu, omuzlarını silkti, kimseyi umursadığı yoktu, aşağı indi, Maigret de peşinden.

- Mejat!...

- Evet, patron...

- Evi gözaltında tut... Dışarıdan!...

Pardösüsünü aldı, şapkasını kaptı. Henüz ortalık tam olarak aydınlanmamıştı ama liman canlanmıştı, sesler, her yandan çeşitli gürültüler duyuluyordu.

- Az önce bana cevap vermediniz... Bu adamın kim olduğunu biliyor musunuz?

Maigret önünden geçerken küçük gümrükçüyü görmezlikten geldi. Yolunu bekleyen adam fena bozuldu.

Albert'e gelince, konuşmak için acelesi yoktu besbelli. Garip çocuk!...

- İşime gidebilir miyim artık? Yoksa beni tutuklamak niyetinde misiniz?

- İşinize gidebilirsiniz... Ama bana söyleyecekleriniz olabilir... Kız kardeşinizin odasında ayak izlerini gördüğünüz adam kimdi?

Albert birden durdu, elini Maigret'nin omuzuna koydu. Suyun kenarına varmışlardı. Su hızla akıyor, kahverengi, pis bir çamur bırakıyordu. Uzun donlu, çizmeli adamlarla kadınlar boş sepetleri, sıırıyla yüzdürülen altı düz kayıklara yüklüyorlardı.

- Adam mı?... Bakın... Şu işte.

Albert gibi yapılı, güçlü, onun gibi giyinmiş bir genç, yaşlı bir kadının sandala binmesine yardım ediyordu. Sonra çabucak kıyıdan uzaklaştı.

- Airaud'dur adı... Marcel Airaud.

Böyle söyledikten sonra bir barakaya daldı ve elinde bir sürü sepetle çıktı.

Hotel du Port'un hizmetçisi çoktan kalkmış ve Maigret içeri girdiğinde salonun yerini yıkıyordu.

- Nereye koşup gittiniz öyle? diye sordu. Odanızda yatmadınız mı?

Maigret sobanın yanına oturdu, kahve söyledi, ekmek, salam ve peynir istedi. Yerine iyice yerleştikten sonra, lokmalarını çiğnerken sorguya girişti:

- Airaud'yu tanır mısınız?

- Marcel'i mi? Kadın öylesine telaşla konuşmuştu ki Maigret dönüp dikkatle baktı.

- Marcel Airaud, evet...

- Buralı bir çocuktur... Neden bana ondan söz ediyorsunuz?

Herhalde bu oğlana ilgisiz olduğu söylenemezdi.

- Midyeci midir? Evli mi?

- Ne münasebet?

- Nişanlı mı?

- Neden bana bunları soruyorsunuz?

- Hiiiç... Anladığım kadarıyla hâkimin kızının peşinde...

- Bu yalan bir kere!... diye haykırdı kadın öfkeyle... Başkaları belki... Hem zaten erkeklerin onun peşinde koşmalarına, tavlamaya çalışmalarına filan hiç gerek yok, çünkü o kız, yani doğrusunu söylemek gerekirse, o kız bir... Bir...

Sunturlu bir söz arıyordu ama son derece sıradan sözcükler döküldü dudaklarından.

- ... Malın gözüdür!... Hem bunu herkes bilir... Eğer erkek kardeşi kızın her odasına girenin suratını

dağıtmaya kalksa...

- Çok mudur?

- Hemen herkes! Bir kez Poitiers'ye⁴ kaçmaya kalktı da bulduklarında ne haldeydi!... Yani biri size Marcel'le aralarında bir şeyler olduğunu söylediye...

- Bana biraz daha kahve verebilir misiniz? Bir sorum daha var: Salı günü otobüsle gelen adam... Saat kaçta gelmişti?

- 16.30 arabasıyla...

- Hemen gitti mi?

- Akşam yemeğine geleceğini söylemişti. Köprüye doğru yürümüştü, tam bilemiyorum, karanlık bastırmıştı...

- Fotoğrafını görseniz tanır mısınız?

- Belki... Ne bileyim!...

- Oldu... Ben yatacağım... Kadın hayretle baktı.

- Hele bakalım... Saat altı... Beni saat sekizde uyandırırırsınız, koyu bir kahveyle... Size güveniyorum küçük hanım. Marcel yüzünden bana çok kızmadınız ya!...

- Bana ne?

Derin bir uyku çekti. En büyük avantajı kafasındakileri bir anda silip, her yerde, her zaman, her şekilde uyuyabilmesiydi.

Hizmetçi kız, adı Therese'di, kaynar kahveyle uyandırdığında hoş bir sürpriz onu bekliyordu. Her şey değişmişti. Pencereden güneş giriyordu. Sokağın uğultusu odayı doldurmuştu. Her yandan gelen seslerden oluşan bir gürültü.

- Bana bir de sabun getirirseniz çok müteşekkir kalırım yavrum... Mahallede bir yerde ustura satılıyorsa bir tane alıverin, ha bir de fırça...

- Beklerken pencereye dayandı, dışarıda insanı ferahlatan serin, nefis bir hava vardı. Geceleyin ona kapkara ve yapış yapış görünen liman bu muydu? Oradaki de hâkimin evi olmalıydı. Ve su kıyısındaki barakalar.

Her şey onu hoş bir şaşkınlığa sürüklüyordu. Barakalar örneğin, beyaz, yeşil, mavi gibi açık renklere boyanmışlardı. Hâkimin evi bembeyazdı, tepesinde pembe kiremitler... Çok eski bir evdi, asırlar boyu kimbilir nice değişikliklere uğramıştı. Örneğin yemişliğin penceresinin yanında, parmaklıklarla çevrili geniş bir taraça vardı, her köşesinde de yeşil çiniden koskoca bir saksılık.

Altında, bahçenin dışında, beyaz, tek katlı, kuşkusuz iki odalı bir ev bozuntusu, küçücük bir bahçe, çit ve elma ağacına dayanmış bir merdiven. Ellerini karnında kavuşturmuş, beyaz başlığıyla şu eşikte duran Didine değil mi? Maigret'den yana bakıyordu.

Midyeciler dönmüşlerdi bile. Yirmi kayık, otuz kayık, midyeci sandalları denen altı düz garip birtakım deniz taşıtları rıhtıma yanaşmışlardı, motorları çalışır durumdaki koca kamyonlara içi mavi kabuklu midye dolu sepetler yükleniyordu.

- Üç buçuk franga, reklam için dağıtılmış bir ustura buldum, ama satıcı diyor ki...

Zarar yok, reklam olsun!... Maigret'nin uykusu kalmamıştı. Sanki bütün geceyi yatağında geçirmiş kadar zindeydi. Çıkmadan önce aşağıda bir kadehçik beyaz şarap!... Neden olmasın?

- Ayakkabılarınızı cilalamamı istemez misiniz?

Elbette! Çamur kalmasın! Her şey net olmalı! Uzakta, tüylerini güneşte kurutmaya çalışan bir horoza benzeyen müfettiş Mejat'yı görünce gülümsemekten kendini alamadı.

- Yeni bir şey var mı evlat?

- Yok patron... İki kadın geldi, biri yaşlı, biri genç... Gündelikçiler sanırım... Hem, bakın...

Alt kattaki üç pencere açılmıştı. Maigret'yle hâkimin geceyi ateş karşısında birlikte geçirmiş oldukları kütüphanenin pencereleri... Beyaz başlıklı yaşlı bir kadın halıları silkeliyor, yaldızlı ince bir toz bulutu güneşe doğru yükseliyordu.

- Ya hâkim?

- Görmedim... Kızını da... Şu Allahın cezası akbaba da bana asıldı durdu.

Maigret gösterilen yöne baktı ve gündüz gözüyle şaşılığını iyice seçilen gümrükçüyü fark etti. Adam çağırılacağını umuyordu. Koşup gelivermek için bir işaret bekliyordu.

- Ben gelene kadar orada kal. Fazla gecikmem.

- Gidip bir kahve içebilir miyim?

İzin verildi. Maigret sağ tarafından kalkmıştı. Daha sonra jandarma karakoluna gidip kendini tanıttı.

- Önce şu telefonunuzu kullanmak istiyorum... Bana La Roche-sur-Yon savcılığını bağlar mısınız?

Savcı henüz gelmemişti. Yardımcısı tutanağı dinleyip onayladı. Sonra Luçon'u aradı. Sonra bir iki yere daha telefon etti.

Haydi canım! Maigret sonunda çarkı döndürmeye başlayacaktı. Biraz da nostalji elbet! Paris'te olsa ekibini etrafına toplamıştı bile, usullerini iyi bilen adamlarıyla çok konuşmaya gerek kalmazdı. Lucas terfi etmişti, Janvier, Torrence, kimlik tespiti bölümündekiler...

Burada fotoğrafçının gelmesi için öğleyi beklemek gerekiyordu, hâkimin evinin yakınına dikilen nöbetçi jandarma gelip geçene öyle kötü bakıyordu ki köşedeki kahvedekiler bir şeylerden kuşkulandırmaya başlamışlardı bile.

Maigret kapıyı çaldı. Yaşlı kadın açtı.

- Hâkim beyi görmek istiyordum.

- İçeri buyur edin Elisa...

Her tarafı adamakıllı derlenip toparlanmış büyük odanın eşiğinde duruyordu, üç pencereden içeri güneş doluyordu.

- Cesedin fotoğrafını çektermeye geldim... Çamaşırlıkta bıraktınız umarım...

- Anahtarı vereyim... Hizmetçiler girmesin diye kapatmıştım.

- Hiçbir şey bilmiyorlar mı?

- Henüz bilmiyorlar... Öyle tercih ettim...

- Kızınız kalktı mı?

Ne biçim soru! Maigret üst kattan gelen piyano seslerini duymuyor muydu sanki?

- O da bir şey bilmiyor mu?

- Kesinlikle...

Maigret belki de şimdiye dek felakete karşı böylesi bir direnişle karşılaşmamıştı.

İnce davranışları olan, kültürlü, sakin bir adam, bir briç partisi sonunda dev yapılı oğlunu merdivenin en üst basamağında oturur halde buluyor. Ve bunu çok doğal karşılıyor!

Ertesi sabah, bir kapıyı açınca meçhul bir cesetle karşılaşılıyor. Üstelik adam öldürülmüş!

Yine kılı bile kıpırdamıyor, kimseye söz etmiyor ve kızıyla birlikte her günkü yürüyüşüne çıkıyor!

Denizin uygun bir zamanını kolluyor. Cesedi çuvallara dikeyliyor, ve...

Polis evindeyken oğlu çıkageliyor, heyecanlı. Kızının odasının kapısı kınlıyor. Bir adamın geceyi bu odada geçirdiği saptanıyor.

Sükûnetini bozmuyor. Her zamanki gibi hizmetçiler geliyor, ortalığı temizliyorlar. Çıplak göğüslü kız piyano çalıyor. Baba, cesedin bulunduğu çamaşırlığın kapısını kilitlemekle yetiniyor.

Fotoğrafçı işe koyulmuştu ve hâkim, ölü bir adamı oturtup ona yaşıyormuş gibi pozlar verilmesini dünyanın en doğal şeyiymiş gibi izliyordu.

- Sizi uyarıyorum, diye söyleniyor Maigret, öğleden sonra saat üçte savcılıktan gelecekler. O vakte kadar evden ayrılmamamızı istiyorum. Bu söylediklerim Matmazel Forlacroix için de geçerli.

Tuhaf! "Matmazel Forlacroix" diye hitap etmesi neden garibine gitti. Kızı yatakta, bir memesi meydanda gördüğü için mi? Odasında bir erkeğin çamurlu ayak izlerini bulduğu için mi?

- Komiser bey, oğlum sizinle konuştu mu acaba? Bir bardak porto alır mıydınız?

- Teşekkürler... Oğlunuz bana sadece Marcel Airaud diye birini gösterdi... Tanır mısınız?

Hâkim gözlerini kırpıştırıp, burnunu oynattı.

- Siz de bu Marcel'in kızınızın odasına girmiş olabileceği düşüncesinde misiniz?

Çok alçak bir ses, adeta nefesle...

- Bilmiyorum...

Kütüphanenin kapısı açıktı. Kütükler yanıyordu.

- Biraz içeri girmez miydiniz?

Bir yakarıydı adeta. Fotoğrafçıyı dışarıda bıraktı.

- Anladınız sanırım?

Maigret ne evet dedi ne de hayır. Zor bir durumdaydı, hele bir babanın önünde.

- Kızım yüzünden Versailles'ı terk ettim ve buraya yerleştim. Bu ev yıllardır ailemin malıdır, bazen bir aylığına yazlığa gelirdik.

- Kaç yaşındaydı?

- On altı... Doktorlar krizlerin giderek sıklaşacağını söylemişlerdi... Diğer zamanlarda son derece normaldir.

Başını çevirdi. Sonra omuzlarını silkerek ekledi:

- Bundan size hemen söz edemedim... Ne umduğumu pek bilemiyorum... Şimdi anlıyor musunuz neden denizin işi halletmesinin daha iyi olacağını düşündüğümü... Diyecekler ki... İnsanların düş gücünün neler üretebileceğini Tanrı bilir... Albert budalasası da başka bir âlem!...

- O akşam niçin gelmişti?

Çok geç. Hâkimin heyecanı dağılmıştı bile. Bir an adamın yumuşayacağını, itiraflara başlayacağını sanmıştı.

Maigret'nin çok kesin sorusu yüzünden mi bilinmez, güneşin adeta renksiz bir hale getirdiği gözbebekleriyle, soğuk bakışlarını komisere çevirdi.

- Hayır! Konuyla ilgisi yok! Bunun hiç önemi yok! Gerçekten porto istemiyor musunuz? Portekizli bir dostum..

Dostun biri armagnac gönderiyor, bir diğeri porto. Bütün tasası yaşamını olabildiğince keyifli bir hale getirmek miydi?

Birden perdenin aralığından volta atmakta olan jandarmayı gördü, sinirli sinirli güldü.

- Bu benim için mi?

- Böyle davranmaya mecburdum, siz de bilirsiniz. Hâkim içini çekti ve beklenmedik bir şey söyledi:

- Bütün bunlar çok üzücü komiser!... Neyse... Tepelerindeki piyano hâlâ notaları sıralıyor, Chopin'in akorları, yaşamın çok huzurlu geçebileceği bu büyük burjuva evinin atmosferiyle fevkalade uyum sağlıyordu.

Duygularına kapılmaktan çekinen bir adamın inceliğiyle, Maigret:

- Görüşürüz, dedi ve çıktı.

Denizden dönenler Hotel du Port'un salonunu doldurmuşlardı. Kim konuşmuştu? Herkesin gözü Mejat'yla birlikte bir masaya oturup yemeğini ısmarlayan Maigret'deydi.

Deniz suyundan, yağmurdan renkleri solmuş giysilerin mavisi çeşitli tonlardaydı. Küçük hizmetçi kız Therese heyecanlıydı, onun bakışlarını izleyen Maigret, kalabalık içinde, roze şarabını içen Marcel Airaud'yu gördü.

Hemen hemen yirmi beşinde, sağlam yapılı bir genç, ağır hareketleri, sakın bakışları ve çizmeleriyle diğerleri gibi epey oturaklıydı.

Az önceki gürültülü konuşmalar kesilmişti. Adamlar Maigret'ye dönmüşlerdi. Bir yudum içiyor, ağızlarını siliyor ve rahatsız edecek raddeye ulaşan sessizliği gidermek için söylenecek herhangi bir söz arıyorlardı.

İhtiyarın biri çekip gitti, sonra bir diğeri.

- Çorbaya buyrun! Evdeki eksik etek vırvırlanmaya başlamıştır...

Marcel son kalanlardan biriydi, dirseği masada, yanağı avucuna dayalı. Therese Maigret'ye:

- Mouclade sever misiniz? diye sordu.

- O da nedir ki?

- Kremalı midye... Buraların yemeğidir.

- Krema bana dokunur, dedi Mejat.

Kız uzaklaşınca Marcel ayağa kalktı, oturma yeri hasırdan bir sandalye çekti altına ve ata biner

gibi oturdu, elini kasketine götürdü.

- Biraz sizinle konuşabilir miyim komiser bey? Mahcubiyetten eser yok. Ama küstahlık da yok. Rahat davranıyor.

- Benim komiser olduğumu nereden bildiniz? Adam omuzlarını silkti.

- Öyle deniyor... Denizden döndüğümüzden beri insanlar konuşup duruyor...

Salonda sadece iki balıkçı kalmıştı, onlar da bir köşeye çekilmiş dinliyorlardı. Mutfaktan tabak şıkırtıları geliyordu.

- Hâkimin evinde birini mi öldürmüşler?

Masanın altında Mejat'nın dizi Maigret'ninkine değdi. Komiser ağzı dolu dolu, kafasını kaldırdı ve konuşana baktı sakın sakın, genç adam bakışlarını kaçırmamıştı.

- Öyle.

- Yemişlikte mi?

Bu kez üst dudağında hafiften bir ter damlacığı belirmişti.

- Yemişliği bilir misiniz?

Adam cevap vermedi, dumanı tüten kremalı midyeleri getiren Therese'e bir göz attı.

- Ne gün olmuş bu?

- Önce bir soruya cevap vermenizi istiyorum. Geçen gece saat kaçta evinize döndünüz? Annenizle birlikte kalıyorsunuz, değil mi?

- Albert bir şey mi söyledi?

- Size ben soru soruyorum.

- Tam gece yarısı olmamıştı daha.

- Hâkimin evinden bu kadar erken çıkmak âdetiniz midir? Yine bir göz atış, bu kez Therese'in az önce girmiş olduğu mutfığa doğru.

- Duruma bağlı...

Güzelim kremalı midyelere yazık oluyordu. Maigret ister istemez yemekte hoş bir tat keşfetti... Neydi bu yahu?... Hafiften bir şey kokusu...

- Ya Salı? diye sordu.

- Salı günü gitmedim.

Maigret'nin kaşları çatıldı, bir süre dalgın durdu, sonra birden:

- Curry⁵ bu!... diye keyifle haykırdı, istediğiniz iddiaya varım, bu yemekte curry var...

- Bana inanmıyor musunuz?

- Salı için mi? Bilemiyorum dostum. Şimdiden nasıl bilebilirim ki?...

- İsteddiğiniz yemini edeyim.

Evet, ona da inanmak isterdi. Hâkime de öyle. İçgüdülerıyla hemen Albert'e inandığı gibi.

İyi ama bu ceset kendi kendine gelmemişti ya!

IV. SORUŞTURMA BAŞLIYOR

Aslında Maigret'nin sızlanmaya hakkı yoktu. Her Şey yolunda, hatta beklenenden de yolunda gidiyordu ve Sayın Bourdeille-Jaminet sonunda tebrik anlamına gelebilecek bir Şeyler mırıldanmak lütfunda bulundu.

Jandarma karakolu gerçekten çok karanlık olduğundan ve lahana çorbası, çürümüş meőin ve iyi yıkanmamış çocuk koktuğundan Maigret belediye binasını seçmişti. Belediyenin salonu daha geniş, duvarları beyaz badanalıydı. Bir köşede bir bayrak, şöminenin üstünde cumhuriyeti temsil eden heykel ve masanın yeşil çuhası üzerinde bir dizi evlenme cüzdanı duruyordu.

Beyler iki arabayla geldiler, önce savcı, Sayın Bourdeille-Jaminet, öylesine uzundu ki sanki bakışları yere ulaşamıyordu, yardımcısı, sonra Maigret'nin adını anlayamadığı bir sorgu hâkimi, bir zabıt kâtibî, adli tabip, bir jandarma üsteğmeni...

Daha sonra Luçon'dan başka jandarmalar da geldi, bunların amacı gerekirse yola gerçek bir barikat kurmakta, sonunda her Şeyden habersiz insanlar bile toplaőıvereceklerdi.

Ceset çoktan getirilmiş, avluya konmuştu. Adli tabip açık havada çalışmak için izin istemişti. Ziyafetlerde kullanılan dört ayaklı tahta destekler getirilmişti. Sonunda Doktor Breneol gelebilmişti, oldukça heyecanlıydı. Savcıyla uzaktan akrabaydılar.

Birbirlerine hal hatır sorup, uzak bir kuzinlerinin vasiyetinden konuşmuşlardı.

Herkes sigara yakmıştı. Camlı kapının ardında çeşitli őenliklerin tertiplendiği balo salonu uzanıyordu, son balodan kalma kâğıt süslemeler hâlâ duruyordu, annelerin oturduğu tahta sıralar duvara dayanmıştı...

- Özür dilerim beyler... Sevgili meslektaşım, acaba sizden bir ricada...

Hâkimler avluda, hukukçular salonda, kâtip bir kâğıt tomarının önünde. Belediye başkanına gelince, önemli havalarda, eşikte durmuş bir jandarmayla gevezelik ediyordu.

Bir an geldi ve Maigret kimsenin olaydan söz edip etmeyeceğini merak eder oldu, herkes faciadan o kadar uzaktı ki. Hâkim, L'Aiguillon burnunda geçen kış katıldığı bir ördek avını anlatıyordu.

- Bari biz ikimiz başlayalım şu işe, dedi Maigret kâtibe.

Ve beyleri rahatsız etmemek için alçak sesle yazdırmaya başladı. Sabahtan bu yana ne yenilik olmuştu? Hiç, sadece Therese Salı günü otobüsten inen yolcuyu tanımıştı, otobüs sürücüsü de hemen hatırlayıvermişti, ama adamın Luçon'dan mı yoksa Triaize'den mi bindiğini çıkaramamıştı.

Fotoğraflar dört bir yana dağıtılacaktı... Bütün jandarmalara verilecek, hancılara, otelcilere gösterilecekti. Ertesi sabah gazetelerde de çıkacaktı. Kısacası her zamanki hay huy...

- Bize iyi bir soruşturma sunacaksınız, demişti hâkim kibarca, sanki Maigret'ye iyi puan verirmiş gibi.

Doktorlar geldiler, mideleri kalkmamıştı, belediye başkanının odasının arkasındaki çeőmede ellerini yıkadılar... Tahmin edildiği gibi sert bir cisim kullanılmış... Çok őiddetli bir darbe... Kafatası çatlamış... Daha sonra da damarların durumuna bakılacak...

Sağlıklı bir herif... Karaciğer biraz büyük... Yiyip içmesini sevenlerden...

- Sayın savcı, o akşam birlikte briç oynadığım dostum Forlacroix'nın bu cinayetle bir ilişkisi olmadığına eminim...

- Artık gitsek beyler!...

Kortej halinde, yürüyerek gitmeli, otomobillere binmeye gerek yok... Ve peşlerinde onları izleyen halk! Ve hepsinin tepesinde, şıkır şıkır bir güneş...

- Önden buyurun sayın savcı...

Kapı çalmadan açıldı. Yaşlı Elisa beyleri içeri aldı. Hâkim Forlacroix boynunu bükmüş büyük odanın bir köşesinde duruyordu, durum tatsızdı, kimse gidip el sıkıp selamlaşmak konusunda bir karar veremiyordu.

- Bütün kapıların anahtarları üstlerindedir beyler.

Maigret bir koltukta evin kızı Lise'i gördü, şaşkın gözlerle onlara bakıyor ve akşam güneşi kızıl perçemini alevlendiriyordu. Vay canına!... Dün gece genç kızın saçlarının kızıl olduğunu fark etmemişti, alev kızılı!...

Savcı, insanların evine dalıp, neden olduğu rahatsızlığı bir an önce bitirmek isteyen görgülü bir beyfendi edasıyla:

- Komiser, siz bizi gezdirin, dedi.

- Buradan... İşte genç kızın odası... Hâkiminki koridorun dibinde... Burası da yemişlik...

Pardösülü, şapkalı altı adam etraflarına bakmıyor, eğilip ona buna dokunuyor, kafa sallıyorlardı.

- Dolapta alet edevat var. İşte katilin kullanmış olabileceği bir çekiç, ama üzerinde parmak izi bulamadım.

- Eldivenli miymiş? diye bir soru patlattı sava, sanki çok zekice bir şey söylemiş gibi.

Durum, bir konakta yapılan açık arttırmaya benzemişti. Hâkimin odası da ziyaret edilecek miydi? Maigret kapısını açtı. Orta karar bir odaydı, ciddi ama zevkli döşenmişti. Hep aynı, biraz köylümsü bir sadelik ve incelik.

Müfettiş Mejat dışarıdaydı. Maigret onu meraklıları gözlemek, bazılarının tepkilerini incelemek, konuşulanları dinlemekle görevlendirmişti. Didine ilk safta yer alanlardandı, her şeyi tezgâhlayan kişi olarak, halkın arasında bırakılmış olmak ağırına gitmişti.

Sorgu hâkimiyle savcı bir köşeye çekilmiş fısıldaşıyorlardı. Savcı kafa sallayarak söyleneni onaylıyordu. Maigret'ye yaklaştı.

- Bana, hiç değilse bir iki gün ona özgürlük tanınmasını istediğiniz bildirildi... Nazik bir durum değil mi, çok nazik, çünkü hiç değilse cesedi sakladığı tesbit edildi... Neyse!... Sorumluluğu siz üstleniyorsunuz!.. Sizin ününüz... Size bir tutuklama emri bırakırız. Belki de boş bir tutuklama emri...

Rahatlamış olacak ki gözlerini kırıştırdı, bu onun gülümseme biçimiydi.

- Evet, beyler...

Gidiliyor. Bitti. Doktor Breneol izin isteyip dostu Forlacroix'nın yanında kalacağını bildirdi. Ötekilere arabalarına binmek kalıyordu. Şapkalar çıkarılıp selam verildi. Eller sıkıldı.

Maigret'den derin bir ohhhh!...

Artık soruşturmasına başlayabilirdi.

Kadın karşısına dikilivermişti, kupkuru, dudakları büzülmüş...

- Beni görmek istediğinizde belki size anlatacak şeylerim olabilir...

- Elbette Madam Didine. Hatta... Akşama kalmadan size uğrayacağım.

Şalını göğsüne bastırarak uzaklaştı. Orada burada gruplar oluşmuştu. Herkes Maigret'ye bakıyordu. Çocuklar peşi sıra geliyorlar ve içlerinden biri Maigret'nin hantal yürüyüşünü taklit ediyordu.

Küçük dünya kendi içine kapanıyordu. Formaliteler bitmiş, yetkililer gitmiş, köy kendi hayatına dönmeye başlamıştı, tek fark Maigret'yi de içine almış olmasıydı. Ona da alışılacak!...

Belediye başkanını kapısının önünde görünce, merhaba demek üzere yaklaştı.

- Az önce düşündüm de sayın komiser... Kuşkusuz çok işiniz var... Belediyenin anahtarını almak isterseniz...

Fevkalade bir fikir!... Bembeyaz oda Maigret'nin hoşuna gidiyordu. Havaya alışmak için hemen içeri girdi. Sağda soba. Her sabah yaktırıp, ara sıra kontrol etmeli. Piposunu, tütününü koyacağı yer. Pencerenin ötesinde ıhlamur ağacı dikili bir avlu, sonra parmaklık ve denize inen sokak.

Kim o hızlı hızlı yürüyen? Ha Mejat'ymış!... İçeri girdi soluk soluğa,

- Bakın patron... Sanırım yeni haberlerim var... Marcel Airaud...

- Eeeee?...

- Halkın arasında dolanırken kulağıma çalınanlara göre... Az önce sizden ayrıldıktan sonra teknesine gitmiş... Bir motoru var... Görenlere göre, teknesi, körfezin dibine doğru, Brault Köprüsü'ne doğru yönelmiş... Oysa o yanda hiçbir işi yok... Denizin yükselme zamanı değil...

Masada bir de telefon vardı. Maigret yokladı.

- Alo Matmazel... Brault Köprüsü'nde telefon var mı?... Orada yalnızca bir ev mi var? Bir han mı?... Bana orayı bağlayabilir misiniz?... Evet komiser Maigret... Belediyedeyim ve sizi sık sık rahatsız edeceğim.

Sarımsı bir ışık yayan ampule baktı.

- Yüz mumluk bir ampul bul Mejat... Alo!... Brault Köprüsü hanı mı? Sizden bir bilgi rica edeceğim Madam... Hayır ben bira satıcısı değilim... Bugün öğleden sonra küçük bir motor gördünüz mü?... Evet, L'Aiguillon'dan. Tam önünüzde mi demirledi? Bir bisiklet mi? Alo... Kesmeyin... Sizin orada bir kadeh şarap mı içti? Nereye gittiğini bilmiyor musunuz?... Marans'a doğru... Mersi Madam... Evet... Dönerse... Acilen L'Aiguillon Belediyesini istersiniz...

Kapıya koştu. Karanlıklar arasında, Luçon'a dönmeye hazırlanan jandarma üsteğmenini gördü.

- Üsteğmen!... Birazcık gelebilir misiniz?... Brault Köprüsünü bilirsiniz sanırım... Ne biçim bir yerdir?...

- Taa diptedir, bataklığın ortasında... Bir kanal körfezin dibinden Marans'a kadar uzanır, yani karanın on kilometre içine girer... Üç kilometrede bir, bir kulübeye ya rastlarsınız ya rastlamazsınız...

- Rica etsem adamlarınızla bölgeyi tarar mısınız? Marcel Airaud diye birini arıyorum, 1.80'lik iri yarı bir genç, tam bir balıkçı tipi, dikkati çekmemesi olanaksız... Teknesiyle buradan yola çıkmış ve onu Brault'daki hanın önüne bağlamış... Bir de bisiklet götürmüş...

- Yani sizce?...

- Şimdilik bir şey söyleyebilmek için çok erken üsteğmen... Size güvenebilir miyim?

Didine'i görmeye yemekten önce mi gidecekti, sonra mı? Önce gitti. Akşam çökmüştü. Bocurgatlar gıcırdamaya, iki fenerin ışığı birbiriyle çakışmaya başlamıştı.

Duvar boyunca çarpık çurpuk bir asma uzanıyordu. Kapı ve panjurlar yeşile boyanmıştı.

- Girin komiser bey. Size bir şey mi yaptım, diye soruyordum kendi kendime...

Hasır koltuktan bir kedi fırladı. Hulot köşesinden kalktı, saygı gereği, lületaşı piposunu ağzından çıkardı.

- Oturun, sayın komiser... Bir şey içer miydiniz? Justin!... Dolaptan bardakları çıkart.

Kadın bardakları kuruladı. Masada bir muşamba geriliydi, köşede yüksek bir yatak, üstünde koskoca kırmızı bir kuştüyü yorgan.

- Koltuğu komisere ver... Elbet!... Bu olaylar yüzünden dalıp ateşi geçirmişim... Şapkanızı çıkartmayabilirsiniz...

Laf olsun diye konuşuyordu, ama kafasında başka şeyler olduğu, nereye varmak istediğini gayet iyi bildiği hissediliyordu. Bir yere oturmadı. Durmaksızın kıpırdanan ellerinden de rahatsız oluyordu. Ve Maigret hiç yardıma olmadığından bizzat soru sormak zorunda kaldı.

- Çocuğu buldunuz mu?

Ne?... Bu olayda bir de çocuk mu vardı?

- Size bundan söz etmeyeceklerini tahmin etmiştim zaten. Buralılar pek konuşmayı sevmezler, hele de yabancılarla. Bir süre sonra... Yani size alıştıklarında... Ben, Hulot'ya da söylediğim gibi sizden yanayım... Therese'i sorguya çektiğinizi gördüm...

Nasıl görmüş? Perdelerin arasından Maigret'yi mi gözetliyordu? Yapardı bu kadın!... O ve kocası Maigret'yi bir an gözden kaçırmıyor, bütün yaptıklarından haberleri oluyordu.

- Bizim gibi işi gücü olmayan ihtiyarlar vakitlerini düşünmekle geçirirler, anlıyorsunuz ya!... Bir kadeh daha... Olur, olur... Kimseye zararı dokunmaz bunun... Sana yok Justin... Biliyorsun sen bunu kaldıramıyorsun...

Ve şişeyi kocasından uzaklaştırdı.

- Therese kaç yaşındadır dersiniz? İlk bakışta gencecik görünür, ama yirmi üçündedir. Hatta yirmi dörtse hiç şaşmam!... İşte bu kız, on altı yaşından itibaren Marcel'in peşinden koşmaya başladı... Evet! Onun da sizinle konuştuğunu gördüm... Boyu poşu gösterişi bir yana, malı mülkü de vardır, iki evi var, midye yatakları vs... Eh kız bulmakta hiç zorluk çekmez... Therese ise garibanın teki... Yazları anası, suyun öteki yakasında kapı kapı dolaşıp midye, istiridye filan satar... Ama kız sonunda işi becerdi... Üç yıl oluyor, herkes kızın karnının şiştiğini gördü. Ama bu insanlar gururludur... Kentte çalışacağım bahanesiyle kaybolup gitti. Birkaç ay sonra döndüğünde zayıflamıştı!... Hem ben, her ay iki günlük iznini aldığında nerelere gittiğini de bilirim... Luçon'a, çocuğunu baktırdığı demiryolu bekçisi o dadıya gider. Ya buna ne dersiniz?

Şimdilik hiçbir şey demiyordu. Therese ve Marcel!... Pekâlâ!... Therese adamı avucunda tutuyor.

- Taa üç yıl öncesinden söz ediyorum, yanlış anlamayın!... İşte o zaman bu zamandır Marcel gecelerini hâkimin evinde geçirmeye başladı. Bunu keşfettiğinizi sanırım... Ondan önce de başkaları olmuştu. Belki sonra da... Ama ben size fikrimi belirtmek istiyorum... Bu oğlan başkaydı... Ötekiler fırsattan yararlanıyorlardı... Anladınız mı? Böyledir erkekler...

Gümrükçüsüne doğru fettanca bir bakış, adam da masum pozu takınırken iyice şaşılasmıştı.

- Marcel'in âşık olduğundan eminim, kız farklı olmasına rağmen, imkânı olsa mutlaka onunla evlenirdi. Şimdi diyelim Therese Luçon'dan birini getirtti, intikamını alabilecek tanıdık birini... Hana girer gibi girilip çıkılır hâkimin evine... Şuradan bakın hele... Etraf kapkara ama terasın beyazlığı nasıl kolayca seçiliyor. Herhangi bir adam oraya tırmanabilir... Taş pervazı aştığı gibi yemişliğe gelir, oranın camı hemen her zaman aralıktır... İstedığı kadar kızın odasını kilitlesin, bunun avucumda su tutmaya çalışmaktan farkı yok...

Maigret kendi düşüncelerinin akışının bilincine varınca ürperdi. Bir süredir, ihtiyarın mırıltı gibi sesini dinlerken kendi de hayallere kapılıp gitmiş, birtakım tuhaf düşlere dalmıştı, evet kafasında beliren şekiller şimdilik bulanıktı, ama dikkat etmezse bunlar adamakıllı canlanacaktı.

- Hana girer gibi girilir hâkimin evine...

Didine'i Luçon'daki bürosunda görüyordu yeniden, sesini gayet net bir biçimde duyuyordu, görmemiş olduğu bir dramı inanılmaz bir kesinlikle tasvir edişi...

Mantığı kusursuz... Denizin ne zaman yükselip ne zaman alçalacağını kesin hesabı... Profesyonel bir polisin gurur duyabileceği bir çalışma... Ve birinin önden diğerinin arkadan evi gözaltına almaları... Denizci dürbününe kadar!...

Bu da inanılır gibi değildi. Bütün bu fikirleri kafadan atmalı, bu yoksul köylü odasına, yatağa, kuştüyü yorgana, muşamba kaplı masadaki kalın cam bardaklara, Didine'in beyaz başlığına bakmalı...

- Kısacası siz hâkimi buraya taşıdıktan sonra tanıdınız! Bir ışık yandı. Bundan emindi. Belli belirsiz bir şok, yüz kaslarının kimilerinde bir kıpırdanma!...

- Yani bu neyi kastettiğinize bağlı... Onu tanıdığımda küçücük bir kızdım.. Belediyenin karşısındaki evde doğmuşum.. Hâkim de tatillerini kuzeninde geçirirdi... Kuzeni ölünce bu ev ona kaldı...

- Evlendikten sonra da gelmeyi sürdürdü mü?

- Her yıl değil, diye kısaca cevap verdi.

- Karısını tanıdınız mı?

- Herkes gibi ben de onu gördüm. Güzel kadındı!

- Yanılmıyorsam Forlacroix ile hemen hemen aynı yaştasınız.

- Ben ondan bir yaş daha küçüğüm.

- Siz kocanızla Concarneau'ya yerleştiniz, o da Versailles'a gitti... Sizler L'Aiguillon'a döndüğünüzde, hâkim de eve taşınmıştı ve duldu.

- Dul değil, diye kestirip alıverdi kadın. Maigret hasır koltuğundan fırlayıverdi.

- Karısı onu terk etti ama dul değil.

- Emin misiniz?

- Emin olduğum bir ay öncesine kadar dul olmadığıdır, kendi gözlerimle gördüm, şu an sizi gördüğüm gibi... Kadın bir otomobilden indi ve kapıyı çaldı... Bir süre koridorda ayakta durdular ve sonra kadın çekip gitti...

Neredeyse kadının otomobilinin plaka numarasını bildirmesini bekliyordu. Ne matrak olurdu ama!

- Bütün bunları daha önce öğrenememişseniz bu sizin suçunuz... Sağa sola koşturacağınıza bana geleydiniz, ya da kocamla konuşaydınız... Şimdi her şeyi anlatabilirim.. Adamcağızı çok üzdünüz!... Değil mi Justin?... Komisere söyleyebilirsin... Açık sözlülerin, hiç kimseden korkusu olmayanların

dillerinin de keskin olduğunu bilir... Bardağınızdaki için komiser bey... Daha başka neler öğrenmek istiyordunuz?... Bende malzeme bitmedi daha... Sabaha kadar anlatacaklarım bitmez... Ama usul usul geliyor aklıma...

Yeterliydi! Hatta fazla bile! Bu ufak tefek kocakarı şeytan kadar kurnazdı.

- Doktora gelelim... Bilmem ilginizi çeker mi ama hâkimin en iyi dostudur... Karısını gördünüz mü? İriyarı, çok boyalı bir esmer... Gözalcı şeyler giyer... İlk kocasından bir kızı var... Göreceksiniz... Kızın dış görünüşü beş para etmez. Ama Doktor Breneol ona tapıyor, karısını almadan, arabasıyla onu sağa sola götürüyor... Hem de epey uzaklara gidiyorlar... Buna rağmen buralı biri, adını da söyleyebilirim, onları La Rochelle'de⁶ bir otelden çıkarlarken görmüş.

Maigret ayağa kalkmıştı. Uzun bir yürüyüş yapmış kadar yorgundu.

- Sizi görmeye mutlaka geleceğim... Sağolun...

Kadın herhalde artık işbirliği yaptıkları kanısına varmış olacak ki elini uzattı, kocasına da aynı şeyi yapması için işaret etti.

- Gelmekten çekinmeyin... Ve şundan emin olun söylediklerimin hepsi doğrudur.

Hâkimin evinin pencerelerinden birinin ışığı yanmıştı. Lise'in odası... Acaba yatmış mıdır? Evin etrafını dolandı. Bu saatte hizmetçiler evlerine gitmişlerdir. Duvarlar arasında sadece iki kişi kalmış!...

Hotel du Port'un artık hiç de yabancı gelmeyen salonuna girdiğinde Therese'in kendisine fırlattığı bakışla irkildi. Kadın besbelli endişeliydi. Galiba yeni bir haber olup olmadığını komiserin yüzünden okumaya çalışıyordu.

Mejat, tezgâha yaslanmış, patronla birlikte içki içiyordu.

- Baksanıza Therese, Marcel'in Marans'a gitmesi gerektiğini biliyor muydunuz?
- Marans'a mı? diye tekrarladı, dikkat kesilmiş, açık vermemeye çalışan biri gibi.
- Birlikte iyi anlaştığınıza göre, belki size bundan söz etmiştir, diye düşünmüştüm.
- Bana hesap vermek zorunda değil!
- Yemekte ne var?
- Çorba, pisi balığı ve isterseniz lahanalı domuz pirzolası...
- Yemeğe, Mejat.

Bunda iyi haberler vardı. Luçon'daki bütün otelcilere kurbanın fotoğrafı gösterilmiş, sonuç olarak adamın o kentte gecelemediği kanısına varılmıştı. Beklemek gerekiyordu. Özellikle de gazeteleri...

- Sizin uykunuz gelmedi mi patron?

- Yemekten hemen sonra yatacağım ve sabah sekizden önce kalkmaya da hiç niyetim yok.

Acıkmıştı. Therese'in geliş gidişlerini izlerken fazla düşünmüyordu. Kadın pek sıradandı, pek sağlıklı görünmüyordu. Siyah elbisesi, siyah çorapları, beyaz önlüğüyle genellikle hiç dikkat çekmeyen küçük bir otel hizmetçisi. Salon boştu. Erkekler akşam çorbalarını içmeye evlerine yollanmışlardı, bir saat sonra kahve içmeye gelirlerdi.

Telefonun zili ortalığı çınlattı. Alet merdivenin altındaydı. Therese açtı.

- Alo... Evet... Sen ne...

- Bana mı? diye sordu Maigret. Kız dinliyordu.

- Evet... evet... Bilmiyorum... Konuşulmadı...

- Neymiş? diye bağırdı patron mutfaktan. Kız alelacele kapatırken:

- Hiç, dedi. Banaymış.

Maigret telefonu kapmıştı bile.

- Alo!... Komiser Maigret, Matmazel! Az önce bağladığınız telefon neredendi, söyleyebilir misiniz? Ne?... Marans'tan mı?... Tam numarayı sorun, evet. Sonra da beni arayın...

Masaya döndü. Therese'in beti benzi uçmuş, hiç konuşmadan servis yapıyordu. Az sonra yine telefon çaldı.

- Bir kahveden mi?... Cafe Arthur? Bana Marans jandarma karakolunu bağlayın Matmazel. Alo?... Başçavuş?... Komiser Maigret... Cafe Arthur'a koşun... Biliyor musunuz? Çok iyi... Biri telefon etti... Marcel Airaud diye biri... Onu merkeze alın ve hemen beni arayın...

Ağır bir sessizlik. Pirzolalar. Lahana. Maigret'nin yüzüne bakamadan gidip gelen Therese. Yarım saat geçti. Zil...

- Alo!... Evet... Ya!... Hayır... Talimat bekleyin... Tamam...

Bir süre geçti. Therese hâlâ Maigret'ye doğru dönmekten kaçınıyordu. Komiserin koca sırtı görünüyordu merdivenin altında. Komiser hattı kesti ama yine konuşmasını sürdürdü.

- Yaralı mı? Siz yine de onu Luçon hapisanesine götürün... Sağolun... İyi akşamlar başçavuş.

Ağır ağır yerine döndü, içini çekti, peynir yiyip yememekte kararsızdı, Mejat'ya göz kırptı ve Therese'in mutfakta olmasından yararlanarak müfettişe fısıldadı:

- Namussuz herif telefonda hemen sonra yok olmuş... Kıza neler söylediğini merak ediyorum...

V. BİRİ HAPSE GİRMEK İSTİYOR

Çok mu zalimceydi? Therese ondan nefret ediyordu kuşkusuz. Bazen kadın ona öylesine kötü bakıyordu ki Maigret gülümsemek zorunda kalıyor, o zaman kızcağız da üzerine atılıp suratını mı tirmalasın, yoksa karşılık olarak gülümsesin mi, ne yapacağını şaşıırıyordu.

Bir saatten fazla, oltaya takılmış balık gibi tuttu kızı. Zavalıcık gidiyor, geliyor, mutfığa giriyor, masanın bir ucunda yemeğini yemeğe çalışıyor, müşterilerin isteklerine koşuyor ama her seferinde Maigret'nin sakın bakışlarını üzerinde buluyordu.

Kimbilir, belki de bu bakış onu çekiyordu? Sessiz sessiz piposunu tüttüren, dalgın bakışlı bu koca adam düşmandan çok dost da olabilirdi.

Kız bir duygudan öbürüne geçiyor, aşın sinirlilikten hırçınlığa ya da belirli bir inceliğe ulaşıyordu. Servis bittikten sonra ilk kez karşısına geçip sordu:

- Ne içersiniz?

Ama calvados'u⁷ getirdikten sonra koridora koşmak zorunda kaldı. Döndüğünde gözleri kızarmış, mendiliyle burnunu siliyordu.

Kâğıt oynayanlara servis yaparken bir bardak kırdı. Bir şey yiyemeden masasından kalktı.

Sonunda patronun karısıyla konuştu. Uzaktan sesleri duyulmuyor ama hareketlerinden tahminde bulunulabiliyordu. Therese hastalanmış gibi davranıyor, tavana bakıyordu... Patronun karısı omuzlarını silkiyordu.

- Git kızım!...

Therese önlüğünü çıkardı, ortalık toplu mu diye bir göz attı, sonra ısrarla Maigret'ye baktı.

- Mejat, yatmadan önce hâkimin evinin önünde ve arkasında jandarmanın nöbet tutup tutmadığına bir göz at. Bir başkası da Forlacroix'nın oğlunun evini gözlesin.

Ayağa kalktı, merdivene yöneldi ve hem tırabzana hem de duvara tutunarak basamakları tırmanmaya başladı. Binanın bu kısmı yepyenydi. Tahtalar pırıl pırıl, duvar yeni badanalanmış, giysilerine kireç bulaşıyordu.

Maigret odasına girdi, kapıyı açık bıraktı. Birkaç dakika sonra şaşırmış, hatta kızmış gibi koridora bir göz attı ve gülümsedi.

Aşağıdakiler daha bir iki saat oturacağa benzerlerdi. Mejat komiserin sesinin kızın odasından geldiğini duyunca varsın sasırsın! Odaya girdi. Kız ayakta onu bekliyordu. Topuzunu açmış, saçlarını dökmüştü. Omuzlarına inen koyu renk saçları yüzünün ince hatlarını daha da belirginleştiriyor, burnunu daha sivrileştiriyor, ama bakışındaki içtenliği gölgeliyordu.

Maigret demir karyolanın ucuna oturup onu incelemeye başladı, kız konuşmak zorunda kaldı.

- Emin olun Marcel'e bu kadar yüklenmekle hata ediyorsunuz. Onu herkesten iyi tanırım...

Bir oyuncu gibi uygun ses tonunu yakalamaya çalışıyor ama bulamıyordu.

- Bu yaz evlenecektik...

- Çocuk yüzünden mi? Kız şaşırmadı.

- Hem çocuk, hem de başka şeyler yüzünden... Çünkü birbirimizi seviyoruz... Bu pek mi olağanüstü?

- Olağanüstü olan, çocuk ancak üç yaşına bastıktan sonra durumu yasallaştırmayı düşünmeniz. Bana bakın Therese... Emin olun, yalan söylemek hiçbir işe yaramaz... Marcel size telefonda ne dedi?

Kız ona uzun uzun baktı ve içini çekti.

- Hata ediyorsam bile vız gelir... Ceplerinde bir kâğıt bulup bulmadıklarını öğrenmek istiyordu.

- Kimin ceplerinde?

- Ölünün herhalde!

- Bu soruya mı hayır diye karşılık verdiniz?

- Önemli bir şey bulunduğu takdirde bunu duyarım sanmıştım... Yani bunu sordu diye Marcel'in katil olduğunu düşünemezsiniz... Size söylüyorum, biz evlenecektik...

- Yine de hemen her akşam Lise Forlacroix'nın odasına gidiyordu.

- Onu sevmiyordu!

- Sevmediğini garip bir şekilde belirtiyormuş!...

- Erkeklerin ne olduğunu bilirsiniz... Bu aşktan başka bir şey... Bunu sık sık söylerdi. Onun zayıf tarafıymış, bundan kurtulacağına yemin etmişti.

- Bu doğru değil!

Kız titredi, sertleşti, adileşti.

- Bunun doğru olmadığını ne biliyorsunuz? Oradaydınız herhalde? Hâkimin evinden pencereden değil de kapıdan çıktığını gördüğüm de mi yalan? Hâkimin ona yaltaklandığı da!... Her şeyden haberi olduğu da!... Bütün bunların içinde kimmiş masum olan?... Ben bir çocuk yaptım, evet... Ama herifleri odama almam!...

- Pardon! Marcel'i hâkimle birlikte ne zaman görmüştünüz?

- Herhalde birkaç ay oluyor... Bakayım... Noel'den önceydi.

- Ve çok iyi anlaştıklarını iddia ediyorsunuz! Açıklama istediğinizde Marcel ne karşılık verdi?

Yine yalan söyleyecekti. Burun kanatlarının titremesinden belli.

- Bana tasalanmamamı söyledi... Her şey yolunda, dedi... Dört beş aya varmaz evleniriz, karşı yakada, Charron yakınlarında bir ev tutar, bu insanlardan uzak oluruz, dedi... Beni seviyor, anlamıyor musunuz? Hiç tanımadığı bir adamı öldürmesi için hiçbir neden yoktu.

Merdivende, sonra da koridorda ayak sesleri... Bir kapı. Mejat odasına girmiş, ıslık çalarak soyunuyor.

- Bana başka söyleyecekleriniz yok mu kızım? İyi düşünün. Bütün söylediklerinizin yarısı doğru, yarısı yalandı. Yalanlarınız yüzünden bana ilettiğiniz doğruları ciddiye almam zor olacak.

Ayağa kalktı. Odaya göre fazla uzun ve fazla genişti. Birden, en beklemediği bir anda kız göğsüne atılıp hıçkırmaya başladı.

- Geçti, geçti, diyordu çocuk avutur gibi. Geçti gitti. Şimdi şu yüreğinizdekileri boşaltın bakalım.

Kız öylesine yüksek sesle hıçkırıyordu ki karşı odadaki Mejat kapısını açtı.

- Sakin olun yavrum... Bütün evi ayağa kaldıracaksınız... Bugün canınız konuşmak istemiyor mu?

Başını hayır der gibi salladı, yüzü hâlâ Maigret'nin göğsüne gömülüydü.

- Hatalısınız!... Neyse... Yatın şimdi! Sizi uyutacak bir şey vereyim mi?

Yine çocuk gibi başını salladı, bu kez, olur diyordu. Maigret banyodaki bardağa bir uyku hapı attı, biraz da su koydu.

- Yarın sabah daha iyi olacaksınız.

Kız, gözleri ve yanakları ıslak, içti, komiser fırsattan yararlanıp geri geri uzaklaşmıştı.

Sonunda yatağına uzanırken bir "Ufff!" çekti, Therese'in odası gibi bu yatak da ona bir numara küçük geliyordu.

Ertesi sabah hava güneşli ama buz gibiydi. Therese kahvaltısını verirken adamakıllı suratsızdı. Mejat, L'Aiguillon'daki berberde briyantın bulmuş, buram buram kokuyordu.

Maigret, elleri cebinde, yürüyüşe çıktı, avdan dönen midyecileri, midye dolu sepetleri, yeşilimsi bir mavilikteki denizi, uzakta, bir türlü boydan boya geçemediği köprüyü, onun ilerisindeki sayfiye yerini, çamlar arasındaki orta hallilere göre villaları seyretti.

Hâkimin evinin önünde bir jandarma volta atıyordu. Panjurlar açıktı. Bütün bunlar artık yabancıları sevimli bir dünya oluşturuyorlardı. İnsanların kimileri ona günaydın diyor, kimileri kuşkucu gözlerle ardından bakıyorlardı. Belediye başkanına rastladı, bir kamyonu midye yüklüyordu.

- Size gelmiş bir alay telgraf var. Belediyedeki masanızın üzerine bıraktım. Galiba jandarma üsteğmeni de sizi bekliyor...

Vakit geç olmuştu. Maigret yatağında tembellik etmişti. Sakin sakin işine gidiyordu, tıpkı eski mutlu günlerinde, Paris'te, Saint-Antoine Mahallesi ve Saint-Louis Adasından geçerek Emniyet Müdürlüğüne gidişi gibi.

Alçıdan cumhuriyet heykeli yerindeydi. Soba gürüldüyordu. Kuşkusuz belediye başkanı, nazik bir jest yapmış, masanın üzerine bir şişe etiketli beyaz şarap ve bardak bırakmıştı.

Jandarma üsteğmeni de Maigret'yle odaya girdi. Komiser, pardösüsünü, şapkasını çıkarmış, bir soru sormaya hazırlanıyordu ki çocuk çığlıklarının bir havai fişek gibi patlamasıyla keyifli bir şaşkınlığa kapıldı. Teneffüse çıkan bütün ilkokul penceresinin altındaydı. Su birikintileri buz tuttuğundan çocuklar tahta saboların tok sesleriyle kayıp duruyorlardı. Hepsinde, kırmızı, yeşil, mavi atkılar, kabanlar, şallar.

- Sizi dinliyorum... Marcel Airaud mu?

- Onu henüz bulamadık. Bataklık çok geniş. Tek tek kulübeleri gezmek gerek. Bu mevsimde bazı yollara girilemez. Bazı kulübelere ancak kayıkla ulaşılabilir.

- Hâkim cephesinde yeni bir şey? ,

- Tam bir sessizlik. Evden ne kimse çıktı, ne kimse girdi, bu sabah gelen iki hizmetçi hariç elbet.

- Ya Albert Forlacroix?

- Bu sabah yine her zamanki gibi işe çıktı... Adamlarımdan biri onu bir saniye bile yalnız bırakmıyor. Adı öfkeliye çıkmış zaten, yoktan yere kavga çıkarır hep.

Masasının üzeri öbek öbek telgraflarla doluyken sobada sırtını ısıtıp, usul usul piposunu yakmak

şımarıklık değil de nedir? Belki de her şeyi zamanında ve sırasıyla yapmak merakından, başka yerlerde olup bitenleri öğrenmeden önce L'Aiguillon'la işini bitirmek istiyordu.

Hoş bir rastlantı, ilk telgraf Madam Maigret'dendi.

"Otobüse yedek çamaşır, giysi dolu bavulu verdim. Haberini beklerim. Öpücükler."

- Otobüs kaçta gelir?

- Birkaç dakikaya kadar...

- Lütfen benim adıma gelen bavulu alıp Hotel du Port'a bırakıverin.

Bir başka telgraf, daha uzun, Nantes'dan⁸.

Nantes Seyyar Birlik Komutanlığından Komiser Maigret'ye, L'Aiguillon'da bulunan meçhul kişinin kimliği saptandı. (Stop.) Doktor Janin, 35 yaşında, Nantes, Les Eglises Sokağında ikamet eder. (Stop.) 11 Ocak Salı evinden çantasız çıkmış. (Stop.) Soruşturma devam ediyor. (Stop.) Ayrıntılar için telefon edin.

Üsteğmen yeni gelmişti. Maigret telgrafi uzatırken kayıtsızca ekledi:

- Yaşından büyük gösteriyordu.

Sonra telefonun kolunu çevirdi, santraldaki kıza güneydın dedi ve Nantes Seyyar Birliğini bağlamasını istedi.

Bütün bunlar sıradan küçük işlerdi. Haydi bakalım! Üçüncü telgraf da Versailles'dan, Maigret'ninkine cevap.

Son bilgilere göre, Madam Forlacroix, doğumu Valentine Constantinesco, ikamet yeri "Roches-Grises" villası, Commandant Marchand Sokağı, Nice⁹.

- Alo!... Nantes Seyyar Birliği!... Maigret... Versenize... Guillaume? Evet dostum... iyiyim... Çabuk hallettiniz... Dinliyorum, evet.

Maigret asla not almazdı. Elinde kalem, önünde kâğıt olduğunda, olayla hiç ilgisi olmayan karışık şekiller çizerdi.

- ... Emile Janin... Montpellier Tıp Fakültesi... Roussillon'lu orta halli bir aile... İlginç bir ayrıntı: Saint Anne'da iki yıl staj... Demek psikiyatri alanında uzman... Vay vay!... Bağımsız karakterli... Gemi doktorluğuna yazılıyor... Hangisi? Le Vengeur... Bu gemiyle üç dört yıl önce dünya turu yapmış... Panama'dan alınan giysilerin açıklaması... Hep fazla basma buyruk... Sicili pek iyi değil... Sivil hayata dönüyor... Nantes'a yerleşip psikanalizde uzmanlaşıyor.

- Alo Matmazel... Yine bir numara rica edeceğim... Bana acilen Nice Emniyetini bağlar mısınız?... Teşekkürler... Biliyorum, elinizden geleni yapıyorsunuz, gitmeden önce size çikolata getireceğim... Kestane şekerini mi yeğlerdiniz?... Not ediyorum...

Ve daha sonra jandarma üsteğmenine dönerek:

- Bilmem bendeki şu boş tutuklama emrini kullansam mı acaba?

İçgüdü mü? Sözünü tam bitirmişti ki zil çalmaya başladı, ısrarla. Çocuklar sınıflarına dönüyorlardı. Daha Nice ortada yok...

- Komiser Maigret?... Bir saniye... Sayın savcı Bourdeille-Jaminet sizi arıyorlar.

Ve o uzak, yüksek görevli sesi:

- ... Kimliğini öğrendiniz, değil mi? O zaman, acaba bu şartlar altında... Büyük bir sorumluluk

yüklendim... Tutuklama emri hâlâ yanınızda mı? O zaman komiser, sayın sorgu hâkimiyle de hemfikir olarak... Sanırım en iyisi...

Mejat içeri girmiş, uslu uslu köşesine yerleşmiş, beyaz şarap şişesine doğru bakınmaya başlamıştı.

- Nice!...

- Sağolun! Emniyet mi?...

Birkaç kelimeyle talimatını verdi, bitirince masasının üzerinde duran kâğıda takıldı bakışları, az önce çiziktirdikleri meğer Renoir'ın tablolarındakileri andıran etli ve şehvetli dudaklarmış...

Kâğıdı küçücük parçalara ayırıp ateşe attı.

- Sanırım... diye başladı.

Avludan biri geçiyordu. Bu hâkimin evinde çalışan Elisa'nın kızıydı.

- İçeri alın Mejat.

- Bay Maigret'ye mektup var.

Mektubu alıp kızı savdı, usul usul zarfı yırttı.

Doğru ya! Hâkimin yazısını ilk kez görüyordu, ince, sık, sabırlı, belki biraz fazla zarif. Satırların hepsi aynı boyda. Koyu renk bir mektup kâğıdı, ender bulunan kalitede, pek rastlanmayan bir boyda.

Sayın komiser, ,

Otelinize ya da belediyedeki büronuza bizzat gelmek yerine bu mektubu yazdığım için özür dilerim. Kızımı başıboş bırakmanın ne kadar zor olduğunu takdir edersiniz.

Son görüşmemizden bu yana uzun uzun düşündüm. Sonunda size açıklamada bulunmam gerektiği sonucuna vardım.

Ne zaman, nereye çağırırsanız gelip görüşmeye hazırım. Şeref verip beni ziyaret ederseniz bunu tercih edeceğimi itiraf edeyim.

Bütün gün evde olduğumu, istediğiniz saatin benim için de uygun düşeceğini eklemem gereksiz.

Tercihiniz için şimdiden teşekkür ederken, sayın komiser, en derin saygılarımın kabulünü istirham ederim.

Maigret, meraklarını gizleyemeyen üsteğmen ve Mejat'ya aldırmadan mektubu cebine tıktırdı.

- Gazeteler ne zaman geldi? diye sordu.

- Hemen dağıtıma başlarlar... Siz telefodayken gazeteleri de getiren otobüs geçti...

- Git bana bir tane getir Mejat. Bu arada, bu sabah hâkime hizmetçilerden başka gelen olup olmadığını da kontrol et...

Az önceki keyfi kalmamıştı. Bakışları daha ciddiydi. Laf olsun diye odada dolaşıp, eşyaların yerlerini değiştiriyordu. Bir süre telefona baktı, sonra gidip kolu çevirdi.

- Yine ben Matmazel... Kestane şekerlerinin sayısını arttırmam gerekecek... Postayı elden geçirdiniz mi?... Dağıtım başlamadı mı?... Hâkim Forlacroix'ya bir şey yok mu?... Bakın... Bu sabah

hiç ona telefon eden oldu mu, ya da o birini aradı mı?... Hayır mı?... Ya telgraf?... Teşekkürler... Evet, yine Nice'den acil bir telefon bekliyorum...

Mejat yanında üç kişiyle geliyordu, adamları avluda bıraktı, içeri girerken:

- Gazeteciler... dedi.

- Görüyorum!

- Biri Luçon'dan, ikisi Nantes'dan... İşte yerel gazeteler... Hepsinde cesedin resmi vardı, ama hiçbir, haklı olarak, kimliğinin tespit edildiğini yazmamıştı.

- Ne söyleyeyim onlara? - Hiç...

- Kızacaklar... Yemekte de yanınızda olacaklar, çünkü onlar da Hotel du Port'da kalıyorlar.

Maigret omuzlarını silkti, sobaya kömür attı, sonra saate baktı, çocuklar okuldan çıkmaya başlamışlardı bile. Bu miskin Nice'liler ne halt ediyorlardı acaba?...

Bir ayrıntı canını sıkıyor, çözemediği bir noktaya kafası takılıyordu. Hâkim, neden tam cesedin kimliğinin belirlendiği anda yazmıştı mektubunu? Bundan haberli miydi? Haberi olduysa nereden öğrenmişti?

Telefon... Nice'den daha ses yok... Marans'dakiler, hiçbir yerde Marcel Airaud'nun izine rastlamadıklarını ama bataklıkta araştırmaların sürdüğünü bildiriyordu.

Pekâlâ... Aynı anda Nice... Hatta üç ses birden.

- Siz çekilin Marans... Çıksana aradan yahu!... Alo! Nice!... Evet Maigret... O şahıs üç haftadır Nice'den ayrılmamış mı? Emin misiniz? Ne dün ne de bu sabah telgraf yok mu? Nasıl?... Adı iyi duyamadım... Luchet... Van Uchet mi? Kodlayın... Victor'un V'si... Van Usschen... Evet dinliyorum... Hollandalı... Kakao... Evet!... Hepsini postalayın. Ben yoksam müfettişe yazdırın...

Kendi kendine konuşmaya başlamıştı:

- Hâkimin karısı yıllardır Nice'de Horace Van Usschen diye biriyle yaşıyormuş... Zengin bir Hollandalı, serveti kakaodan...

Sonra beyaz şarap şişesini açtı, bir bardak içti, sonra bir daha, görmeyen gözlerle Mejat'ya baktı.

- Ben gelene kadar buradan bir yere ayrılma...

Üç gazeteci yolunu kesmeye çalıştı, ama en aksi suratını takınmıştı. Hotel du Port'da aperitif saatiydi, adamlar kapıya çıkıp nereye gittiğine bakıyorlardı. Hâkimin evinin önünde nöbet tutan jandarmayı eliyle selamlayıp zili çaldı.

- Buyrun..., dedi Elisa. Hâkim bey sizi bekliyor...

Onca huzurlu ve rahat büyük salonda!... Maigret, adamın boyuna kanı çekilmiş ellerini ovuşturmakta olduğunu fark etti.

- Oturun sayın komiser... Paltonuzu alayım, belki söyleyeceklerim uzun sürer, oda da çok sıcak... Size porto ikram etmeyeceğim, biliyorum reddedeceksiniz...

Sesinde biraz burukluk mu vardı?

- Yok canım.

- Ya anlattıklarımın sonra benimle kadeh kaldırdığınıza pişman olursanız.

Maigret bir önceki gece oturduğu koltuğa kuruldu, bacaklarını uzattı, piposunu doldurdu.

- Doktor Janin diye birini tanıyor musunuz?

Hâkim gerçekten belleğini zorluyordu. Numara yapmıyordu.

- Janin mi?... Durun bakayım... Hayır... Çıkaramadım...

- Denize atıp yok etmek istediğiniz adamdı. Garip bir hareket yaptı, sanki:

- O söz konusu değil... Önemi yok..., dercesine Porto¹⁰ doldurdu.

- Sağlığınıza diyelim... Sizi kıstırmak istemedim. Önce size bir soru sormak istiyordum...

Ciddileşmişti. Bir kadının gibi kabarık, açık gri saçlarının çevrelediği yüzüne canlılık geliyordu.

- Eğer bir süre kızım ile ilgilenemeyecek durumda kalırsam, onun başına kötü bir şey gelmeyeceği konusunda bana erkek sözü verebilir misiniz?

- Sanırım... Tahmin ettiğiniz gibi bir durum meydana gelecek olursa kızınızın bakımı annesine mi verilsin?...

- Şu an onu annesine vermek gibi bir şey söz konusu olamaz... Demek ki...

- Yasaları çiğnememek şartıyla, onun en iyi şartlar altında yaşamını sürdürmesine göz kulak olabilirim.

- Teşekkür ederim...

Yavaşça portosunu bitirdi ve kalkıp bir çekmecedan sigara çıkardı.

- Siz sadece pipo içiyorsunuz, değil mi?... Rica ederim... İlk nefesi çektikten sonra mırıldandı:

- Bu şartlar altında, iyice düşündükten sonra, bir süre hapiste, kalmam daha iyi olacak sanırım...

Beklenmedik bir durum. Aynı anda tepelerinin üstünde piyano notaları uçuştı. Tavana baktı.

Tekrar ağzını açtığı anda, adamakıllı duygulanmıştı, hıçkırığını zor tutuyordu.

- Ben birini öldürdüm komiser.

Dışarıdan, jandarmanın sert kaldırım taşlarına çarpan çivili ayakkabısının sesi geliyordu.

- Şimdi portonuzu bitirecek misiniz?

Cebinden eski moda altın bir saat çıkarttı, kapağını açtı.

- Öğle olmuş... Bana göre önemi yok... Ama siz önce yemeğe gitmeyi tercih ederseniz... Sizi soframa davet etmeye çekiniyorum...

Yine içki doldurdu, sonra Maigret'nin karşısına, ateşin çatırdadığı ocağın önüne oturdu.

VI. VERSAILLES'LI İKİ İNGİLİZ

Saat bire doğru, hâkimin evinin önünde nöbet tutan jandarma sabırsızlanmaya başlamıştı; pencerenin önünden her geçişinde biraz daha yaklaşıp içeriyi görmeye çalışıyordu.

Bir buçuğa doğru, yüzünü cama yapıştırdı, bir an, koltuklara gömülmüş karşı karşıya oturan iki adamı seçer gibi oldu, kafaları garip bir biçimde bir duman bulutunun içinden çıkıyordu.

Hemen aynı saatlerde, bitişik odalardan birinden çatal bıçak sesleri ve kadın mırıltıları duyulmaya başlamıştı; Maigret, Lise Forlacroix'nın yemeğe oturduğu sonucuna vardı.

Bazen bacak bacak üstüne atıyordu. Daha sonra bacaklarını indirip, topuğuna vurarak piposunu temizliyordu. Taş döşeli zemine küller sıçırıyordu. Ne önemi vardı artık? Hâkim sigaralarını yeşil bir porselen tablada söndürüyordu, bütün o beyaz ve kahverengi izmaritler çok şey söylüyordu.

Sesler yavaşça yükseliyordu. Maigret bir soru soruyor, bir itirazda bulunuyor, Forlacroix son derece berrak, yazısı kadar özenli bir sesle cevap veriyordu.

Saat ikiyi çeyrek geçe çalan telefonun sesi ikisini de yerlerinden sıçrattı, sanki her ikisi de dış dünyayı unutmuşlardı. Forlacroix bakışıyla sordu. Telefonu açmaya hakkı var mı? Maigret, evet, dedi.

- Alo!... Evet!... Veriyorum. Size, sayın komiser.

- Alo patron... Özür dilerim... Belki yanıliyorum ama endişelenmeye başlamıştım... Kötü bir şey yok, değil mi?

Hâkim yerine oturmuş, kütüklere bakarak ellerini ovuşturuyordu.

- Bana bir araba bul... Evet hemen... Yarım saate kadar gelsin... Hayır! Önemli bir şey yok.

Ve tekrar yerine oturdu.

Taksi kapıda durup, Mejat zili çaldığında, komiser koca odada tek başına bir aşağı bir yukarı yürürken ciğer ezmeli sandviçini yiyordu. Masada, yan boş bir şişe Bourgogne¹¹ şarabı duruyordu.. Öylesine sigara içmişlerdi ki, odanın havası adamakıllı ağırlaşmıştı.

Mejat, patronuna bakarken pek budala görünüyordu.

- Tutukluyor musunuz? Bitti mi? Sizinle geleyim mi?

- Burada kalacaksın.

- Ne yapmam gerek?

- Bir kâğıt al... Yaz... Otelde çalışan Therese... İki Hulot'lar, Didine ve gümrükçüsü... Albert Forlacroix... Bir de ne yapıp edip Marcel Airaud'yu bulsunlar...

- Ya saydığınız ötekiler, onları gözetleyeyim mi? Merdivende ayak sesleri.

- Gidebilirsin...

Mejat istemeyerek çekildi. Hâkim göründü, sırtında pardösüsü, başında şapkası, çok düzenli, çok titiz bir burjuva.

- Sağlık yurdu için Doktor Breneol'a telefon etmeme izin verir misiniz? ,

Tepelerindeki odada iki hizmetçiyle Lise Forlacroix gidip geliyorlardı.

- Siz misiniz Breneol? Hayır önemli bir şey yok... La Roche-sur-Yon civarında iyi bir sağlık yurdu var mı, onu öğrenmek istiyordum... Evet... Albert villası?... Kente gelmeden hemen önce mi?... Sağolun... Hoşça kalın.

Önce ihtiyar Elisa indi, iki elinde iki valiz, arabaya taşıdı. Sonra da kızı, daha küçük çantalarla. Ve nihayet Lise, yumuşacık bir kürk mantonun içinde adeta kaybolmuş, yakasını da kaldırmıştı.

Her şey çok çabuk bitti. Lise'le babası arkaya kuruldu. Maigret şoförün yanına oturdu. Didine köşede durmuş onları izliyor, gelip geçen durup bakıyordu. Ana caddeyi boydan boya aşmak, otelin, postanenin, belediyenin önünden geçmek gerekiyordu. Perdeler oynuyor, otomobilin ardından çocuklar koşuyordu.

Maigret, dikiz aynasından Lise'le babasını görüyordu, galiba bütün yol boyunca el ele tutuşmuşlardı. La Roche-sur-Yon'a yaklaştıklarında akşam olmuştu. Birkaç kez durup Albert I Villasının adresini sormak zorunda kaldılar. Sonra da vizitedeki müdürün dönüşünü beklediler.

Herşey beyazdı, doktor ve hemşirelerin önlükleri gibi, bembeyaz.

- Yedi numara... Çok iyi.

Lise, bir hemşire, Maigret, hâkim ve müdür, beş kişi içeri girdiler.

Sonra üçü koridora çıktı. Lise hemşireyle kapının öteki tarafında kalmıştı. Ağlamamıştı. Baba kız birbirlerine sarılmamışlardı bile'.

- Bir saate kadar, bir müfettiş gelip bu koridora yerleşecek...

Üç kilometre sonra kentteydiler: Hapishane kapısı, kayıt, birkaç formalite. Rastlantı kuşkusuz: Hâkimle Maigret vedalaşacak fırsat bulamadılar.

Bir birahane... Şişman bir kasiyer. Tren tarifesı. Soğuk bir bira.

- Bir jambonlu sandviç, bir de yazacak bir şeyler verin... Ha, bir bira daha...

Savcıya resmi bir rapor yazdı, sonra birkaç telgraf hazırladı, trenine ucu ucuna yetiştı. Gece yarısından sabahın ikisine kadar

Saint-Pierre garında beklemek zorunda kaldı.

Orsay garı... Sabah sekizde, sinek kaydı tıraşlı, Richard Lenoir Bulvarındaki apartmanından çıkıyordu. Paris'e güneş doğuyordu. Adli Polis merkezinden biraz önce otobüs değıştirdi, uzaktan eski bürosunun pencerelerini görebiliyordu.

Saat dokuzda, hep o ısıtmayan kış güneşı altında Versailles'da arabadan indi, ağzında piposu, Paris Caddesinde yürümeye koyuldu.

O andan itibaren kendini çift şahsiyetli gibi hissetmeye başlamıştı, iki ayrı dünyada yaşıyordu. Maigret'ydi, hafif tertip kızağa çekilmiş, Luçon'a sürülmüş komiser. Elleri Maigret'nin pardösüsünün cebinde, Maigret'nin piposunu tüttürüyordu.

Dekorsa, yine bu sabahın Versailles dekoru, yani yıllar öncesininki değıl.

Cadde sakindi, özellikle de geniş demir kapıların, yüksek duvarların dünyanın en güzel iki katlı konaklarını gizlediğı aşağı kısım.

Ama sanki bir film gerçeğıydi bu... Örneğın bir belgeselin... Ekranda resimler akıp gidiyordu. Fonda bir ses açıklamalarda bulunuyor, bir spiker...

Ses, hâkim Forlacroix'nın boğuk sesi idi. Versailles görüntülerinin üstüne L'Aiguillon'daki büyük salonun, kütüklerin, taş zemindeki pipo küllerinin, yeşil porselen tabladaki izmaritlerin görüntülerinin düşmemesi neredeyse imkânsız gibiydi.

- Üç nesildir Versailles'lıyız... Babam Adalet Bakanlığında görevliydi, bütün yaşamı boyunca babasından miras kalan Paris Caddesindeki evinde oturmuştu... Beyaz bir duvar... İki yanında taştan sıkıntılarıyla araba kapısı... Yıldızlı bakanlık görevlisi levhası... Adımızın yazılı olduğu bakır levha...

Burası işte. Maigret evi görebiliyordu ama yıldızlı levhadan da bakır levhadan da eser yoktu. Kapı açıktı. Çizgili yelekli bir uşak kaldırımında halı silkiyordu.

- ... Sokak kapısından girince, pek de geniş olmayan bir avlu gelir... Versailles Sarayının avlusundakilere benzeyen, kral kaldırımı denilen küçük yuvarlak taşlarla döşelidir... Aralarında otlar... Camlı bir sundurma... Küçük cam karolardan oluşan yüksek pencereler... Her taraf ışık içinde... Ortasında bronz bir çeşme olan holü geçince çimenlikleri, gülleriyle Trianon üslubunda bir bahçe gelir... Ben orada doğmuşum, babam gibi... Sanat, edebiyat, biraz eğlence ve güzel yemeklerden başka hiçbir şeyle ilgilenmeden yıllarımı geçirdim... Hıristan uzak, sulh hâkimi olmakla yetindim...

L'Aiguillon'daki inzivadan çok buraya yakışıyordu hâkim.

- Birkaç iyi dost... İtalya 'ya, Yunanistan 'a yolculuk... Yeterli bir servet... Birkaç güzel mobilya ve kitap... Babam öldüğünde otuz beş yaşındaydım ve bekârdım...

Civar evlerde sadece huzurlu ve hoş bir hayat isteyen başka Forlacroix'lar yok mu sanki?

Uşak, efendilerinin evini ısrarla gözleyen bu kalın pardösülü adamdan huylanmaya başlamıştı. Maigret'nin ziyareti için biraz erken miydi ne?...

Usul usul yoluna devam etti, önce sağa, sonra sola saptı, sokak adlarını okudu, sonunda koskoca, dört katlı, kiracılarla dolu olduğunu tahmin ettiği bir binanın önünde durdu.

- Matmazel Dochet hâlâ burada mı oturuyor? diye sordu kapıcıya.

- Bakın! İşte elinde pazar torbasıyla merdivenleri tırmanıyor.

Kadını birinci katta, bakır bir kapı tokmağını çevirirken yakaladı. O da ev kadar yaşlıydı.

- Pardon Matmazel... Siz binanın sahibisiniz, değil mi? Bir zamanlar burada oturmuş birini arıyorum, hemen hemen yirmi beş yıl önce...

Kadın yetmişlikti.

- Buyrun girin... İzin verin mutfaktaki gazı kapatayım... Sütüm yanacak...

Vitraylı pencereler... Kırmızı halılar...

- Bir sanatçı... Constantinesco adlı ünlü bir virtüöz.

- Hatırlıyorum! Tam üstümüzdeki katta otururdu. Demek doğruymuş. Bu kez yine hâkimin sesi düşmüştü üzerlerine.

- Bir bohem, aslında bir dahi olabilirdi... Meslek hayatının başında büyük başarılar elde etmiş. Hemen her yerde, Amerika 'da resitaller vermiş... Sonra bir yerlerde evlenip bir kızı olmuş, anasına boş verip onu kapıp getirmiş. Versailles'a demir atmış, her tarafı dökülen bir apartman dairesinde keman dersleri vererek geçinirdi... Oda müziği yapmak için bir alto eksik olduğundan arkadaşlar bir akşam onu bize getirmişlerdi...

Hâkim, beyaz ellerine bakarken hafiften kızarmıştı.

- Ben de biraz piyano çalarım...

- Yaşlı kız kurusu anlatıyordu:

- Yarı delinin biriydi... Müthiş öfke krizlerine kapılırdı... Haykırarak merdivenlerden indiği çok duyulmuştur...

- Ya kızı?

Ev sahibi ağzını büzdü.

- Artık evli olduğuna göre... Hem de duyduğum kadarıyla iyi bir evlilik yapmış... Hukukçu muymuş ne? Bazıları başarıya ulaşır, üstelik bunlar en iyileri de...

Değil midirler?... Maigret cümlelerin sonunu asla öğrenemeyecek, çünkü kadın susmuştu.

Burada öğrenecek bir şey kalmamıştı. Biliyordu. Hâkimin sesi yalan söylemiyordu.

Valentine Constantinesco... On sekiz yaşında bir genç kız, vücudu şimdiden olgunlaşmaya başlamış, şahane gözleri var, her sabah elinde notaları, Paris'e, konservatuara gitmek üzere yola çıkıyor. Piyano öğreniyor. Babası da evde keman öğretiyor...

Ve işte ufak tefek bir hâkim, bekâr, ehlikeyif, onu sokağın köşesinde bekleyip peşine düşüyor, uzaktan izleyip onunla aynı trene biniyor.

Paris Caddesi... Uşak içeri girmiş, kapıyı da kapatmış, o kapı, birkaç ay sonra Valentine'in beyaz gelin elbisesiyle gireceği kapı...

Fevkalade yıllar... Önce bir oğlan doğuyor, sonra da bir kız... Yazları, bazen birkaç haftalığına L'Aiguillon'daki küçük, eski, dededen kalma yazlığa gidiyorlar.

- Emin olun komiser, ben safin teki değilim... Mutluluğun gözlerini kör ettiği o tiplerden değilim... Çoğu kez ona endişeyle bakardım... Ama değişmediğini sandığım gözlerini gördüğünüzde anlayacaksınız beni... Onlardan daha saf, daha aydınlık bir şey olamaz... Musiki gibi bir ses... Su yeşili, soluk mavi, hep açık ve nötr renklerdeki giysileriyle bir pastel resimden inmiş gibiydi...

İri kemikli, sağlam yapılı, kaba bir oğlan çocuğuna, gerçek bir köylü tohumuna hayat vermiş olmasına şaşmaya cesaret edemiyordum... Kızım annesine benzer...

Hep eve tıklıp yaşayan baba Constantinesco'nun haberdar olduğunu çok sonraları öğrendim.

Durun... Size sözünü edeceğim dönemde Albert on iki yaşındaydı, Lise ise sekiz...

Saat dörtte, müzik tarihi konusunda epey eser yazmış bir dostumla bir konsere gidecektim ... Dostum bronşit olduğundan yatıyordu... Evime döndüm...

Belki evi görebilirsiniz?... Büyük araba kapısının içinde bir de küçük kapı vardır... Anahtarım vardı... Holden-geçmek yerine doğrudan yatak odalarının bulunduğu birinci kata çıkan sağdaki merdivenden çıktım... Karıma benimle gelmesini teklif edecektim...

Maigret bakır düğmeye bastı, manastırlardaki gibi tok bir çan sesi yankılandı. Ayak sesleri. Şaşkın uşak.

- Bu evin sahipleriyle görüşmek istiyordum, lütfen...

- Hanımların hangisiyle?

- Hangisi olursa...

Aynı anda, zemin katın penceresinden bakan, canlı renkli sabahlıklar giymiş iki kadını fark etti. Biri uzun ağızlıkla sigara içiyor, diğeryse küçük bir pipo tütürüyordu, Maigret gülümsedi.

- Ne var Jean?

Belirgin bir İngiliz aksanı. Kadınların ikisi de kırkla elli arasındaydı. Atölyeye dönüşmüş olan, bir zamanlar Forlacroix'ların büyük salonunda resim sehpaları, aşırı modern tablolar, bardaklar, şişeler, Çin ve Afrika kökenli heykelcikler, kısacası tam Montparnasse'a¹² uygun ıvır zıvır göze çarpıyordu.

Maigret kartını uzattı.

- Buyrun, girin komiser bey... Kötü bir şey yapmadık umarım? Arkadaşım Madam Perkins... Ben de Angelina Dodds... Hangimizle görüşmek istiyordunuz?

Epey zarafet, bir nebze de alay.

- Ne zamandır burada oturduğunuzu öğrenebilir miyim?

- Yedi yıldır... Bizden önce oturan yaşlı senatör ölmüş... Daha önceki de bir hâkimmiş, öyle dediler...

Yaşlı senatörün ölmesi ne yazık!... Kuşkusuz o, Forlacroix'nın mobilyalarını ve biblolarının bir kısmını bıraktığı bu evin dekorunu pek değiştirmemişti.

Şimdiyse, üzeri ejderhalarla süslü yaldızlı ve kırmızılı Çin işi bir divan, en zarifinden bir Louis XVI aynanın önünde sırtıyordu.

Neyse!... Belli ki resim delisi, bu iki yan kaçık İngiliz'i buraya çeken Versailles'ın büyüleyici ve ünlü dekoruydu.

- Bahçıvanınız var mı?

- Elbette! Neden sordunuz?

- Rica etsem, bahçenizi görebilir miyim?

İkisi de merakla eşlik ettiler. Trianon bahçelerine özenilerek düzenlenmiş bir dönem bahçesi.

- Güllerimle bizzat ilgilenirdim, demişti hâkim. Belki o çukuru düşünmemin bir nedeni de budur.

Tarif edilen yerde üç çukur. Ortadaki çıplak, herhalde yazın sardunya ya da başka çiçekler dikeyordırlar.

- Hanımlar, şu çukuru biraz kazmamın bir mahzuru olur mu? Evet biraz zarar vereceğim. Aslında bunu yapabilmek için gerekli teçhizatım yok ama...

- Define mi var? diye kıkırdadı İngilizlerden biri... Urbain... Bir kazma alıp gelin...

L'Aiguillon'da hâkim hep o sakin sesiyle anlatıp duruyordu, sanki söz konusu olan kendi değilmiş gibi...

- Suçüstü ne demek bilirsiniz değil mi?... Otel odalarında, kuşku birtakım garsoniyerlerde bunu saptamışsınızdır... Bu tür vakalara rastlanır... Sanırım her şeye neden olan, adamın suratındaki bayağılık ve bana meydan okurcasına bakmasıydı... Oysa kendisi gülünç durumdaydı, iğrenç, yarı çıplak, saç başı dağılmış, sol yanağı dudak rujuna bulanmış...

- Üzerinizde silah var mıydı?

- Hayır, ama yatak odamızdaki komodinin çekmecesinde vardı. Çekmece tam yanı basımdaydı... İtiraf edeyim, son derece soğukkanlıydım... Hatta, şu andan bile daha sakinim... Okuldan dönecek çocukları düşünüyordum... Sonradan bir kahve şarkıcısı olduğunu öğrendim... Yakışıklı da değildi... Ensesinde toplar oluşturan, yağlı saçları vardı...

Maigret çabucak bahçivana yaklaştı.

- Önce toprağı kaldırın. Sanırım yirmi santimlik kadar bir tabaka oluşturuyor... Ve altında...

- Taş, çimento... dedi Urbain.

- İşte o taşları ve çimentoyu kazmak gerek. Ve sakın ses giderek büyüleyici oluyordu.

- Güllerin altı aklıma geldi... Adamı, giysilerini, üzerinde ne buldumsa hepsini taşıdım. Çukur pek geniş değildi. Cesedi zar zor sığdırdım... İri taşlarla kapattım üstünü... Sonra da birkaç torba çimento döktüm... Ama önemli olan bu değildi...

İşte tam o sırada jandarma suratını cama yapıştırmış, hâkim de omuz silkinişti.

- Bir anda karım bir öfke krizine tutuldu... Yarım saat içinde, benimle evlenmezden önce neler yaptığını bir bir anlattı, başvurduğu kurnazca oyunlar, babasının suç ortaklığı... Sonraki bir alay sevgili, nerelerde buluştukları...

Onu tanıyamıyordum... Tam anlamıyla ağzından salyalar akıyordu...

"Ve ben bunu seviyordum, anladın mı, seviyordum!" diye haykırıyordu, çocukların okuldan dönmüş olabileceklerini, duyabileceklerini düşünmeden.

Polisi çağırmalıydım, değil mi? Gerçeği anlatmalıydım... Serbest bırakılırdım. Ama oğlum, bilhassa kızım, bütün hayatları boyunca analarının ne mal olduğunu bilerek.

İyi düşündüm, emin olun, çabucak... Böyle anlarda bütün bunların gayet net bir biçimde zihnimizde canlanması, inandırıcı gibi değil!...

Geceyi bekledim... Haziran ayındaydık... Geç saatlere kadar beklemek zorunda kaldım... Göründüğünden daha güçlüyümdür... Özellikle de o dönemde...

Saat on bir. Gece boyunca donmuş olan toprak güneşi görünce ılık bir nemle kaplanmıştı.

- Ne var, ne yok? diye sordu Maigret.

- Kendiniz bakın...

Komiser eğildi. Kazma beyaz bir şeye takılmıştı. Bir kafatası.

- Bunca rahatsızlık verdiğim için özür dilerim hanımlar... Endişelenecek bir şey olmadığına inanın... Çok, çok eski bir cinayet... Resmi tespitler yapılana kadar, masrafları ödeyeceğim...

Hâkim yalan söylememişti. Bir adam öldürmüştü. Ve on beş yıl boyunca kimsecikler bir şey bilmemişti, Cote d'Azur'de¹³, Nice'de, Roches-Grises villasında, Hollandalı kakao tüccarı Horace Van Usschen'le birlikte yaşayan karısı dışında...

- Bir viski alır mıydınız komiser?

Bundan nefret ederdi. Hele bu olaydan söz etmek daha da beteri.

- Öğleden önce Versailles'daki adli yetkilileri görmem gerek.

- Tekrar gelecek misiniz?

Ne münasebet! İlgilendiği bu cinayet değildi ki, ilgilendiği L'Aiguillon'daki bir evde öldürülen, Doktor Janin adında birinin ölümüydü.

Güneş öylesine ince ve keskindi ki, sanki Paris Caddesine altın tozu serpilmişti. Ama şimdi acelesi vardı. Bir taksi geçiyordu.

- Adalet Sarayına...

- İki adım ötede.

- Size ne bundan?

Adını bildirmek. Sıkıntıyla karışık bir kuşkuculukla kendisini süzen insanları görmek...

Çok eski bir olay! Gerçekten gerekli miydi?...

Brasserie Suisse'de tek başına choucroute¹⁴ yedi. Gazeteye öylesine göz attı.

- Garson! La Roche-sur-Yon'da 41 numarayı bağlayın... Polis, acil... Bir saniye... Hapishaneyi de bağlasınlar...

Bira iyiydi, yemek de fena değil, bir çift sosis daha istedi. Dört dörtlük bir yer değilse de, eh ne yapalım!

- Alo!... Evet... Kız sakın mı? Çok iyi... Ne dediniz?... Piyano mu istedi?... Ona bir tane kiralasınlar... Elbette!... Ben kefil oluyorum... Babası ne gerekirse öder... Ama, ya siz koridorda yokken çıkarsa, ya da pencereden kaçarsa...

Hapishanede önemli bir durum yok. Saat on birde hâkim Forlacroix'nın avukatı gelmiş, yarım saat kadar görüşmüşler.

VII. KOMİSERE SORARSINIZ...

Sabah saat sekizde, kızıl çamdan tırabzanı güneşte parlayan daracık merdivenden inmek, hanı boş bulmak, her zamanki yerine oturup, masada kaba çiniden kahve fincanını, evde yapılmış salamı ve sabah tutulmuş karidesleri görmek büyük bir zevkti.

- Therese! diye seslendi otururken. Kahvem... Patronun karısı servis yaptı.

- Therese kasaba kadar gitti.

- Baksanıza... Limanda kimseyi göremedim, oysa deniz de müsait... Buralılar soğuktan mı çekiniyorlar?

- Gelgit az.

- Nasıl yani?

- Deniz böyle olunca midye yataklarına gidilmez.

- Desenize midyeciler ancak yarım gün çalışabiliyorlar.

- Yok canım! Çoğunun toprağı vardır, hayvanları da... Briyantinine ve cart yeşil atkısına rağmen Mejat bile hoş karşılandı.

- Otur... Ye... Şimdi anlat bakalım o zavallı kocakarının evinde neler buldun...

Söz konusu olan Marcel'in annesiydi. Aslında Maigret bu görevi müfettişe yüklediğine memnundu.

- Eski bir köy evi değil mi? Geçmiş kokan eski mobilyalar... Miskin miskin sallanan bakır sarkacıyla bir duvar saati.

- Hiç de bilemediniz patron... Ev her yıl boyanıyor... Eski kapıyı çıkarıp yerine sahte dökme demir yeni bir kapı takmışlar... Mobilyalarsa Barbes Bulvarındaki büyük mağazaların birinden alınma...

- Önce sana bir içki ikram etti...

- Evet.

- Ve sen de geri çeviremedin...

Zavallı Mejat, yöreye has bir bardak erik rakısı içmenin ne gibi kötü bir yanı olduğunu çıkaramıyordu.

- Kızarma... Bir başkasını düşünüyordum... Belki de kendini, hâkimin evinde yiyip içerken?...

- Bazıları reddetmesini bilir, bazıları beceremez. Bu kocakarının ağzından oğlu aleyhinde kullanılabilecek bilgiler almaya gittin, ama önce oturup içkisini içtin... Sanırım hâkim reddetmesini bilirdi... Herhangi bir şeyi reddedebilirdi... Kendisi için olsa bile... Anlamaya çalışma... Kadın ağladı mı?

- Kadın neredeyse oğlu kadar iri ve güçlü... Önce ukalalık etmeye başladı, sonra yüksekte attı. Böyle devam ederse bir avukata gideceğini söyledi... Son zamanlarda oğlunun evden uzak kalıp kalmadığını sordum... Duraksadığını hissettim...

- Sanırım iş icabı Niort'a¹⁵ gitti.

- Niort olduğundan emin misiniz?... Geceyi de orada mı geçirdi?

- Bilemiyorum...

- Nasıl bilemezsiniz! Bu evde yalnız ikiniz yaşıyorsunuz... Odalara bir göz atmama izin verir misiniz? Arama iznim yok ama reddederseniz...

Birinci kata çıktık... Orası, tam sizin az önce dediğiniz gibi eski ev, eski mobilyalar tarifine uygundu, geniş dolaplar, büfeler, büyütülmüş fotoğraflar...

- Oğlunuz kente gittiğinde nasıl giyinir?

Askıdan alıp gösterdi. Mavi ince şayaktan bir kostüm. Ceplerini karıştırdım. Nantes'daki bir otelin hesap pusulasını buldum... Tarihe bakın. 5 Ocak, Doktor Janin'in L'Aiguillon'a gelişinden birkaç gün önce...

- Erik rakısına pişman olmadın mı? diye soran Maigret ayağa kalkıp, telgrafçıyı karşılamaya gitti.

Tekrar yerine oturduğunda önünde bir sürü telgraf duruyordu, ama adeti üzere, açmakta acele etmedi.

- Ha, bu arada, İhtiyar Didine'le kocasının hâkime neden kin güttüklerini biliyor musun? Çok uzaklarda aramışım, oysa gerçek, bu köy, şu ilerde görülen fener kadar basitmiş. Hulot'lar emekli olup, hâkimin de L'Aiguillon'a taşındığını görünce, Didine gidip ona eski çocukluk arkadaşı olduklarını hatırlatmış... Aşçı olarak yanında çalışmak istediğini, gümrükçünün de bahçıvanlık edebileceğini bildirmiş... Forlacroix, bence kadını iyi tanıyor, reddetmiş... Hepsı bu.

Telgraflardan birini açıp Mejat'ya uzattı.

Marcel Airaud, askerlik görevini denizci olarak "Le Vengeur" muhribinde yapmıştır.

- Ama artık hâkim itiraf ettiğine göre! dedi Mejat.

- Ya, itiraf mı etmiş?

- Bütün gazeteler yazıyor...

- Ve sen de hâlâ gazetelerin yazdıklarına inanıyorsun, ha?...

Saatın on olmasını sabırla bekledi, ciddi bir şey yapmadan, karaya çekilmiş sandalların arasında gezinip, eve bakmakla yetindi, hava çok soğuk olduğundan iki kez otele girip bir kadeh bir şey içti.

İki otomobilin peşpeşe gelişleri onu güldürdü, kurallara bunca saygıyı biraz gülünç buluyordu. La Roche-sur-Yon'dan erkenden gelen iki adam eski dostlardı. Okul sıralarına dayanırdı yakınlıkları. Aslında birlikte tek arabayla gelebilirlerdi. Ama içlerinden biri L'Aiguillon soruşturmasıyla görevli sorgu hâkimi, diğeryse hâkim Forlacroix'nın seçmiş olduğu avukattı. Bu şartlan göz önüne alıp, bir önceki gün, böylesi bir durumun uygun düşüp düşmeyeceğini uzun uzun tartışmışlardı...

Her ikisi de Maigret'nin elini sıktı. Orta yaşlı olan avukat Courtieux, yörenin en iyi avukatı olarak biliniyordu.

- Müvekkilim bütün anahtarları size teslim ettiğini bildirmişti...

Maigret cebindekileri şıngırdattı, sonra üçü birlikte önünde hâlâ bir jandarmanın beklediği eve yöneldiler. Sorgu hâkimi, pek üstünde durmadan, ama hiçbir şeyin gözünden kaçmadığını belirtmek amacıyla:

- Usulen mühürlenmesi gerekirdi, dedi. Neyse!... Madem Bay Forlacroix anahtarları bizzat

komisere verdi, ve...

Asıl şaşırtıcı olan Maigret'nin sanki kendi evine girermiş gibi içeri dalıp, şapkasını bildiği portmantoya asıp, kütüphaneye girmesiydi.

- Bir süre kalmamız gerekecek, ateşi yakmakta yarar var. Ocağın önündeki iki koltuk, hâlâ süpürülmemiş pipo külleri ve sigara izmaritlerinin görüntüsü belli belirsiz heyecanlandırmıştı onu.

- Rahat olmanızı tavsiye ederim beyler.

- Müvekkilim, diye söze başladı avukat, hafiften sinirli," Komisere sorarsınız..." dedi. Demek sayın komiser, adamı öldürüp gömdükten sonra neler yaptığını sizden öğrenebileceğiz.

- Önden buyrun sayın hâkim, diye mırıldandı Maigret, sanki ev sahibiymiş gibi. Şunu bilin ki heyecan verici bir şey bulunabileceğini sanmıyorum. Evin aranması talebinde bulunmamın nedeni hâkim Forlacroix'nın yaşamının bu son yıllarını saptamak amacına yöneliktir... Bakın bu eşyalar nasıl zevkle seçilmiş ve hepsi, her biblo yerli yerine konmuş...

Forlacroix, Versailles'ı alelacele terk etmemişti. Eline önemli miktarda bir çek tutuşturarak karısını büyük bir soğukkanlılıkla evden kovmuştu.

Maigret, adamı gözünün önüne getirebiliyordu. Zayıf, kuru, buz gibi, saçları kabarmış, parmakları sinirden oynuyor. Komiserin sabah söylediği gibi, kabul etmek istemediklerini zorla kabul edenlerden değildi. Didine de bunu iyi biliyordu; aradan geçen yıllara rağmen, nasıl buz gibi bir sükûnetle tekliflerinin reddedildiğini, reddedilmek de değil, yok sayıldığını unutmamıştı!

- Karınız, sizin ve çocuklarınızın yanında kalma konusunda ısrarlı davranmadı mı? diye sormuştu Maigret, şöminenin önünde karşı karşıya otururlarken.

Elbette directmişti! Hiç de hoş olmayan sahneler! Kendini yerlere atmıştı. Sonra da aylar boyu yazıp durmuş, yalvarmış, tehditler savurmuştu.

- Asla cevap vermedim. Bir gün, Cote d'Azur'de bir Hollandalıyla yaşadığını öğrendim.

Versailles'daki evi satmış, L'Aiguillon'a yerleşmişti. Ya sonra...

- Bu evin havasını hissedebiliyor musunuz? Her yandan huzur ve yaşama sevinci yükseliyor, diye içini çekti Maigret. Bu adam, günlerini, yıllarını çocuklarının kendisinden olup olmadıklarını gözlemekle geçirmişti. Öte yandan, oğlan çocuk büyüdükçe etrafını saran esrarı çözmeye çalışıyor, annesi ve doğumu konusunda sorular soruyordu.

Bir odanın kapısını açtı, içeride bir sürü oyuncak hâlâ yerli yerindeydi, bir köşede açık renk meşeden bir öğrenci sırası duruyordu...

Daha ilerideki Albert'in eski odasıydı, dolapta hâlâ giysileri asılıydı. Bir başka dolapise Lise Forlacroix'nın bebekleriyle doluydu...

- On yedi, on sekiz yaşlarında, diye konuşmasını sürdürdü komiser, nedenini Tanrı bilir, Albert babasından nefret etmeye başladı...Kız kardeşini kapalı tutmasını anlayamıyordu... Oysa Lise ilk krizini geçirmişti. İşte o aralık Albert annesinin eski mektuplarından birini eline geçirdi, faciadan hemen sonra yazılmış bir mektup... Bakın... Bu çekmecedeki olmalı... anahtarı bende...

Sadece bu Louis XIV tarzı çalışma masasının değil, ama yıllar boyu birbirlerini yiyip durmuş bütün bu kişilerin anahtarı ondaydı. Piposunu içiyordu. Hâkimle avukat peşindeydi. Bu kaba elli, iri

adam kendinden beklenmeyecek bir incelikle birtakım şeylere dokunuyor, birtakım konulara değiniyordu.

- Dosyaya koyabilirsiniz, dedi okumadan. Kelimesi kelimesine biliyorum... Kocasını hapse attırmakla tehdit ediyordu... Albert hesap sordu... Forlacroix cevap vermek istemedi... O günden beri birbirlerine yabancı kesildiler... Askerliğinden sonra Albert kendi başına yaşamak istedi, ama garip bir merak onu L'Aiguillon'a bağlıyordu, burada kalıp midyeciliğe başladı... Onu gördünüz... Fizikine rağmen endişeli bir tipti, şiddete eğilimli, asi... Genç kıza gelince...

Kapı çalındı. Komiser gidip açtı. Elinde bir telgrafla Mejat duruyordu, içeri girmek isterdi ama patronu teklif bile etmedi. Maigret yukarı çıktığında haberi bildirdi:

- Telgrafla yaptığım çağrıya cevap verdi... Gelecekmış...

- Kim?

- Madam Forlacroix... Dün öğleyin Nice'den otomobille yola çıkmış.

Maigret'yi incelemek çok etkileyiciydi. Gerçekten garip bir tavır takınmıştı. Kendinin olmayan bu evde dolanıp, kendi yaşamadığı hayatları hikâye ederken, o bildik, ağır, sakın, kaba saba Maigret olmaktan çıkıyor, kendi de farkında olmadan, davranış ve konuşma biçimiyle biraz Forlacroix'laşıyordu. Tanrı bilir ya, iki adamın birbirleriyle en ufak bir benzerlikleri yoktu aslında, ama bu yeni durum, bazen avukatı bile şaşırtıyordu.

- Eve ilk geldiğimde lise uyuyordu... Bakın... Bu başucu lambası yanıyordu... Forlacroix kızına tapıyordu... Hem tapıyor, hem de çok acı çekiyordu, çünkü içinde birtakım kuşkular uyanıyordu. Ne malum, kızın kendi kızı olduğu, ya o yağlı saçlı şarkıcı gibi gelgeç aşıklardan birinin kızıysa! Kıza çok da bağlıydı, çünkü o da kimselere benzemiyordu, babasına ihtiyacı vardı, seilmekten hoşlanan uçan bir hayvan yavrusu gibiydi... Krizlerinin dışındaki durumunu tahmin edebiliyorum, altı yaşında bir kız çocuğu gibi, sevimli, şaşkın... Babası dört bir yandan uzmanlar getirtti. Şunu söyleyebilirim beyler, genelde Lise gibi kızlar on altı, on yedi yaşlarını pek aşamazlar... Assalar da krizler çoğalır... Daha sonra kolu kanadı kırık, güvensiz kalıverirler... Yerliler abartıyorlar, ama şu da kesin ki Marcel Airaud'dan önce birçok adam, en aşağı iki kişi bu kızdan yararlandı. Sonunda Marcel ortaya çıktı.

- Özür dilerim, diye sözünü kesti sorgu hâkimi, sanığı daha sorgulamadım. Marcel Airaud'nun geceleri kızıyla buluştuğunu bilmediğini mi iddia ediyordu?

Maigret bir an pencereden baktı, sonra döndü.

- Hayır...

Rahatsız edici bir sessizlik.

- Demek bu adam... diye konuştu tekrar hâkim.

Ve avukat şimdiden, bu ürkütücü durumu La Roche-sur-Yon'daki adli mercilere nasıl takdim edeceğini soruyordu kendi kendine.

- Bu adam biliyordu, dedi Maigret. Danışılan doktorların hepsi aynı fikirdeydi:

"Evlendirin! Çünkü tek şansı..."

- Evlendirmekle Airaud gibi bir herifi sineye çekmek arasında...

- Böylesine bir illete tutulmuş bir kıızı evlendirmek kolay mı olurdu sanıyorsunuz, sayın hâkim? Forlacroix göz yummayı yeğledi. Airaud'yu soruşturdu. Therese'le olan ilişkisine rağmen adamın temiz olduğu kanısına vardı... Bir başka sefer sözünü ederim... Bu arada Marcel de Therese'in çocuğunun kendinden olduğundan emin değildi... Kadın başının etini yiyip duruyordu... Airaud Lise'e

gerçekten, her şeye rağmen onu eşi yapmayı düşünecek kadar aşıktı...

Sustu, piposunu topuğuna vurdu ve yumuşak bir sesle konuştu:

- Yakında evleneceklerdi.

- Ne dediniz?

- İki aya kadar Marcel'le Lise'in evleneceklerini söyledim. Forlacroix'yı daha iyi tanımış olsanız anlardınız... Yıllarca sürdürdüğü hayata tahammül etmiş bir adam... Uzun süre Marcel'i inceledi. Bir gün, Airaud evin önünden geçerken kapı açılıverdi. Eşikte duran Forlacroix, ürken gence seslendi: "Biraz içeri gelir miydiniz?"

Maigret birden kalkıp, duran bir saati çalıştırdı.

- Bunun aynen böyle olduğundan eminim, çünkü ben de şöminenin önünde, onunla yan yana oturdum... Sakin bir sesle konuşmuş olmalı... Özenle kristal kadehlere porto doldurmuştur... Dedi ki... Ne gerekiyorsa onu dedi... Lise konusundaki gerçeği... Şaşırın Airaud ne cevap vereceğini bilemedi. Düşünmek için birkaç gün izin istedi. Kuşkusuz cevabı evet olacaktı... Onun gibi sağlam ve saf insanları tanır mısınız hâkim bey? Onlara panayırlarda rastlamışsınızdır. Nasıl pazarlık edip el sıkıştıklarını görmüşsünüzdür. Ben de diyorum ki, Airaud, Le Vengeur'deki doktoru anımsadı, belki bir zamanlar dost olmuşlardı... Nantes'a gitti...

Bir otomobil kornası. Beklenmedik, ısrarlı sesler. Pencereden, lüks bir otomobilin durduğunu gördüler, üniformalı bir şoför çıkıp kapıyı açtı.

Maigret'yle yanındakiler piyanonun durduğu, Lise'in oturma odasıındaydılar. Üçü de pencereden bakıyorlardı.

- Horace Van Usschen! dedi Maigret önden inen ihtiyarı göstererek, adam sanki mafsalları yağsız kalmış gibi kuru, robota benzer hareketlerle ilerliyordu.

Sokağın köşesine insanlar toplanmıştı. Açık renk flanel kostümü, beyaz ayakkabıları, beyaz kasketi ve kareli geniş pardösüsüyle Van Usschen tam onların dalga geçebileceği bir tipti. Bu haliyle Cote d'Azur'e ters düşmezdi, ama yaz aylarında tek tük orta halli turistlerin boy gösterdiği L'Aiguillon için beklenmedik bir tipti.

Sıskalığı ve kırıksıklıkları biraz Rockefeller'i akla getiriyordu. Arabanın içine doğru elini uzattı ve kürklere sarınmış, devasa bir kadın ortaya çıktı, evi yukardan aşağı şöyle bir süzdü. Şoföre bir şeyler söyledi. O da zili çaldı.

- Beyler, sizler de benim gibi düşünüyorsanız... Şu Hollandalıyı dışarıda bırakalım. Hiç değilse şimdilik...

Gidip kapıyı açtı ve ilk bakışta hâkimin yalan söylemediğine karar verdi, Valentine Forlacroix, kızlık adı Constantinesco, gerçekten güzeldi, hâlâ hayranlık uyandırabilecek gözleri, kenarlarının çökmüş olmasına rağmen Lise'inkileri anımsatan şehvetli dudakları vardı.

- İşte geldim! dedi kadın. Celin Horace...

- Pardon Madam, ama şimdilik yalnız sizin girmenizi rica edeyim... Hem, belki sizce de böylesi daha uygun olur, değil mi?

Canı sıkılan Horace arabaya döndü, bir battaniyeye sarındı ve otomobilin camlarına üşüşüp kendisini izleyen çocuklara aldırmaksızın, hiç kıpırdamadan oturdu.

- Evi biliyorsunuz... İsterseniz kütüphanede oturalım, orada ateş de yanıyor.

- Bu adamın cinayetiyle benim ne alakam olabileceğini merak ediyorum, dedi odaya girerken. Kocam, evet. Ama yıllardır ayrıyız, dolayısıyla onun bugün yaptıkları beni hiç ilgilendirmiyor.

Hâkimle avukat da aşağı inmişlerdi.

- Sayın sorgu hâkiminin de size anlatacakları gibi, söz konusu olan onun bugün yaptıkları değil, ama birlikte yaşamakta olduğunuz döneme ait olaylar...

Odayı ağır bir parfüm kaplamaya başlamıştı. Valentine Forlacroix, yüzüklerle dolu, kan kırmızısı ojeli parmaklarıyla masadaki sigara kutusunu açtı ve kibrit arandı.

Maigret bir kibrit yakıp uzattı.

Sorgu hâkimi müdahale zamanının geldiğine karar verip rolünü oynamaya başladı.

- Kuşkusuz Madam, adaletin görevleri arasında suça katılmış olmamakla birlikte suçun işlendiğini görüp de yetkililere haber vermeyenleri de izlemek bulunduğunu siz de bilirsiniz.

Kadın güçlüydü! Forlacroix yalan söylememiş! Bir süre ağzını bile açmadan sigarasından nefesler çekmeyi sürdürdü. Vizon mantosunun aralığından siyah ipek giysisi ve pırlantalı iğnesi görünüyordu. Odada biraz dolaştı, ateşin önüne gitti, eğilip maşayı aldı ve kütükleri doğrulttu.

Döndüğünde rol yapmayı bırakmıştı. Mücadeleye hazırdı. Bakışı parlaklığını yitirmiş ama derinleşmişti. Dudakları gerilmişti.

- Pekâlâ, dedi bir sandalyeye oturup, dirseğini masaya dayarken. Sizi dinlemeye hazırım. Size gelince komiser, bana kurmuş olduğunuz tuzaktan dolayı sizi kutlamayacağım...

- Ne tuzağı? diyen sorgu hâkimi hayretle Maigret'ye döndü.

- Tuzak bile değildi, diyen Maigret piposunu söndürdü. Madam'a çektiğim telgrafta gelip, bir ay önce kocasına yapmış olduğu ziyareti açıklamasını istemiştim. Hem sayın hâkim, izin verirsiniz sizin ilk soracağınız sorunun...

- Duydunuz mu Madam?... Hem zaten zabıt kâtibim olmadan bu sorgulamanın resmi bir sıfatı olamaz, şu gördüğünüz Sayın Courtieux de kocanızın avukatıdır.

Kadın küçümser bir tavırla dumanını üfleyip, omuz silkti.

- Boşanmak istiyordum! dedi birden.

- Neden şimdi? Neden daha önce değil?

Forlacroix'nın işaret ettiği garip durum gerçekleşti. Bir anda pırlantalar içindeki kadın odadakileri rahatsız edecek kadar bayağılaşmıştı.

- Çünkü Van Usschen yetmiş sekizine vardı, anlıyor musunuz? diye itirafta bulundu.

- Ve siz de onunla evlenmek istiyorsunuz?

- Altı ay önce buna karar vermiştik, rulette yüz binler kaybeden haylaz yeğeni gelip ondan para tırtıklamaya çalıştığında...

- Demek buraya onun için geldiniz... Kocanız sizi kabul etti mi?

- Koridora aldı...

- Ne dedi?

- Beni tanımadığını dolayısıyla boşanma diye bir hususun söz konusu edilemeyeceğini...

Maigret neredeyse alkışlayacaktı, tam Forlacroix'ya göre bir cevap. Bir kâğıda bir şeyler karalayıp hâkime uzattı, bundan böyle ön planda onu bırakmak istiyordu.

- Daha sonra ne yaptınız? - Nice'e döndüm.
- Pardon! L'Aiguillon'da hiç kimseyi görmediniz mi?
- Ne demek istiyorsunuz?
- Oğlunuzu, örneğin... Komisere kin dolu bir bakış.
- Gördüğüm kadarıyla bu bey tam bir muhbir... Oğlumu gördüm, evet.
- Nerede? - Evine gittim.
- Onca yıl sonra sizi tanıdı mı? Omuzlarını silkti.
- Ne önemi var... Kendisine Forlacroix'nın oğlu olmadığını söyledim.
- Bundan emin misiniz?

- İnsan hiçbir şeyden tam emin olamaz! Ona boşanmak istediğimi, kocamın bunu reddettiğini, onun zalim bir adam olduğunu, vicdanının epey yüklü olduğunu, kendisinin yani Albert'in onu boşanmaya ikna edebileceğini söyledim...

- Kısacası, oğlunuzu kendi tarafınıza çektiniz... Ona para da teklif ettiniz mi?
- İstemedi...
- Size yardım edeceğine söz verdi mi? Başıyla onayladı.
- Eski cinayetten söz ettiniz mi?
- Hayır... Sadece, eğer istersem Forlacroix'yı uzun bir süre için hapse attırabileceğimi bildirdim...
- Daha sonra ona mektup yazdınız mı?
- İşlerin ne vaziyette olduğunu öğrenmek için...
- Doktor Janin'den söz edildiğini duydunuz mu?
- Asla!

Hâkim soran bakışlarını Maigret'ye yöneltti ve komiser mırıldandı.

- Madam yorgunsa sanırım gidip bir öğle yemeği yemesine izin verebiliriz... Herhalde Van Usschen de otomobilde epey sıkılmıştır.

Tutuklanıyor muyum?

- Henüz değil, dedi sorgu hâkimi. Sadece sizden adaletin emrinde bulunmanızı rica edeceğim. Örneğin bana La Roche-sur-Yon'da bir adres verebilerseniz...

- Bakalım!... Hotel des Deux Cerfs... Sanırım en iyisi orasıdır.

Hepsi ayağa kalktılar. Kadın çıkarken sorgu hâkimine ve avukata gülücükler yolladı, ama Maigret'ye dil çıkarmamak ya da suratını buruşturmamak için kendini zor tuttu herhalde. Maigret de büyük bir keyifle piposunu yaktı.

VIII. PATATES YİYENLER

- Üç kozum var.
- On para etmez babalık!... Elli...
- Bırak görelim!... Senin ellinin ne mal olduğunu çok gördük!...

Saat kaçtı? Duvardaki reklam-saat durmuştu. Çoktandır ışıklar yanıyordu... Oda sıcacık. Küçük kadehler belki üç dört kez dolup boşalmış, likör kokulan tütün kokularına karışmıştı.

- Varsın yansın!... Kozumu oynuyorum! diyen Maigret elindeki iskambili ortaya attı.
- En iyisini yaptınız komiser. Hele bir de ardından dokuzlu gelirse...

Bin puanlık dördüncü ya da beşinci partiydi oynadıkları. Maigret, sandalyesinde hafiften geriye kaykılmış, pipo içiyordu. Oyun arkadaşları arasında patron ve biri yaşlı yılan balığı avcısı Bariteau olmak üzere iki balıkçı vardı.

Sandalyesine ata biner gibi oturan Mejat da partiyi izliyordu.

- Dokuzlunuz olduğunu biliyordum...
- Baksana Mejat!... Adli tabibin adı aklında mı?
- Defterime yazmıştım...

- Ona bir telefon ediver... Sor bakalım adam ölümünden kaç saat önce yemek yemiş. Ve bu tam bir yemek miymiş? Anladın mı?

- Kimin ellisi vardı? Bu da otuz altı...

Patron sayıyordu. Maigret gırtlığına kadar sıcak ve sıradan bir mutluluğa gömülmüştü adeta, biri birden ne düşündüğünü soracak olsa buna kendi bile şaşardı.

Eski bir anı! Bonnot olayı sırasında Maigret, ucu sivri uzun bıyıkları, keçi sakalı plan, on santim yüksekliğinde kolalı takma yakalar takan ve silindir şapkalar giyen incecik bir gençti.

.- Maigret yavrum bak, derdi o dönemdeki patronu komiser Xavier Guichard, daha sonra Adli Polisin başı olmuştu, bütün bu koku alma hikâyeleri (gazeteler özellikle cinayetleri çözme konusundaki koku alma yeteneğinden söz ediyorlardı) bunlar hep halkı eğlendirmek içindir. Bir cinayet soruşturmasında en önemli şey, sağlam olguları bir yana koymaktır, ne olursa olsun bunlar ileriye temel teşkil edeceklerdir. Daha sonra, el arabası sürer gibi bunları usul usul itersin. Bu bir meslek sorunudur, insanların koku alma yeteneği dedikleri de rastlantıdan başka bir şey değildir...

Ne kadar tuhaf görünürse görünsün, işte bu anı nedeniyle, Mejat'yı bile şaşırtıp kâğıt oynamayı kabul etmişti.

Valentine Forlacroix ve Hollandalı sevgilisinin otomobillerinin ardından, hâkimle avukat da arabalarına atlayıp çekip gitmişlerdi. Maigret, bir an ne yapacağını bilemez gibi yolun ortasında kalakalmıştı. Forlacroix hapishanede, kızı Lise klinikteydi. Gitmeden önce, sorgu hâkimi evi mühürlemişti.

Sanki bir ganimet kazanmış gibi keyifliydi. Bundan böyle bütün bunlar kendisine aitti. La Roche-sur-Yon Adalet Sarayı'ndaki odasından soruşturmayı yürütecekti...

- Haydi canım sen de! diye homurdanmıştı Maigret, hana girerken.

Neden kendini rahatsız hissediyordu? Usul böyleydi. Hele bu kıskançlığa benzer duygu, gülünç değil miydi? .

- Şimdi ne yapıyoruz patron?

- Sana yazdırdığım liste nerede? ... Didine ve kocası... Marcel Airaud... Therese... Albert Forlacroix...

- Kimden başlıyoruz? İskambil oynamakla başlamıştı.

- Baksana, buralarda oyunda işetilir mi?

- Sadece koz oynarken... Ya Paris'te?

- Değişir... O zaman sekizlimi atıyorum...

Bir ara, diğer oyuncu puanları hesaplarken, o da cebinden bir kurşun kalemle bir not defteri çıkartmış, not almak âdeti olmadığı halde, kalemin ucunu kırarak derecede bastırarak bir şeyler yazmıştı:

Doktor Janin, L'Aiguillon'a Salı günü saat dördü çeyrek geçe ya da dört buçukta geldi.

Bu, Xavier Guichard'ın dediği gibi, eldeki en sağlam bilgilerden biriydi. Ya sonra? Neredeyse, aynı akşam, aynı Janin hâkimin evinde öldürüldü, diye yazacaktı. Ama bu daha kesinleşmemişti. Adli tabip, üç gün sonra, ölüm saatini birkaç saat farkla tespit edebilmişti, gerisinin ispatı...

Çarşamba sabahı, Doktor Janin, hâkimin evindeki yemişlikte yere serili yatıyordu.

- Koz kupa... Alıyor musunuz? diye sordular, dalgın gözlerine hayretle bakarak.

- Öyle olsun!... Sıra kimde?

Saygılı patron her zamanki şakayı patlatmaktan kaçındı:

- Soran budalada.

Maigret ara sıra olayın tek sağlam verilerini oluşturan bu iki cümlecige göz atıyordu.

Mejat merdiven altındaki telefondan konuşuyordu, o her zamanki korkunç tiz sesiyle.

- Ne olmuş?

- Doktor raporunu okudu... Midesinde bulunanlara göre normal bir yemekmiş... Epey de alkol almış...

Mejat, komiserin memnuniyetinin nedenini bir türlü anlayamıyordu. Maigret zevkten sandalyesine öyle bir dayanmıştı ki, masaya tutunmasa sırtüstü düşüyordu.

- Vay be, dedi kartlarına baktıktan sonra, demek yemek yemiş kerata!

Belki o kadar önemli değildi. Yine de... Janin, ne Hotel du Port 'da yemişti, ne de karşısındaki handa, L'Aiguillon'da da başka yer yoktu.

- Sıradan üç koz...

- Nereye kadar?

- Papaza. Ha, bu arada, küçük Forlacroix'nın bir kaptıkaçtı yok mu?

- Vardı ama on beş gündür tamirde.

Hiçbir sürücü çıkıp Janin'i bir yerden bir yere götürdüğünü söylememişti. Yemek de yediğine göre...

- Mejat... Kasaba koşuver... Baksana patron. Burada tek kasap var değil mi?
- Hem de haftada bir gün kesim yapar.
- Soruver bakalım, bu Sah, saat dörtle yedi arası dükkâna gelip iyi bir parça alan olmuş mu?
- Kim almış?
- Kim olursa...

Mejat pardösüsünü giydi ve içini çekerek uzaklaştı. Kapı açılınca içeri süzülen soğuk hava oturanların bacaklarını dondurdu. Therese sobanın yanında oturmuş yün örüyordu. Kapı henüz kapanmıştı ki bir daha açıldı. Mejat'dı yine, komisere bir şeyler işaret ediyordu.

- Ne istiyorsun?
- Bir şey söyleyebilir miyim patron?
- Bir saniye... Koz!... Sinek! Karo asımı da alamazsınız... Beyler işiniz bitik!

Sonra Mejat'ya dönerek sordu:

- Ne var?
- Didine dışarıda... Hemen gelmenizi istiyor... Çok acılmış.
- Therese şuradan pardösümü ve şapkamı ver... Sen de yerime bak.

Çıkmadan önce piposunu yaktı. Dışarısı kapkaranlıktı. Sokakta sadece birkaç ışık ve bakkalın şeffaf reklam çıkartmalarıyla kaplı vitrini görünüyordu. Didine komisere adeta asıldı.

- Benimle gelin... Birlikte yürümeyelim... Siz beni izleyin, size benim yol gösterdiğim anlaşılmasın...

Bir elinde bir torba, diğerinde de küçük bir bağ bıçağı vardı, sanki tavşanlarına ot kesmeye gitmiş gibi. Albert Forlacroix'nın evinin açığından geçtiler, gölgeler arasında bir silüet kımıldadı: Nöbetçi jandarma asker selamı vermişti.

Didine ara sıra arkasına dönüp komiserin kendini izleyip izlemediğine bakıyordu, sonra iki ev arasındaki kara bir delikte kayboldu. Komiser de o deliğe girdi. Buz gibi bir el eline dokundu.

- Dikkat!... Tel örgüler var...

Gün ışığında burası kuşkusuz sıradan bir yerdi. Ama karanlıkta, elinde torbası ve bıçağıyla ilerleyen küçük garip büyücünün ardında Maigret yönünü tayin edemedi. Midye kabuklarına bastı, çöp kokusu geldi burnuna.

- Atlayın... Tel var.

Donmuş lahanalar. Evlerin arkasındaki bir bostana çıkmıştı. Tellerle birbirinden ayrılmış daha başka sebze bahçeleri de vardı. Canlı bir şeyler, kümesteki tavşanlar kımıldadı.

- Tavşanlarıma ot kesmeye çıkmıştım, dedi kadın yoluna devam ederken.

Köyde yol boyunca dizi dizi evler sıralanıyordu. Ama onların arkasında sebze bahçeleri ve daha ötede de gelgit sırasında deniz suyuyla dolan bir çukur ve göz alabildiğine uzayıp giden bataklık vardı.

- Gürültü etmeyin... Konuşmayın... Ayaklarınıza dikkat.

Didine komiserin elini bırakmıyordu, beyaz badanalı bir duvar boyunca yürüdüler. Kör bir ışığın sızdığı bir pencerenin altında bir gölge duruyordu. Didine'in kocası, parmağını ağzına götürmüştü.

Komiser kendisini neyin beklediğini bir türlü anlayamamıştı. Hele az sonra, köy evlerini asırlardır süsleyen resimlere benzer sakin ve sessiz bir manzarayla karşılaşacağı hiç aklına gelmezdi.

Justin Hulot pencerenin önünden çekildi. Pencere alçakta kaldığından Maigret eğilmek zorunda kaldı. Camın ardında, bir fiçinin üstüne konulmuş lambadan süzülen sarımtırak ışık seçiliyordu.

Maigret, daha önceden, Albert Forlacroix'nın evinin tam arkasında olduklarını hesaplamıştı. Avlunun dibinde yer alan bir kulübe, daha doğrusu bütün köylerde bulunan bir arabalığın içiydi gördükleri: boş fiçiler, tencereler, paslı ıvır zıvır, torbalar, tahta kasalar, şişeler...

Bir ocakta ateş yanıyordu. Hayvanların yemini burada pişiriyor, Noel'de domuz kızartıyor olmalıydılar. Önünde iki adam oturuyordu, biri bir tahta kasanın, diğeri tersine çevrilmiş bir sepetin üzerindeydi. Diz hizasında kıvrılmış kauçuk çizmeler giymişlerdi, bunlar nedense Maigret'ye hep üç silahşörleri anımsatırdı.

İkisi de güçlü kuvvetli ve gençtiler. Garip kılıklı iki çam yarması. Aslında sırtlarındaki buranın geleneksel giysileriydi, ama bu ışıktaki, bu iki genç, müze duvarlarını süsleyen bir tablodan inmiş gibiydiler.

Biri cebinden bir paket sigara çıkarıp ötekine tuttu. Diğeriye ocaktan bir kor aldı.

Konuşuyorlardı; dudaklarının kımıldadığı görülüyor ama sesleri maalesef duyulmuyordu.

Adamlardan biri, cebinden sigara çıkaran Albert Forlacroix, tam şöminenin önünde oturan da Marcel Airaud idi, yüzünü sarı bir sakal çevrelediğinden tanımak güç oluyordu.

Sıksa vücudu Maigret'ninkine değen Didine fısıldadı:

- Bir saattir buradalar. İlk baktığımda ortalık yeni kararmaya başlamıştı. Forlacroix'nın oğlu bir ara gidip patates getirdi...

Oldukça gülünç gelen bu patates hikâyesini pek anlayamamıştı.

- Kahveye girmek istemedim... Camı tıklattım ama siz öylesine oyuna dalmıştınız ki beni duymadınız...

Seni gidi küçük sıçan!... Demek hopluya sıçraya evine gidip, kocasını alıp nöbetçi dikmiş!

Tavşanlarına ot biçerken Albert Forlacroix'nın evine bir göz atması da rastlantı mı yani? Aksi takdirde nasıl bir düşünce onu buraya sürükledi? Olayın en karmaşık yanı bu değildi. Kocasını iki üç adım öteye çekilmiş, bekliyordu.

- Geri döneceğini hiç beklemiyordum, dedi yine.

- Ve de Albert Forlacroix'yı göreceğini?

- Şşşşt.

Maigret alçak sesle konuşmasını bilmezdi, susmayı yeğledi.

- İkisini de tutuklayacak mısınız? diye fısıldadı yine.

Cevap vermedi. Kıpırdamadı. Arkalarında deniz feneri düzenli aralıklarla göğü aydınlatıyor, ara sıra bir inek böğürüyordu. Hotel du Port'daki iskambil partisi devam ediyor, Therese de Maigret'nin nerede kaldığını merak ediyor olmalıydı.

Şu iki adamagelince... Komiser birbirlerine bu kadar benzediklerini asla fark etmemişti. Aynı

yaşam biçimi, tuzlu su, dalga serpintisi, deniz havası, tenlerine aynı pembeliği vermiş, saçlarının rengini açmıştı...

İkisi de ağır kanlıydılar, bu doğanın sabırlı güçleriyle sürekli savaşmak zorunda olanların ağırlığıydı...

Sigara içiyor, yavaş yavaş konuşuyorlardı. Bakışları ocağa takılmıştı, bir ara Marcel bir demir parçasıyla külleri eşeledi, yüzünde basit bir sevinç belirmişti.

Ötekine bir şeyler söyledi, o da kalkıp kapıya doğru yürüdü, kapı alçak olduğundan geçerken başını eğdi. Döndüğünde elinde iki kocaman bardak vardı, köşedeki fiçiden doldurdu.

Beyaz şarap! Öylesine güzel görünüyordu ki Maigret'nin canı hiç bu kadar beyaz şarap çekmemişti. Patateslere gelince... Çünkü gerçekten ortada patatesler de vardı...

Çocukluk anlarına, Jules Verne'in, Fenimore Cooper'ın kitaplarındaki gravürlere gitti aklı. Fransa'da, bir Fransız köyünün göbeğindeydi. Aynı zamanda çokook çok uzaklarda... Bu iki adam kürk avcısı da olabilirlerdi, ıssız bir adaya düşmüş kazazedeler de. Sırtlarındaki giysiler hiçbir çağa ait değildi. Marcel'in şekilsiz, sert sakalı da ortama uygundu.

Demir parçasıyla, küllerin arasından çektiği iri kara patateslerin çatlamış kabuklarını çıkartıyordu kocaman elleriyle. Sarı, dumanı tüten patatesleri iştahla ısıırıyordu.

Öteki de ayağa kalktı. Başı neredeyse tavana değiyordu. Cebinden çıkardığı çakısıyla, ocağın üstünde asılı, kurumakta olan sucuklardan ikisini kesti.

- Ne yapıyorlar? diye fısıldadı Didine.

Cevap vermedi. Bu yemeğe katılmak için neler vermezdi... Külde pişmiş patatesler, zamanın kararttığı sucuklar ve o ferahlatıcı şarap...

İşin en dokunaklı yanı, hareketlerinin, dudak kıpırtılarının izlendiğinden habersiz bu iki yiğidin huzur dolu görüşleriydi.

Ne konuşuyor olabilirlerdi? Oradaydılar, kendilerine ve birbirlerine güveniyorlardı. Hemen yan çömelik durumda, ceplerinden çıkardıkları çakılarıyla, köylüler ve denizciler gibi yemek yiyorlardı. Heyecansız konuşuyorlardı. Ara sıra bir küçük cümle sarfediyor sonra yine susuyorlardı.

- Onları tutuklamayacak mısınız?

Maigret ürperdi, bacağına bir şey sürtünmüştü. Küçük bir köpekmiş, herhalde komşu evlerden birinin bir av köpeği yavrusu bacağına sürtünüyordu.

- Justin, diye seslendi Didine.

Her an havlayabilecek köpeği işaret etti. Gümrükçü hayvanı ensesinden tutup uzaklaştırdı.

Yine de camın öteki tarafında neşeden eser yoktu. Ne endişe, ne neşe. Ağır bir sessizlik. Albert yine ayağa kalkıp sucuk aldı, yüzünü ona doğru döndüğünden bir an Maigret adamın kendini gördüğünü sandı.

Sonunda ağızlarını silip yine sigara yaktılar. Airaud esnedi. Jandarma peşinde olduğundan, kimbilir ne zamandır rahat bir uyku çekmemişti. Çakısının ucuyla dişlerini karıştırdı, başını duvara dayadı.

Forlacroix yine ortadan kayboldu. Bu kez yokluğu uzun sürdü, Maigret de meraklanmaya başladı. Sonunda kapıyı ayağıyla iterek odaya girdi. Adamakıllı yüklüydü. İkiye katladığı bir şilteyi ve örtüleri başına koymuş, koltuğunun altına da bir yastık sıkıştırmıştı. Marcel yardım etti. İkisinde de

beklenmedik bir temizlik merakı vardı. Şilteyi yere yaymadan önce Airaud köşede duran süpürgeyi alıp toprak zemini süpürdü.

Köpekten kurtulan gümrükçü yanlarına gelmiş, sabırla bekliyordu.

- Onları tutuklamıyor musunuz? diye fısıldadı titreyen Didine.

Airaud muşamba ceketini çıkartmış, çizmelerini çıkartmak için yere oturmuştu. Çoraplarını da çıkarttı ve uzun süre şiş ayaklarını ovuşturdu. Öteki bir şey sordu. Ayaklarını dinlendirmesi için sıcak su mu teklif etmişti? Maigret bundan emindi. Marcel bir kez daha gerindi ve sonra neredeyse dışarıdan duyulacak kadar derin bir oh çekip boylu boyunca şilteye uzandı.

Albert Forlacroix lambayı aldı, etrafına bir göz attı, bakışları tepe penceresine takılınca kaşlarını çatı. Unutmuş muydu? Hayır, sadece emin olmak istemişti. Pencere bataklığa bakıyordu.

Garip bir hareket... Arkadaşının saçını okşadı... Dev gövde, elinde feneri, ağır hareketlerle dışarı çıkıp ardından kapıyı kapadı.

- Buradan çıkılabilir mi? diye sordu Maigret, Didine'i bir kenara çekip.

Kadın Forlacroix'ların avlusunu ayıran alçak duvarı gösterdi.

Gümrükçüyü nöbetçi dikti. Yine çöplere, midye kabuklarına, şişe kırıklarına bata çıka yürüdü, Didine'i yolda bırakıp jandarma karakoluna gitti.

Gümrükçü Hulot'nun yerine bir jandarma dikip yine yola düştü. Didine ot dolu torbası ve bıçağıyla hâlâ orada duruyordu. Kadın bir tuhaf bakıyormuş gibi geldi...

- Eeee, ne diyorsunuz? Galiba şu yaşlı Didine olmasa... Peşine kaç jandarma salmıştınız? Jandarmalarmış!...

Küçümser bir gülüş.

- Ama benim evime gelmeye tenezzül edilmez, oysa ben...

- Evinize gidin! dedi kadına. Bu akşam... Ya da yarın...

- Ya da çıkmaz ayın son çarşambası... Gel Justin... Eminim yine onu içeri tıkmamanın bir yolunu bulacaklar...

Albert Forlacroix'nın evinin önündeki jandarma her zamanki yerinde değil, bu sefer sokağın ortasında duruyordu.

- Çıktı mı? diye sordu Maigret.

- Bakın... Şu üçüncü sokak fenerinden sonraki gölge... O... Hanın kapısını açıyor...

Az sonra Maigret de aynı kapıdan giriyordu. Oyun sürüyordu. Mejat, tahmin ettiği gibi, her elde hır çıkarıyordu.

- Kimse sırasını beklemiyor... Neyse komiser... Acaba kupa mı oynasam?

Albert Forlacroix on kişilik masaya tek başına kurulmuştu. Uzaktan oyunu seyrediyordu.

Therese önüne bir sürahi beyaz şarap koymuştu ama onun pek tatmaya niyeti yok gibiydi.

- Hey gidi!... diye homurdandı Maigret, fiçidan alman şarabı, sucukları, patatesleri anımsayarak.

- Yerinize geçecek misiniz patron?

- Şimdilik hayır... Devam et...

Pardösüsünü çıkarmamıştı. Uzun bacaklarını yayarak oturmuş genç adamı süzüyor, ne yapacağını düşünüyordu.

Kendini formunda hissediyor muydu? Cesareti yerinde miydi? Bir başlarsa sonuna kadar gitmek zorundaydı. Duvardaki reklam-saat çalışmıyordu hâlâ. Saatine baktı. Yedi olmuştu. Therese masaları hazırlıyordu.

Önce karnını mı doyursa? Yoksa...

- Bana yarım şişe beyaz ver Therese... dedi. Kuşkusuz ötekilerin içtiği beyaza benzemeyecekti. Albert Forlacroix dalgın bakışlarla onu izliyordu.

- Baksana Mejat.

- Evet patron... Pardon... Elimi açmayı unuttum. - Bu da iyi...

- Kasaptan ne haber?

- Az önce uğradı... Sordum... Hatırlamadı... O saatte iyi bir parça isteyen olsaydı hatırlardım, dedi.

Olduğu yerde dönüp duruyordu. Hâlâ ne yapacağını düşünüyordu. Mutfığa giden iki basamağı indi, tencerelerin kapaklarını kaldırdı.

- Akşam yemeğinde ne var patron?

- Burjuva usulü dana ciğeri... Umarım seversiniz? Size sormayı düşünemedim.

Kararını verdi. Dana ciğерinin her türlüşünden nefret ederdi.

- Baksana Mejat... İşin bitince belediyeye uğra... Ateş yanıyor muydu?

- Az önce yanıyordu.

Sonunda Albert Forlacroix'nın önüne dikildi.

- Biraz gevezelik etmek ister miydiniz? Burada olmaz... Benim odada... Umarım karnınız toktur.

Genç adam konuşmadan ayağa kalktı.

- O zaman gidelim...

Ve birlikte karanlığa karıştılar.

IX. "ÖTTÜRME"

Emniyet Müdürlüğünden birinin, örneğin bir Lucas ya da bir Janvier'nin anlamak için uzun uzadıya Maigret'yi incelemesine gerek kalmazdı. Sırtından bile durum anlaşılırdı! Kamburunu mu çıkarmış? Omuzları mı çökmüş? Adli Polis koridorlarında Maigret bu sırtıyla dolaşıyorsa ve de üstelik hiç konuşmadan adamın birini odasına sokuyorsa, müfettişler bakışlılardı.

- Hımm!... İşte içeri girince neler olacağını bilen bir tanık...

İki üç saat sonra Brasserie Dauphine'den bir garsonun, elinde sandviç ve bira dolu bir tepsiyle odaya girmesi kimseleri şaşırtmazdı.

Burada, bu karanlık sokakta Maigret'yle yanındakini gözleyecek kimseler yoktu. .

- Bir saniye beni bekler misiniz?

Komiser garip kokuların kol gezdiği küçük bakkal dükkânına girip tütün ve kibrit aldı.

- Bir paket de sigara verin... Hatta iki!...

Bir kavanozda çocukken pek sevdiği şekerlerden vardı, almaya cesaret edemedi. Yolda yürürken Albert Forlacroix umursamaz havalara takınmaya kendini zorlayarak susuyordu.

Demir parmaklıklı kapı, belediyenin avlusu ve nihayet çalışma odası, karanlıkta kıpkırmızı bir soba, bir sıcak hava dalgası.

- Girin Forlacroix... Rahatınıza bakın...

Maigret lambaları yaktı, şapkasını, pardösüsünü çıkardı, sobayı doldurdu, odada bir iki tur attı, böyle durumlarda yüzünden tasalı ifadeler gelip geçerdi. Oraya buraya gidiyor, bir eşyanın yerini değiştiriyor, piposunu çekiştiriyor, homurdanıyor, sanki bir türlü gelmek bilmeyen bir şeyi bekliyordu.

Aslında beklediği - esin sözcüğünü kullanmaktan çekiniyordu - kendini rahat hissetmekti.

- Oturun... Sigara içebilirsiniz...

Forlacroix'nın tüm köylülerin yaptığı gibi ceketinin cebindeki paketten bir sigara çekmesini bekledi sonra ona ateş verdi, kendi oturmadan önce aklına pencere geldi, panjuru kapatmak istedi, pencereyi açmayı beceremedi ve tozlu storu indirmekle yetindi.

- Tamam işte!... diye içini çekerek rahatlamış bir havada koltuğuna yerleşti. Neler anlatacaksınız Forlacroix?

Emniyette söylendiği gibi "ötme" faslı başlayacaktı. Albert kuşkuluydu. Bacakları sandalyeye göre fazla uzun olduğundan kendini geriye çekmiş, komiseri gözlüyor ve kızgınlığını saklamaya çalışmıyordu.

- Annemi siz mi getirttiniz? diye sordu uzun bir sessizlikten sonra.

Demek otomobilden inerken, ya da binerken kadını görmüştü. Hollandalı Horace Van Usschen'i de görmüştü.

- Annenizin ifadesi gerekiyordu, diye cevap verdi Maigret. Şimdi La Roche-sur-Yon'da. Herhalde birkaç gün kalacak. Belki gidip kendisini görebilirsiniz. '

Aslında kafasından şöyle geçiriyordu:

- Sen evlat, babandan ya da öyle bildiğin adamdan nefret ettiğin nispette annene karşı akıl dışı bir hayranlık duyuyorsun.

Sonra birden konuşuverdi:

- Son görüşmenizde Forlacroix'nın babanız olmadığını söylemişti, değil mi?

- Bunu daha önceden biliyordum! diye homurdanan Albert, bakışlarını çizmelerine dikmişti.

- Hem de çok uzun zaman önceden... Bakalım!... Kaç yaşında bunu keşfettiniz?... Size pek ağır gelmiş olmalı, değil mi?

- Tam tersi!...

- Bunu öğrenmeden önce mi nefret ediyordunuz Forlacroix'dan?

- Onu sevmiyordum!...

İhtiyatlıydı kerata. Pazarlık yapan bir köylü gibi sözlerini tartıyor, öfke krizlerini iyi bildiğinden, duygularına kapılmaktan kaçmıyordu.

- Kaç yaşındaydınız?...

- On altı yaşlarındaydım. Luçon lisesindeydim. Beni birkaç gün okula göndermediler... Babam, yani Forlacroix, Paris'ten ünlü bir hekim getirtmişti... Önce kız kardeşim için olduğunu sanmıştım ama aynı zamanda benim içindi de...

- Kız kardeşiniz o zamanlar da... böyle miydi?

- Başkalarına benzemezdi.

- Ya siz?

Albert ürperdi, gözlerinin içine baktı.

- Kimse bana anormal olduğumu söylemedi... Lisedeyken çok iyi bir öğrenciydim... Doktor beni saatlerce muayene etti, tahliller yapıldı... Hâkim onun arkasında durmuş, hem heyecanlı, hem endişeli, anlamadığım bir şeylerden söz edip duruyordu... Daha doğrusu kan gruplarından, A grubundan, B grubundan söz ediyordu... Günlerce sabırla tahlil sonuçlarının gelmesini bekledi, sonunda kâğıt geldi, bir Paris laboratuvarının başlığını taşıyordu. Yüzünde donmuş bir tebessümle soğuk soğuk bana baktı, sanki büyük bir yükten kurtulmuş gibiydi.

Albert yavaş yavaş konuşuyor, sözlerini tartıyordu.

- Lise son sınıftakilere sordum... Çocuğun anababasının kan gruplarından birini taşıdığını, bazı ülkelerde babalığın tespiti için mahkemelerce bu kararların alındığını öğrendim. Oysa benim kanım hâkiminkinden değildi...

Bunu zafer kazanmış bir edayla söylüyordu.

- Kaçmayı düşündüm, ama param yoktu... Annemin yanına gitmek isterdim, ama adresini bilmiyordum, hâkim de onun adı geçer geçmez sessizliğe gömülüyordu... Öğrenimimi sürdürdüm... Askerlik hizmetimi yaptım... Sonunda özgür kaldığımda, buralılar gibi yaşamayı yeğledim...

- Oysa mizacınız sizi daha sert işlere yöneltiyordu değil mi? İyi ama neden hâkimle aynı köyde kalmayı seçtiniz?

- Kız kardeşim nedeniyle... Bir ev kiraladım ve midyeciliğe başladım... Hâkime gidip kız kardeşimi de yanıma vermesini istedim...

- Reddetti elbet!
- Neden elbet, dediniz? Bakışlarına yine kuşku yerleşmişti.
- Çünkü gördüğüm kadarıyla hâkim kızına tapıyor!
- Ya da ondan nefret ediyor! diye homurdandı Albert, ağzının içinde.
- Öyle mi dersiniz?
- Her halükârda benden nefret ediyordu... Birden ayağa kalktı.

- Bütün bunların bu olayla ilgisi ne? Beni konuşturmak istediniz, değil mi?

Eli cebine gitti, sigara bulamadı, Maigret onun için almış olduğu paketi uzattı.

- Oturun Forlacroix...
- Hâkimin her şeyi itiraf ettiği doğru mu? - Neyi itiraf ettiği?
- Neden söz ettiğimi biliyorsunuz...

- Eski bir cinayeti itiraf etti... Bir zamanlar Versailles'da annenizi bir adamla yakalamış ve öldürmüş...

- Ya!
- Bakın Forlacroix...

Sessizlik. Maigret'den ısrarlı bakışlar.

- Marcel Airaud ile arkadaş mıydınız?

Yine sessizlik. Belediye başkanı adet üzere masaya şarap şişeleri koydurmuştu, Maigret bir bardak doldurdu.

- Bundan size ne?

- Hiiç... Elbet pek önemi yok... Hemen hemen aynı yaştasınız... O da sizin gibi, midyeci... Herhalde denizde, eğlencede filan rastlaştırdınız, değil mi?... Pencereden kız kardeşinizin odasına girdiği dönemden öncesinden söz ediyorum.

- Arkadaştık, evet...

- Yalnız yaşıyorsunuz, değil mi? Sizin yaşınızda yalnızlıktan hoşlanmak olağanüstü bir durum... Eviniz oldukça büyük...

- Her gün bir gündelikçi gelip temizler...

- Biliyorum... Ya yemekler?... Kendi yemeğinizi kendiniz pişirdiğinizi söylemeyeceksiniz herhalde?

Bakışları kararan Albert Forlacroix, komiserin nereye varmak istediğini soruyordu kendi kendine.

- Ara sıra olur... Yemek meraklısı değilimdir... Bir dilim jambon, yumurta filan... Yemekten önce istiridye... Ara sıra da Hotel du Port'da yerim...

- Garip...

- Neymiş garip olan?

- Hiç... Siz!... Kısacası siz L'Aiguillon'da, sanki kuş uçmaz kervan geçmez bir yerde yaşarmış gibi yaşıyorsunuz... Hiç evlenmek gelmedi mi aklınıza?

- Hayır...

- Ya dostunuz Airaud'nun?

- O dostum değil...

- Artık dostunuz değil, evet... Herhalde kardeşinizle buluştuğu dedikoduları çıktıktan sonra bozuştunuz onunla?

Bu kez Forlacroix'nın huzursuzluğu gözle görülür bir hale gelmişti. Başlangıçta, kuşkuculuğuna rağmen, Maigret'nin sorularına pek önem vermemişti. Oysa şimdi kapana kısıldığı izlenimine varıyordu. Komiser nereye varmak istiyordu? Ona şarap dolduruyor, sigara paketini önüne itiyordu.

- İçin... Sigara da buyrun... Rahat olun... Daha bir süre burada kalabiliriz...

Albert Forlacroix içinden küfürler savuruyor ve bu da yüzünden okunuyordu:

- Hiçbir şey söylemeyeceğim!... Sorularınızın hiçbirini cevaplamayacağım...

Maigret odada küçük bir tur attı, gidip bir süre cumhuriyet heykelini inceledi.

- Acıkmadınız mı?

- Hayır!

- Belki de yemeğinizi yediniz?... Bana gelince, çok acıktım, keşke biraz patates getirseydim.

Evet! Evet!... Titre oğlum titre! Soğukkanlı olduğumu biliyoruz.

- Airaud'yla siz, bu boyunuz poşunuzla herhalde köyün horozlarısınızdır... Kızların hepsi peşinizde olmalı...

- Ben kızlarla ilgilenmem.

- Ama Airaud ilgileniyor!... Hatta çocuk bile yapıyor!... Kız kardeşinizin sevgilisi olduğunu öğrendiğinizde gücenmişsinizdir... Neden pek hasar çıkmadığını anlayamıyorum?

- Dövüştük.

- Pek çok kez, sanırım?... Çünkü durumunu sürdürdü... Karışık bir iş... Onu iyi tanımıyorum. Siz ki onu benden iyi tanırırsınız, Marcel gerçekten kardeşinizi seviyor olamaz mı?

- Bilemem...

- Hiç değilse bazıları bunu iddia ediyorlar... Evlenmeye niyetli olduğu, hâkimle de bu konuda anlaştığı söyleniyor... Bu durumda onunla barışabilirdiniz, değil mi? Enişteniz olurdu... Kaçıp gitmekle yazık etti, bu onun aleyhine oluyor... Size itiraf edeyim, onu tutuklama emri çıktı... Madem suçsuzdu ne demeye kaçıp bataklıkta saklanıyor?

Sigaralar birbirini izliyordu. Ara sıra yoldan, Cafe du Port'a, oyuna gidenlerin ayak sesleri duyuluyordu...

Ve "öttürme" faslı devam ediyordu. Ara sıra, duvara doğru döndüğünde Maigret'nin suratında umutsuz bir ifade belirliyor-du. Saatler boyu karşısında kimler kimler oturmamıştı ki: kurnazlar, dümenciler, hazır cevaplar.

Emniyetteki sorgulama rekoru yirmi yedi saatti, üç kişi sırayla karşılarındaki adama nefes aldırmamışlardı.

Ama belki de şimdiye dek Albert Forlacroix kadar yerinden oynatılması zor birine rastlamamıştı.

- Marcel tek çocuktur değil mi? Ve anası da dul... Kadının geçimi var mı? Bunu sormamın nedeni oğlu tutuklandığı takdirde zavallı kadının durumunun ne olacağı?

- Onun için tasalanmayın... L'Aiguillon'da oturanların çoğundan daha varlıklıdır.

- İyi öyleyse... Çünkü düşündükçe... Bakın!... Bence neler olup bittiğini size anlatayım. Ama önce bir telefon edeceğim.. Az kalsın unutuyordum ve bu da çok kötü olurdu... Alo Matmazel... Evet, benim.. Çikolata borcum.. Hayır! Haklısınız kestane şekerlerini tercih ediyordunuz... Neyse, borcum giderek kabarıyor... Büro kapalı, biliyorum.. Yine de siz bana Nantes'ı bağlayın.. Seyyar jandarma evet... Teşekkürler Matmazel...

Haydi bakalım! İpin ucunu kaçırmamalı. Forlacroix'yı azapta bırakmalı.

- Başlangıçta sırf eğlenmeyi düşündü, o yaştaki bir genç için anlaşılabilir bir durum.. kardeşinizin başkaları gibi olmadığına aldırıldığı yoktu.. Sonra âşık oldu.. Evlenmeyi düşündü.. O dönemde bundan size söz etmedi mi?

- Konuşmuyorduk!

- Unutmuşum! Babanıza gittiği gibi size de gelebilir, niyetinin iyi olduğunu belirtebilirdi.. Neyse!... Madem bunu yapmadığını söylüyorsunuz.. Alo! Evet!... Ben Maigret!... Baksanıza... Bana bir yardımda bulunmanızı istiyorum.. Doktor Janin'in hizmetçisinin adresi var mı? İyi!... Dinleyin.. Biraz usule aykırı ama...

Kendi isteğiyle kabul etmesi gerek, yoksa yarını bekleyip sorgu hâkiminden celp kâğıdı çıkarırım.. Onu bana getirmenizi istiyorum.. Bu gece, evet.. Ancak yirmi kilometre çeker.. Nereye?.., Herhalde belediyede olacağım.. Hayır! Ona hiçbir şey söylemeyin.. Sağolun!

Kapattı ve en babacan ifadesini takındı.

- Kusura bakmayın!... Unuttuğum bir formalite.. Diyelim jandarma Airaud'yu yakaladı.. Eninde sonunda bulunacak.. Bataklık çöl değil ya.. Neyse biz konumuza dönelim.. Marcel evlenmeyi düşünüyor.. Anası anormal bir gelin istemediğinden onu vazgeçirmeye çalışıyor.. Bütün sevgisine rağmen o da biraz endişeli..

Ortalık iyice ısınmış, soba gürül gürül yanıyordu. Ama acaba Forlacroix'nın alnında beliren ter damlalarının nedeni sıcak mıydı?

- Birden aklına, Le Vengeur gemisindeyken arkadaş olduğu bir doktorun Nantes'a yerleştiği geliveriyor.. Gidip onu buluyor.. Fikrini soruyor.. Janin kızı görmeden önce bir şey söyleyemiyor.. İkisi de doktorun gelip kızı görmesine karar veriyorlar..

Albert sigarasını topuğuyla söndürüp bir yenisini yaktı.

- Psikolojik açıdan söylediklerimin uygun olduğunu kabul edin.. Eski dostunuz Airaud'yu sizin kadar iyi tanımam.. Her şeyden evvel o bir köylü.. Doğası itibarıyla ihtiyatlı.. Evlenmeyi istiyor, ama müstakbel eşinin tam bir kaçık olup olmadığını da bilmek istiyor.. Ne diyorsunuz?

- Bilmiyorum! diye kestirip attı Forlacroix.

- İçkinizi için.. Hâlâ acıkmadınız mı?... Bana kalırsa.. Belki de yanıliyorum.. Ama bana kalırsa Marcel babanızla konuşmaktan çekiniyor.. Açık konuşursak adam kızını veriyor, ama olduğu gibi.. Üstelik kız sağlıklı ve normal olsaydı hiç onu bir midyeciye verir miydi?...

Maigret birden bayağlaşmıştı, açık saçık hikâyeler anlatan taşra tüccarı ağzıyla konuşup gülüyordu.

- Gözünüzün önüne geliyor mu, bizim Airaud müstakbel kayınpederinin karşısına dikilip: "Anladık! İyi adamsınız, kızınızı alıyorum ama bilirkşi raporu isterim.." diyor!...

Albert'den kötü bir bakış, kin dolu. Komiser görmezlikten geliyor.

- Demek hâkime duyurmadan kızı muayene ettirmek lazım.. İşte bence Salı gününün seçilmesinin

nedeni de bu... O akşam, Forlacroix dostlarıyla birlikte saatlerce salona kapanıyor... Yüksek sesle konuşuluyor, gülünüyor, içiliyor... Kimsenin yukarıda olup bitenlerden haberi olmuyor... Ama bir şey kafamı kurcalıyor Albert... Size Albert diye hitap edebilir miyim?... Evet bir ayrıntı zihnime takılıyor... Janin'in değişik bir tip olduğunu biliyorum, deli dolu... Yine de doktorların titizce uymaları gereken birtakım kurallar vardır... Şimdi bakalım olaylar nasıl birbirine bağlanıyor, aksayan bir durum görürseniz beni uyarın.

Maigret de terlemişti, alnını kuruladı, piposunu yaktı. Böyle anlarda, seyircinin ilgisini sürdürmek için ellerinden geleni yapan sanatçıların gayretlerini iyi anlardı.

Önünde tek bir kişi vardı. Ama ne kötü bir seyirci!... Daha başlangıçta:

- Bu gösteri çok budalaca!... Bana yutturamazlar!... diyenlerden.

- Beni dinleyin oğlum... Janin otobüsten iner... Airaud ona herhalde, Hotel du Port civarında, ama sokakta randevu vermiştir... Kimsenin bu ziyaretten haberdar olmasını istemez... Neden Janin kahveye girip, akşam için yemek siparişi vermeyi düşünmüş ki? Neyse, dışarı çıkar... Marcel'i görür... Forlacroix'lara gitmenin vakti değil... Hâkimin konukları daha gelmemişlerdir... Akşam dokuzdan önce kızı yalnız görebilmek imkânsız... Baksanıza, sizce iki adam o kadar vakti nerede geçirmişlerdir? Üstelik yağmur da yağıyormuş. Saatlerce karanlıkta dolaştıklarını hiç sanmıyorum... L'Aiguillon'da kimsenin onlara rastlamış olmaması da tuhaf... Üstelik yemek de yemişler! Hiç değilse Janin açısından bu ispatlandı, sırdır ama size söylüyorum... Otopsi yapılırca adamın midesinin tıka basa dolu olduğu ortaya çıktı. Nerede yemek yediler sizce? Ha?

Ve yürümekte olan Maigret bir an durdu ve Forlacroix'nın sırtına bir şaplak indirdi.

- Hepsi bu kadar da değil, dostum!... Evde konuklar. Breneol, karısı, kızı, sonra Marsac'lar. Tam tekmi!... Şimdi bir de Lise'in birinci kattaki odasına girebilmek sorunu var... Marcel duvara tırmanmaya alışık... Ne kadar deli dolu olursa olsun Doktor Janin de mi duvara tırmandı yani? Tek varsayım bu kalıyor... Airaud hep onunla mıydı? Gece yarısında olayın olup bittiği kesin, delili sizsiniz...

- Ben mi?

- Elbette dostum!... İfadenizi unuttunuz mu? Üstelik hâkim de bunları kelimesi kelimesine doğruladı... Konukları gidince, yani gece yarısına doğru, yukarı çıktığında sizi merdivenin en üst basamağında oturuyor bulmuş...

Sessizlik. Pipoya tütün, sobaya kömür...

- Baksanıza, hâkimle aranız bozuk olduğu halde neden evin anahtarını sakladınız?

- Arada gidip kız kardeşimi görmek için...

- O akşam da gördünüz mü?

- Hayır!

- Ve hiçbir gürültü de duymadınız, ne yatak odasında ne yemişlikte, ne de dayanmış olduğunuz kapının ardında... İşte bu nedenle o vakte kadar her şeyin olup bittiğini söylüyorum...

Bardağı kafasına dikti, uzun uzun içti, sonra ağzını kuruladı.

- Bu durum hâkim Forlacroix'yı temize çıkarır gibi görünürse de... Konuklar gitmeden önce ne kadar kaldınız evde? Çok olduğunu sanmam, çünkü genelde kaçta gittiklerini bilirsiniz.

- Beş on dakika...

- Beş on dakika... Oysa briç oynuyorlardı... Elini yere açtığına Forlacroix yukarı kadar uzanıp her şeyin yolunda olup olmadığını kontrol etmiştir... Tanımadığı bir adamla karşılaşınca eline geçen çekici kafasına yapıştırır...

- Nereye varmak istiyorsunuz? diye sordu Albert Forlacroix.

- Hiçbir yere... Laflıyoruz... Uzun süredir sizinle bu konuda laflamak istiyordum... Sorum şu? Acaba Marcel Airaud eve doktorla birlikte mi girdi?

- Bana mı soruyorsunuz?

- Hayır canım... Siz nereden bilebilirsiniz?... Belki de eve onunla beraber girmiş ve muayene sırasında orada bulunmuştur... Ya da kriz anları dışında mantıklı bir kız olan Lise'e doktorun geleceğini bildirmiştir... Görüyorsunuz ya dostum, her türlü varsayıma açığım... Eğer Airaud da girdiyse, doktorla atışmış olabilirler... Örneğin Janin: " Bu kızla evlenemezsiniz..." dediyse!... Onu seviyordu! Doktordan tavsiye istedi. Ama açıklamada bulunulduğunda... Hatta kız kardeşiniz bile bizzat...

- Kardeşimin böyle bir şey yapabileceğini...

- Sakin olun! Konuşuyoruz, dedim ya. Bütün olasılıkları gözden geçiriyoruz, Janin kızı muayene ediyor, ona kesin sorular soruyor, hatta sadece doktorların sorabileceği çok özel sorular... Bir kriz!... Marcel'le evlenebilmesinin engelleneceği korkusuyla...

Of!... Yanakları kızarmış, gözleri parlamıştı.

- İşte bu nedenle Airaud'nun evde mi olduğu yoksa dışarıda mı beklediği... Kaçması lehine olmadı, bu açık. Suçsuz biri kaçıp saklanmaz... Ama eğer...

Derin derin düşünür gibiydi, bir kez daha karşısındakinin omuzuna şaplak indirdi.

- Tabii ya!... Tutuklandığında verilecek çok cevaplan olacak... Diyelim dışarıda kaldı... Bekliyor... Arkadaşı bir türlü dönmüyor... Gecenin geç bir vakti duvara tırmanıyor, yemişliğe giriyor ve doktorun cesedini buluyor... Lise'in öldürdüğünü sanıyor... Soruşturma başlıyor... Kızdan kuşkulanylacağından korkuyor... Onu seviyor... Ve sevgilisini zan altında kalmaktan kurtarmak için kaçır gibi yapıyor... Bu bir zaman kazanma vesilesi, belki bu arada dosya kapatılır, soruşturma da sona erer? Ne dersiniz?

- Hiçbir şey demiyorum!

- Elbet Airaud'nun nerelerde saklanabileceği konusunda hiçbir fikriniz yok! Hemen cevap vermeyin... Onun arkadaşıydınız... Enişteniz olacaktı... Onu adalete teslim etmek istememeniz anlaşılabilir... Yani insani açıdan anlaşılabilir demek istiyorum, yoksa polis açısından... Anlıyor musunuz? Farzedelim kaçtıktan sonra Airaud'yu gördünüz ama kimseye söylemediniz... Bu bir varsayım sadece... Belki buralarda dolanıyordur... Birtakım sonuçlar çıkarmamak imkânsız...

- Ne biçim sonuçlar? diye sordu Albert yavaş sesle, üst üste attığı bacaklarını değiştirdi, sigarasının külü ceketine düşmüştü.

- Örneğin sizin de kardeşinizi kurtarmak istediğiniz ve... Beş on dakika sahanlıkta kalmışsınız ama bu konuda delilimiz yok... O akşam kahveye de uğramadınız, değil mi?

- Dokuzdan sonra hayır...

- Kız kardeşinizin odasının anahtarı da vardı sizde değil mi? Onu ziyaret için sokak kapısının anahtarını sakladığınızı söylemekle bunu da kabullenmiş oluyorsunuz, içerininki olmasa dış kapınıniki de bir işe yaramaz... Ama herhalde onun kapısınınkini kaybettiniz, çünkü o akşam sizi kapıyı

omuzlarken gördüm... Belki çok heyecanlıydınız, yoksa birilerini mi kandırmak istiyordunuz?

Sessizlik. Genç adam bakışlarını tozlu parkeye dikmiş, düşünüyordu. Başını kaldırdığında bir karara varmış olduğu belliydi.

- Bu bir sorgulama mı?
- Nasıl isterseniz öyle...
- Cevap vermeye mecbur muyum?
- Hayır!
- O zaman, söyleyecek bir şeyim yok.

Ve çizmesiyle sigarasını söndürdü.

Maigret yine odada bir iki tur attı, şişede şarap kalıp kalmadığına baktı, telefonun kolunu çevirdi.

- Ah!... Daha yatmamış mıydınız Matmazel? Bana Cafe du Port'u bağlar mısınız? Sağolun!... Alo! Therese siz misiniz? Bana müfettiş Mejat'yı çağırın kızım. Mejat sen misin? Baksana... Albert Forlacroix'nın evine uğrar mısın? Avluyu geç... Dipte bir kulübe göreceksin... Yerdeki döşekte bir adam uyuyor... Hayır! Tehlikeli olacağını sanmam... Yine de sen tedbirini al. Evet, kelepçele, böylesi daha emin olur... Ve onu bana getir... Hepsi bu... Forlacroix mı? Karşı çıkmaz, hayır... O burada... Onaylıyor.

Maigret gülerek kapadı.

- Müfettiş Mejat haneye tecavüzden şikâyetçi olacağınızdan korktu... Aslında, özellikle böyle gece vakti, elimizde izin olmadan bunu yapmaya hakkımız yok... Sigara ister miydiniz? Rahat olun... Eğer oraya ben gitseydim, ocağın üstünde asılı duran o nefis sucuklara dayanamazdım.

Sonra nazıkçe ekledi:

- Domuzu öldürelî çok mu oldu?

X. DIDINE'İN YEMEKLERİ

Daha sonra Maigret yanındakini unutmuş gibi davrandı; önce cebinden saatini çıkardı, usul usul, abartılı bir itinayla kurdu, kösteğinden çıkardı ve sanki bundan böyle geçecek zaman çok önemliymiş gibi masanın üzerine koydu.

Sonra bekledi. Albert Forlacroix kıpırdamadı, soluk bile almıyordu sanki. Bu kötü sandalyede epey rahatsız gibiydi. Kuşkusuz kıpırdamak, yanağını ya da burnunu kaşımak, bacaklarını oynatmak istiyordu. Ama Maigret tam bir hareketsizlik içinde bulunduğundan, o da komiseri taklide kalkıyordu.

Bulunduğu yerden, sobayı seyre dalmış numarası yapan komiseri göremiyordu. Yoksa, suratında beliren neredeyse hınzırca gülümsemeyi yakalardı.

Neyse!... Bütün bunlar mesleğin icabı aslında, bir adamı çözmeye yarayan küçük numaralar.

Dışarıda ayak sesleri. Maigret usulca gidip kapıyı açtı. Önünde Marcel Airaud duruyordu, bilekleri kelepçeli, önemli bir iş yapmış olmanın gururuyla şişinen Mejat ise kelepçelerden tutuyor, arkalarında gölgeler arasında bir jandarma.

Marcel heyecanlı görünmüyordu, gözlerini kırpıştırmasının nedeni ışıktandı. Forlacroix'nın oturuyor olmasına rağmen o ayakta durdu.

Maigret başıyla Albert'i göstererek, Mejat'ya:

- Şunu yandaki odaya götür, dedi.

Yandaki oda balo salonuydu, duvarlar bembeyaz, tavandan kâğıttan süslemeler sarkıyordu, kenarlarda annelerin oturacağı sıralar diziliydi. İki oda arasında da camlı bir kapı vardı.

- Oturun Airaud... Az sonra sizinle görüşeceğim...

Ama çam yarması ayakta durmayı yeğledi. Maigret talimatını bildirdi, Forlacroix'nın yanına jandarmayı dikti, Mejat'yı sandviç ve bira almaya yolladı.

Her şey ağır çekimle cereyan ediyordu. Forlacroix ile Airaud komiserin davranışlarına şaşıyorlardı kuşkusuz. Oysa, çoktan çarkın dişlilerine kapılmışlardı.

Marcel Airaud'nun mizah yönü var mıdır? Öyleye benzer. Komiserin ezici sakinliğinden hiç etkilenmemiş gibiydi. Gözleriyle onun gidiş gelişlerini izliyor ve dudaklarında şekillenen gülücüğüyle ayakta duruyordu.

Camlı kapının öte yanında Forlacroix bir sıraya oturmuş, sırtını duvara dayamış, bacaklarını uzatmış, rolünü pek ciddiye alan jandarma da tam karşısına oturmuş, gözlerini ona dikmişti.

- Ne zamandır arkadaşınız Albert'in evinde saklanıyorsunuz? diye birden soruverdi Maigret, bakışları başka tarafta.

Ama hemen kendi sesini duyar duymaz bunun gereksiz olduğu kanısına vardı. Bir süre bekledi, genç adama döndü.

- Tutuklandım mı? diye sordu Marcel, kelepçelerine bir göz atarak.

- İşte sorgu hâkiminin imzaladığı bir tutuklama emri.
- O zaman ben de hâkime cevap veririm, avukatımla birlikte.

Maigret onu tepeden tırnağa süzdü, şaşırmasıydı.

- Gir! diye bağırdı, elinde küçük paketlerle kapıya vuran Mejat'ya.

Sonra yiyecekleri, yani jambonu, ekmeği, ciğer ezmesini ve bira şişelerini masaya bıraktı. Mejat kulağına bir şeyler fısıldamaya kalktı.

- Yüksek sesle konuş! diye bağırdı.

- Therese avluda diyorum... Bir şeylerden kuşkulaniyor galiba... Beni görür görmez onu tutuklayıp tutuklamadığımı sordu...

Maigret omuzlarını silketti, bir sandviç yaptı, birasını doldurdu ve yine tepeden tırnağa Airaud'yu süzdü. Israra gerek görmüyordu.

- Bunu da yandaki odaya götür Mejat... Jandarmaya söyle, birbirleriyle konuşmasınlar... Sen hemen yanıma gel...

Yürüyordu. Yiyordu. Homurdanıyordu. Sırtı kamburlaşmıştı. Kapının önünden her geçişinde onları görüyordu, büyük beyaz salondaki sırada oturuyorlar, kaşları çatık jandarma da onları gözlüyordu.

- İşler ne âlemde patron? diye sordu Mejat odaya girerken.

Hemen sustu, komiserin bir bakışı yetmişti. Daha onu iyi tanıyamamıştı. Nasıl davranacağını bilemiyordu. Ve Maigret hâlâ yiyordu, ağzına koca koca lokmalar tıkıştırıyor, iyice çiğneyerek kapının önüne gidip camın ardındaki iki yabaniyi izliyordu.

Birden geri donuverdi.

- Git bana Didine'i getir.

- Fazla uzağa gitmeye hacet yok... Ben girerken o da on metre ötede bekliyordu.

- Buraya getir.

- Ya Therese?

- Sana Therese'in lafını ettim mi?

Çok geçmeden küçük kocakarı içeri daldı, iki adamın önünde durup keyifle onları izledi, özellikle Marcel Airaud'nun bileğindeki kelepçeler gözlerini parlatmıştı.

- Girin Didine... Size ihtiyacım var...

- Ne yapıp edip buldunuz şunu, ha!...

- Oturun Didine... Size bira ikram etmiyorum... Yoksa?...

- Bira sevmem... Demek sonunda tutukladınız...

- Beni dinleyin Didine... Cevap vermekte acele etmeyin, çok önemlidir... Sen Mejat, ya otur, ya da git dolaş, ama ayakta dikilip bana öyle aptal aptal bakma... Bakın hanımcığım!... Diyelim, bir gün öğleden sonra, akşam yemeğine önemli bir konuşmanın geleceğini öğreniyorsunuz... Kentli biri... Ne yapardınız?

İnsan Didine'i iyi tanımayınca onun böylesine beklenmedik bir soru karşısında şaşkınlıktan havalara sıçrayacağını sanırdı, derin düşüncelere daldığından kadının bütün sivri hatları daha da sivrileşti.

- Nasıl biri? diye sordu.
- Önemli biri.
- Ve benim bundan ancak öğleden sonra haberim oluyor? Saat kaçta?
- Diyelim dört buçuk beş arası.

Camın öte yanındaki üç adam, Airaud, Forlacroix ve jandarma odaya bakıyorlardı, ama aynen Maigret'nin öğleden sonraki durumu gibi onlar da dudakların kıpırdadığını görüyor ama karışık bir uğultudan başka bir şey duymuyorlardı.

- Bilmem beni iyi anladınız mı? L'Aiguillon'daki imkânları bilirsiniz, yerel alışkanlıkları da... Hangi saatte hangi yiyeceği bulabileceğinizi de bilirsiniz...

- Tavuk kesmek için çok geç... dedi kendi kendine konuşur gibi... Yumuşak olmaz... Üstelik tüylerini yolmak ve içini boşaltmak da zaman alır... Hangi günden söz ediyorsunuz komiser?

Mejat şaşırıp kalmıştı. Maigret'ye gelince, o hiç gülümsemiyor-du.

- Salı...

- Anlamaya başlıyorum... Söz konusu olan geçtiğimiz Salı değil mi?... Kasten sordunuz... Kocama bundan söz etmiştim... Bu adam, demiştim, herhalde bir yerlerde karnını doyurdu... Oysa restorana gitmemişti... Hâkimin evinde de yemedi...

- Soruma cevap verin Didine... Bir Salı günü ona ne ikram ederdiniz?

- Et olmaz... Burada Pazartesi hayvan kesilir... Salı et çok taze olur... Serttir... Durun bakayım!... Deniz ne durumdaydı acaba o Salı?... Akşam sekize doğru sular yükselmişti, değil mi? Demek Polyte evdeydi... Bu durumda ben Polyte'e giderdim... Sabah balığa çıkmış olsa öğlende dönerdi. İyi bir şey tuttuysa...

- Polyte nerede oturur?

- Onu evinde bulamazsınız... Kahvededir... Cafe du Port'a gitmez... Karşısındakine bakın.

- Duydun mu Mejat?

Mejat derhal odadan çıktı. Kocakarı devam ediyordu:

- Polyte bir çift dil balığı tutmuş olsa ya da güzel bir dülger balığı... İşte bununla konuk ağırlanabilir... Evde jambon da varsa... Ama... Durun komiser... Sadece Polyte yok ya... Av kuşlarını seviyorsanız Rouillon babaya uğrayıverirsiniz olur biter, her sabah tuzak kurar...

Üç adam hâlâ camdan bakıyorlar. Forlacroix'nın suratı asık, Airaud, kelepçelerine rağmen, ara sıra dumandan gözlerini kırıştırarak sigara içiyor.

- Ama kuşları hazırlamak da...

Mejat peşinde sivri burunlu, yanık tenli sıska bir balıkçıyla salondan geçiyor, adam durup hayretle Marcel'e bakıyor.

- Vay canına!... Sen teslim mi oldun?

- İçeri girin! dedi Maigret. Polyte siz misiniz?

Adam kuşkuyla Didine'i süzdü. Acaba hakkında neler söylemişti. Böyle yaka paça getirildiğine göre...

- Bakın Polyte... Geçen Salı'yı hatırlıyor musunuz?

- Salı, diye tekrarladı, hiçbir şey anlamamış gibi.

- Saint-Michel'de pazar kurulduğu gün, dedi Didine.

- Tamam, bildim. Ne yapmıştım o gün?

- Her günkü gibi uyuklamışsındır, demekten kendini alamadı Didine.

- Öğleden sonra neredeydiniz? Yorulmak bilmeyen Didine lafa karıştı.

- Kahvededir!... Elinden gelse orada yatar... Öyle değil mi Polyte?

- Benim öğrenmek istediğim o gün öğleden sonra birinin sizden balık alıp almadığı...

Salonda Forlacroix'nın çatık kaşları. Polyte düşünüyordu, akıl danışır gibi Didine'e döndü.

- Sen bir şey anımsamadın mı? diye sordu inanılmaz bir saflıkla.

Ve sonra birden camlı kapıya döndü, alnına vurdu, kocakarının suratında zafer dolu bir gülücük belirmişti.

- Albert geldi, dedi balıkçı... Anımsadım, çünkü acelesi vardı... Deveaud ve Fraigne'le iskambil oynuyordum. Bir dakika bekle dedim.. Ama sabırsızlanıyordu... Ben de gidip benim kayıktan dil balığı almasını söyledim...

- Kaç tane dil balığı?

- Kaç tane aldığını bile bilmiyorum... İsteddiğini al demiştim... Daha bunun hesabını bile görmedik.

- Bilmek istediğim bu kadardı. Gidebilirsiniz... Ha, bu arada... Baksanıza Didine, Albert Forlacroix'nın hizmetçisi nerede oturuyor?

- Nah, bunun kızı işte...

- Polyte'in mi?

- Evet... Ama babasıyla oturmaz... Onu görmek istiyorsanız çabuk olun, çünkü erken yatar. Üstelik hamiledir de... Her yıl gebe kalır!... Herkese yeter...

- Mejat!... Git getir! İtip kakma sakın...

Ateşi yükselmeye başlamıştı. Polyte, eşikte durmuş gitmek için izin bekliyordu, sonunda kızının evini tarif etmek üzere müfettişle çıktı.

- Bu erkeklerin midesini anlamıyorum... Birazdan göreceksiniz... Üstelik gelirken kendine çeki düzen de verir... Ben onun elinden su bile içmem...

Komiserin odanın ortasında taş gibi durduğunu görünce şaşırdı. Maigret'nin aklına bir şey gelmişti. Birden telefona koştu.

- Yatmamış mıydınız Matmazel? Alo... Bana La-Roche-sur-Yon'da, Albert I sağlık evini bağlayın... 41 numara... Açına kadar çalın... Herhalde bir nöbetçi hemşire vardır... Evet, teşekkürler...

Gayet sakin bir sesle sorular soran Didine'i unutmuştu bile.

- Sizce Marcel mi?... Benim fikrimi sorarsanız, ikisini de iyi tanırım...

- Kesin sesinizi!... diye bağırdı öfkelenmiş gibi. Bakışlarını telefondan ayıramıyordu. Günlerdir, saatlerdir aradığı...

- Alo!... Sağlık evi mi? Kiminle konuşuyorum? Bakın Matmazel, doktor hâlâ orada mı?... Evine mi gitmiş?... Bana onun dairesini bağlar mısınız?

Yanakları kızarmış, piposunun ucunu ısırıp, tanıımıyormuş gibi karşısındaki Didine'e bakıyordu.

- Alo!... Doktor siz misiniz?... Sofrada mıydınız?... Özür dilerim... Komiser Maigret, evet. Size bir

şey soracaktım... Elbette muayene ettiniz... Nasıl?... Samıldığından da mı ciddi? Söz konusu olan o değil... Beklenmedik bir şey keşfedip etmediğinizi soracaktım... Evet, ne? Ne dediniz?... Emin misiniz?... Üç ay mı?... Sağolun doktor... Elbette resmi bir rapor hazırlarsınız. Sakinleşti mi?... Mersi... Rahatsız ettiğim için tekrar özür dilerim.

Burnundan soluyordu. Kocakarının hâlâ yerinde oturduğunu görünce:

- Şimdi evinize Didine... dedi. Çok nazıksınız, ama şimdilik size ihtiyacım yok...

Kadın hiç istemezmiş gibi ayağa kalktı, ama dışarı çıkmadı.

- Bahse girerim ki size ne söylediğini biliyorum...

- Öyle olsun... Haydi dışarı!... Çok istiyorsanız bitişikte bekleyin, ama...

- Gebe değil mi?

Kulaklarına inanamıyordu. Kadın neredeyse kendisini korkutmaya başlamıştı.

- Size cevap verecek vaktim yok... Haydi!... Ağzınızı da sıkı tutun...

Kapıyı açtı. Tam kapatıyordu ki Mejat, yanında yağlı saçları ensesine dökülen bir kızla çıkageldi.

- Benimle gelmek istemedi, tam yatmaya hazırlanıyordu... O sırada küçük bir olay vuku buldu.

Hizmetçisini görünce

Forlacroix müdahalede bulunacakmış gibi ayağa kalktı. Jandarma koluna dokununca yine soğukkanlılığına bürünüp oturdu.

- Pekâlâ!... İçeri girin!... Bir iki soru soracağım... Saat kaçta Albert I Forlacroix'nın evindeki işiniz biter?

- Bazen saat üçte, bazen dörtte...

- Akşam yemeğini siz mi hazırlarsınız?

- Ben ona asla yemek hazırlamam... Kendi yemeğini kendi pişirir... Bundan hoşlanır üstelik...

Kadın son sözlerini biraz alay biraz da küçümsemeyle karışık bir ifadeyle söylemişti.

- Ama bulaşığı siz yıkarsınız?

- Evet pis işler hep bendedir... Evde zaten pislikten bol bir şey yoktur... Erkekleri dışarıda gördüğünüzde bir şey sanırsınız... Ama içlerine girince...

- Sık konuğu olur mu?

- Kimin?

- Patronunuzun.

- Asla! Kimi konuk etsin ki?

- Sabahlan çok bulaşık bulduğunuz filan...

- Geçen hafta oldu.

- Çarşamba sabahı, değil mi?

- Belki Çarşambaydı... Her taraf kül dolmuştu... Puro bile içilmişti...

- Kim ziyaretine gelmişti bilmiyor musunuz? Kadın camlı kapıya döndü, iki eliyle karnını tutarak:

- Neden kendisine sormuyorsunuz ki? dedi.

- Teşekkürler... Gidip yatabilirsiniz...

- O mu yapmış bu işi?

Kadın buna pek şaşmamıştı. Korkmamıştı da. Birazcık merak, o kadar.

- Bunu sormamın nedeni yarın sabah temizliğe gideyim mi gitmeyeyim mi onu bilmek için...

Sokaktan sesler geliyordu. İnsanlar bir şeylerden pirelenmişlerdi. Küçük bir grup oluşmuştu. Toplaşanlar, arkasında gölgelerin dolaştığı krem rengi perdelerle dikmişti gözlerini. Özellikle Maigret'nin kaba silueti dikkat çekiyor, ağzındaki pipo bazı açılardan kafası kadar büyük görünüyordu.

- Sanırım ikisini de tutukladılar! dedi Polyte'in kızı etrafını saran meraklılara.

Çok uykusu olduğundan kadın fazla kalamadı, tahta kunduralarını buz tutmuş taşlarda takırdatarak uzaklaştı. Kapı açıldı. Mejat karanlıkta duran suratları seçmeye çalışıyordu.

- Therese yok mu? diye sordu. Karanlığın içinden bir gölge fırladı.

- Ne istiyorlarmış benden?

- Girin! Komiser sizinle konuşmak istiyor.

Önünden geçerken Marcel'e baktı ama dişlerini sıkmayı sürdürdü.

- Girin Therese... Korkmayın... Size küçük bir soru soracaktım... Lise Forlacroix'nın hamile olduğunu biliyor muydunuz?...

Kadın birden camlı kapıya döndü, odada neler olup bittiğini anlamayan Airaud'nun üzerine atılıverecekti sanki.

- Olamaz!... dedi kadın. Beni işletiyorsunuz!

- Emin olun doğru. Lise Forlacroix üç aylık hamile.

- Demek bunun içinmiş!... diye mırıldandı.

- Ne içinmiş?

- Bunun için onunla evlenmek istiyormuş...

- Evlenmek istediğini kabul ediyorsunuz demek... Ama bunun nedenini size söylemedi. Artık biliyorsunuz...

- Peki ya benim çocuğum yok muydu?... Hâkimin kızıdan neyim eksik? Benimle evlendi mi?

Camın ardından onu izlemek ilginç olmalı, kadının öfkeli olduğu anlaşılıyor ama nedeni bilinmiyordu.

- Bakın! Daha o gece...

- Evet, o gece ona ne dediniz?

- Ona kızla evlendiği takdirde, oğluyla kiliseye gelip rezalet çıkartacağımı söylemiştim.

- Pardon! Demek Salı gecesi onunla konuştunuz. Nerede? Kadın bir an duraksadı, omuzlarını silkti.

- Sokakta...

- Saat kaçtı?

- Daha gece yarısı olmamıştı sanırım...

- Sokakta nerede buluştunuz?

Kadın bir kez daha o hırçın ifadesiyle cama doğru döndü.

- Söyleyeyim... Neyse!... Saat ona doğru yatmaya giderken küçük hanımın penceresinde ışık gördüm...

- Yatak odasının penceresinde mi yoksa yemişliğinde mi?

- Kendi odasında.

- Karıştırmadığınızdan emin misiniz? Alaycı bir biçimde güldü.

- Emin miyim!... Kaç kere gözetledim o ikisini... Uyumaya çalıştım, ama beceremedim... Kalktım ve onu dışarıda beklemeye karar verdim.

- Ne amaçla?

- Hep aynı, diye itiraf etti, bezgin.

- Sadece kilisede rezalet çıkarmakla mı tehdit ettiniz?

- Ona kendi evinde canıma kıyacağımı söyledim...

- Bunu yapar mıydınız?

- Ne bileyim... Sessizce dışarı çıktım. Yağmur yağıyordu... Mantomu başıma çektim... Çok gecikir mi? diye soruyordum kendi kendime... Gecikirse belki tırmanmak zorunda kalırdım...

- Sonra ne oldu?

- Sık sık yaptığım gibi kendi kendime konuşarak yürüyordum... Önüme bakmıyordum çünkü sokakta kimsecikler yoktu... Birden birine çarptım... Oydu... Öyle şaşırmıştım ki bağırdım...

- Neredeydi?

- Duvarın yanında, hâkimin evinin arkasında...

- Ne yapıyordu? Dışarı mı çıkıyordu?

- Hayır! Hiçbir şey yapmıyordu. Gözetliyor gibiydi. Kimi beklediğini sordum...

- Ne cevap verdi?

- Hiç! Bileğimi büktü... Öfkeliydi... Bir daha ispiyonladığımı görürsem, dedi, bak neler yapacağım...

- Saat kaçtı?

- Dedim ya gece yarısı on iki suları... Belki biraz daha geç...

- Odada hâlâ ışık var mıydı?

- Bilmiyorum... Duvar nedeniyle, oradan görünmüyordu... Git yat orospu! diye bağırdı bana... Beni duydun mu? Ve bir daha... Bana bu kadar kızdığını hiç görmemiştim...

Yine camın öte tarafına doğru bir bakış. O tarafta, salonda, Airaud sükûnetini yitirmemişti. Jandarma ona yeni bir sigara vermiş olmalı, kelepçeleri nedeniyle eğri tutuyordu.

- Yanda bekler misiniz Therese? Size yine ihtiyacım olabilir...

Kapı tekrar kapandığında, bir ses, Mejat'nın sesi, duyuldu:

- Baksanıza patron... galiba...

- Ne galibası?

- Galiba...

Zavallı şaşkın! Nezaket gösterip, elde ettiği basanlardan dolayı Maigret'yi kutlamak istemişti. Oysa kötü bir bakışla karşılaşmıştı.

- Söylesene!... Galiba ne? Cevap ver! Yoksa sen de yeni bir delil mi getireceksin? Bana bira getir haydi!... Ya da dur, hayır! Kuvvetli bir şey getir, calvados, rom, öyle bir şey... Saat kaç?

Gece yarısı olmuştu, dışarda volta atan üç meraklıdan başka kimse kalmamıştı.

XI. DOKTORUN HİZMETÇİSİ

Bir motor homurtusu, bir fren sesi ve çarpılan kapılar. Hemen peşinden, otuz yaşlarında, şaşkın bir kadını sürükleyerek salona dalan iki müfettiş.

- Özür dileriz komiser... Yolda lastik patladı... Kriko işlemedi... Biz...

- Bu mu? diye sordu Maigret, her yana bakmaktan hiçbir şey göremeyen şaşkın kadını incelerken.

- Gelmek istemedi, görümcesi hastaymış... Geç vakit tekrar geri götüreceğimize söz verdik...

Kız birden kelepçeleri görüp bir çığlık attı.

- Onu tanıdınız mı? diye sordu komiser. İyi bakın... Söyleyin bakalım bu adam yakın bir tarihte sizin patronu ziyaret etti mi?

- Onları tanıyorum... dedi kız biraz kendini toparlayıp.

- Ne... Ne dediniz?... Onları tanıyor musunuz?

- Evet. İkisini de tanıyorum, çünkü ikisi birlikte geldiler...

- Ve birlikte doktorun muayene odasına girdiler?

- İkisi de... Hemen değil, çünkü doktor içeride değildi... Ertesi gün gelmelerini söyledim ama iki saat beklemeyi tercih ettiler.

- Oldu! diye homurdandı Maigret. Size ihtiyacım kalmadı.

- Götürelim mi? diye sordular, bu işe biraz canlan sıkılan müfettişler.

- Nasıl isterseniz... Bekleyin... Mejat içecek bir şeyler getiriyor... Ama bilmem yeteri kadar bardak var mı?

Ve yine Didine ayağa kalktı, hep o, komiserin koluna dokundu.

- Dolapta, diye fısıldadı.

- Ne dolapta?

- Bardaklar... Belediye meclisi toplantıları için dolapta hep bardak bulundurulur. Onları şileyim mi?

Kadın her şeyi biliyor! Her şeyi görmüş, her şeyi duymuş!

Polisler kadeh tokuşturdular. Doktorun hizmetçisi üşüdüğünden ona da birazcık içki verdiler ama bu sadece kadını öksürt-meye yaradı.

Maigret'nin kanı başına sıçramıştı. Mejat endişeli bakışlarla hareketlerini izliyordu, adam öylesine gergindi. Birden kapıyı açtı. Müfettişler çıktılar. Araba çalıştı.

- Sen buraya gel! diye bağırdı Airaud'ya beklenmedik bir sertlikle. Çıkart şunun kelepçelerini Mejat... Böyle pek aptalca duruyor. Gir!... Kapıyı kapat Mejat... Ve sen de sakın numara yapmaya kalkma... Bıktım artık!... Evet bıktım!...

O kadar beklenmedik bir durumdu ki Marcel iyice pusulayı şaşırdı.

- Eminim sen kendini çok akıllı sanıyor ve kendine güveniyorsun, öyle değil mi? Öyle öyle! Şu aynaya bak hele bir... Ve lütfen ayı gibi bir o yana bir bu yana sallanıp durma. Baban ne yapardı?

Öyle şaşırtıcı bir soruydu ki cevap vermemek konusundaki bütün kararlılığına rağmen Airaud kendini tutamayıp:

- Midyeciydi, dedi.

- Ve sen de öyle!... Ve sana göre bir hâkim kızı olağanüstü bir varlıktır, değil mi? Herkesin arkasından dalga geçtiği salağın teki olduğunun da farkında değilsin! Ne zamandır Forlacroix ile barış yaptınız?

Yaman bir sessizlik.

- Pekâlâ! Cevap verme!... Bu sana daha çok yakışıyor!

Bu kez Maigret kendisini öyle kaptırmıştı ki avaz avaz sesi kuşkusuz camın öte tarafından da rahatça duyuluyordu.

Ve komiser hem konuşuyor, hem yürüyor, hem piposunu çekiştiriyor, bir yandan da içki dolduruyordu, bütün bunlar Mejat'yı soluksuz bıraktı.

- Aman sakın cevap verme!... Hem zaten aptalın tekisin, söyleyecek bir sözün de yoktur. Therese olayı sana yetmedi mi? Az kaldı onunla da evleniyordun, değil mi?... Bunu herkes biliyor... Ama herkesin bilip de senin bilmediğin bir şey daha vardı...

- Ben de biliyordum...

- Neyi?

- Onun başka erkeklerle de görüştüğünü...

- Pekâlâ! Ve onunla evlenmedin... Bu tamam... Seni işlettiklerini anladın... Ama Therese sıradan bir otel hizmetçisi, sokakta bağırarak balık satan bir kadının kızı... Oysa öteki...

Marcel'in kaşları çatılmıştı, bütün farfaralığına rağmen Maigret adamın sıkılmış, iri yumruklarına da bir göz atmadan edemedi. Dudaklarının ucunda belirir gibi olan tebessümü silmek için bir an sırtını döndü. Tutumunu sürdürebilmek için biraz daha mı içkiye ihtiyacı vardı?

- Bir Forlacroix'nın, bir hâkim kızının, piyano çalan bir kızın sevgilisi olmakla iftihar ediyordu bizim küçük bey!

- Bakın komiser!...

- Kapa çeneni! Avukatın yanındayken konuşursun... Sen öyle söylemiştin ya... Küçük bey âşık... İrili ufaklı bütün dağlan o yaratmış sanki... Kapı arkasından gözetleyen baba Forlacroix kendisini içeri aldığı anda, beyimiz kekeleyen küçük bir çocuktan farksız oluveriyor... "Nasıl! Kızımı mı seviyorsunuz? Alın! Sizin olsun! Evlenin onunla..." Böyle oldu değil mi?... Ve bir yumrukta bir öküzü öldürebilecek güçteki bu kocaoglan burnunun ucundan ilerisini göremez hale geliverdi. "Evet efendim! Onunla evleneceğim! Evet efendim, ben dürüst bir adamım, niyetim de ciddidir." Öylesine heyecanlanmış, gurur ve mutluluktan öylesine şişmiş ki yerinde duramıyor ve belki yüz kez kendisini kafasını kırmakla tehdit eden düşmanı, Oğul Forlacroix'yı görmeye gidiyor. "Hakkımda çok yanlış fikirler edinmişsiniz... Ben sizin kız kardeşinizle evlenmek istiyorum... Gelin barışalım..."

Camın öbür tarafında, Forlacroix boynunu uzatmış, işitmeye çalışıyordu, Didine'e gelince sıranın en ucuna kadar kaymıştı.

- Bak yavrum, sana bir tek şey söyleyebilirim, ikisi de seni uyuttular... Hâlâ anlamıyorsun, değil mi? Senin üstün vasıflarını anlayıp, sana kucak açtıklarını sanmıştın, değil mi? Sadece senin yaşlı güngörmüş anan bir şeylerden kuşkulanıyordu... İhtiyatlı olmanı, kendini kaptırmamanı ihtar ettiğinde ona kızdığından eminim... "Emin ol anne, Lise sanıldığı kadar kaçık değil... İyi bakılıp, mutlu

olduğunda..." Masal bunlar masal. Zavallı salak!

Dizleri titreyen muhatabını tepeden tırnağa süzdü, sonra Mejat'ya göz kırptı, o da bunun ne anlama geldiğini çözebilmek için kafa patlatmaya başladı.

- Sanırım sadece annende o küçücük sağduyu kıvılcımı belirdi... Ama senin gibi inatçı ve tutkun birinden ne hayır gelebilirdi, ki!... "Hiç değilse onu bir doktora göster... Ya kız tamamen çıldırmışsa?... " Ve senin aklına eski dostun Doktor Janin geldi. Niyetinin ne kadar temiz olduğunu belirtmek için durumu Albert'e açtın... Janin, Lise'i muayene ettikten sonra nasıl bir karara varacaksa... Ne? Böyle olmadı mı? Cevap verme!... Yanında avukatın varken konuşursun, öyle değil mi? Albert, kardeşinin gebe olduğunu biliyordu...

Olay öylesine ani patlak vermişti ki Maigret gerileyecek vakit bulamadı. Hem belki durumun bu aşamaya gelmesini bizzat istemişti! Marcel ceketinin yakalarına yapışmış sarımsak üzereydi.

- Ne diyorsunuz?... Ne diyorsunuz?

- Klinikteki doktorun sözlerimi onaylamasını mı istiyorsun?... Birazdan... Telefonda onunla konuşursun...

- Yani Lise...

- Gebe evet! Ara sıra olur böyle şeyler... İşte zaten bu nedenle hâkim birden senin gibi çulsuzun biriyle evlenmesine razı gelmiş... Albert de bu nedenle Nantes'a seninle birlikte gidiyor... Kuşkucu... Kardeşinin ve kendisinin L'Aiguillon'un eğlencesi olmalarından korkuyor... Bir ayrıntı kafamı karıştırıyordu... Janin hastasını görebilmek için gerçekten o duvara tırmandı mı?... Ne münasebet!... Ne gereği var! Onu kendi evinde kabul edemezsin çünkü annenin de haberi olur, oysa sen onu bu hikâyenin dışında tutmak istiyorsun... Üçünüz birlikte akşam yemeğini Albert'in evinde yediniz... Hatta dil balığı yediğinizi bile söyleyebilirim... Sonra, hâkimin konukları gelip, oyun başladığında, yani yol açıldığında Albert doktoru alıp getiriyor... Anahtarı var... Ses çıkartmadan birinci kata ulaşmak hiç de zor değil... Benim önümde bir omuz darbesiyle kapıyı kırma girişiminde bulunması kuşkuvarımın uyanmasına neden oldu. Aşağının anahtarı olduğuna göre... Ama bunlar seni ilgilendirmez... Doktor Janin'i kız kardeşinin yanına soktu... Bekledi... Sana gelince, salak oğlum, sen de o her gece üzerinden atlamaya alışık olduğun duvarın önünde volta atıyordun...

Maigret kapıya doğru döndü ve Albert Forlacroix'nın suratında kötü bir ifadeyle orada dikildiğini gördü.

- Pek kötü anlar geçirmiş olmalısın?... Therese her şeye karışıp tehditler savuruyordu, iki adamın neden hâlâ dönmediklerini merak ettin... Dur sana söyleyeyim... Genç kızı muayene ettikten sonra Janin yemişlikte bekleyen Albert'in yanına gitti... Neler söylediğini tahmin etmek zor olmasa gerek... Önce herhalde şöyle başlamıştır: "Ama kız kardeşiniz bir bebek bekliyor..." Sonra... Şuna bak... Hayır müfettişe değil... Kapıya doğru dön... Şu surata bak...

Bir eli kapının tokmağında duran Albert Forlacroix'nın yüzü bembeyazdı, dudakları ıslanmış, burun delikleri kısılmıştı.

- İçeri girin Forlacroix... Daha iyi duyarsınız... Doktorun size ne bilgiler verdiğini anlatacağım... Önce kardeşinizin tedavi edilemeyeceğini söyledi, sonra da onu böyle dürüst bir adamın kollarına atmanın namussuzluk olacağını, onun yerinin bir sağlık evi olması gerektiğini ve bir doktor olarak görevinin...

- Bu doğru değil, dedi öteki düz bir sesle.

- Neymiş doğru olmayan?

- Onu ben öldürmedim... Kız kardeşim... Vuracaktı gibi kafasını öne eğmişti.

- Bu buluştuğunuzda sizin Marcel'e anlattığınız hikâye... Ama maalesef doğru değil, şayet Lise doktoru yemişlikteki çekiçle öldürmüş olsaydı, sapını silmeyi katiyen akıl edemezdi. Kızın, parmak izlerinin ne olduğundan haberi bile yoktur. Değil mi yavrum?... Ona vuran sizdiniz, tıpkı dikkat etmediğiniz takdirde şu anda da kapılabileceğiniz bir sinir krizi esnasında... Doktor, gerçeği dostu Airaud'ya bildireceğini söyledi... Israrcıydınız... Ne olursa olsun bu evliliğin gerçekleşmesini istiyordunuz... Ve sonunda o alışıldık sinir krizlerinden birine kapıldınız... Ve bence... Evet bundan eminim... Bence siz deli gibi çekici sallarken Janin'in kafasından şu düşünceler geçmiştir: Ailede tek delinin kız kardeşiniz olmadığı...

Suratı kasılmış, gözleri pırıl pırıl Albert Forlacroix saldırıya geçti... Hırıldayarak soluyordu... Ama Maigret'ye ulaşamadan Marcel onu omuzlarından tuttu ve birlikte yere yuvarlandılar.

Olup bitenlere aldırmış etmeyen komiser masaya doğru gitti, içki doldurdu, piposunu yaktı ve alnını kuruladı.

- Tak kelepçeleri Mejat, tabii becerebilir sen... Daha güvende oluruz...

Yerdeki kavga kolay bitecek gibi değildi çünkü her iki genç eşit kuvvetteydiler. Forlacroix hasmının başparmağını dişleriyle yakalamış vahşice ısırıyordu. Marcel çığlığını tutamadı. Bir kelepçe şakırtısı duyuldu. Mejat öbür eli yakalamayı becerememişti, birden öfkeye kapılıp Albert'in suratını beceriksizce yumruklamaya başladı.

Didine yüzünü cama yapıştırmıştı, burnu yassılmış, gözleri ıslık ıslık, incecik dudaklarında bir tatmin gülücüğü belirmişti.

- Eeee?...

- Tamam patron... Oldu...

Öteki bilek de sonunda çelik çemberin içine girmişti.

Marcel Airaud yalpalayarak doğruldu, kanayan sol başparmağını sağ avucunun içine almıştı. Masadaki içki şişesini aldı. Ama içmek için değil. Yaranın üzerine döktü biraz. Kemik meydana çıkmıştı.

Jandarma kapıya vurdu ve araladı.

- Bana ihtiyacınız var mı?

O anda Maigret inanmaz gözlerle tek tek her birine baktı. Didine memnun, kafasını sallıyordu. Elllerine kan bulaşan Mejat duyduğu tiksintiyi ifade ediyor, jandarma şaşkın bakıyor, Airaud parmağına kırmızı kareli bir mendil bağlıyordu.

Albert Forlacroix güç bela doğruldu, daha doğrusu yere oturdu ve vücudu spazmlarla sarsılarak öylece kaldı.

Odada öylesine bir sessizlik vardı ki masanın üzerindeki saatin tik takları net bir biçimde duyuluyordu. Maigret onu kösteğine taktı. Saat ikiyi on geçiyordu.

- Beni kızın yaptığına inandırmıştı, diye söylendi Airaud parmağına bakarken. Şüpheleri kendi üzerinden atmak için...

Maigret sanki dünyayı sırtında taşımış kadar yorgundu.

- Sen bunlarla ilgilen Mejat!

Dışarı çıktı, piposunu yaktı, usul usul limana kadar yürüdü. Ardından tıkr tıkr ayak sesleri

geliyordu. Deniz kabarıyordu. Fenerlerin ışıqlan gökyüzünde çakıştı. Ay doğmuş, hâkimin evi karanlıklar arasında, olanca çiğ beyazlığıyla gerçekdışı bir görünüm almıştı.

Adımlar durdu. Sokağın köşesinde iki siluet buluşmuştu. Didine kendisini bekleyen şaşı gümrükçüsüne kavuşmuştu. Alçak sesle konuşuyordu.

- Bilmem kafasını keserler mi, diyordu titreyerek şalına sarınırken.

Daha sonra bir kapı gıcırdadı. Evlerine girmişlerdi. Kimbilir, yine o yüksek karyolaya tırmanıp, kuştüyü yorganı üstlerine çekip karanlıkta daha uzun süre fısıldaşırlardı.

Maigret birden kendi kendine konuştuğunu fark etti.

- Geçmiş olsun!

Bu iş de bitmişti. Belki bir daha asla L'Aiguillon'a gelmezdi. Burası artık onun için hani tıpkı o cam kürelerin içindekilere benzeyen minicik ama her şeyi yerli yerinde kentler gibiydi: Küçük bir dünya... Her yandan gelmiş insanlar... Şöminesinin köşesindeki hâkim... Dolgun dudakları, sütle dolu göğsü, altın pırıltılar yansıyan gözbebekleriyle yatağında oturan Lise... Versailles'daki dairesinde Constantinesco ve konservatuvara giden kızı... Yaşlı Horace Van Usschen ve o açık renk pantolonu, beyaz yün kasketi... Sonunda mutlaka biriyle evlenecek olan Therese... Evinde ebediyyen yalnız kalacağını sanırken birden o koca oğluna kavuşan dul bayan Airaud...

Gecenin içinden yükselen gürültüler birden onu ürpertti, ihtiyar Bariteau yılan balığı avlamak için sepetlerini yerleştirmeye gidiyordu.

Ha sahi!... Deniz saat kaçta yükselecek?

Nieul, 31 Ocak 1940

SON

- [1.](#) Versailles: Versay, Fransa'nın güney batısında Fransa Krallarının sarayı bulunan kent
- [2.](#) Armagnac: Fransa'da bir bölge ve bu bölgede üretilen bir çeşit konyak
- [3.](#) Toulouse: Güney Fransa'da bir kent
- [4.](#) Poitiers: Güney Fransa'da bir kent
- [5.](#) Curry: bir çeşit acılı baharat
- [6.](#) La Rochelle: Batı Fransa'da bir liman kenti
- [7.](#) Calvados: Normandiya'da üretilen elma konyacı
- [8.](#) Nantes: Batı Fransa'da Loire ırmağı üzerinde kent
- [9.](#) Nice: Fransa'nın güneydoğusunda bir liman ve dinlence kenti
- [10.](#) Porto: Bir çeşit tatlı kırmızı şarap
- [11.](#) Bourgogne: Burgonya
- [12.](#) Montparnasse: Paris'in merkez ve güney bölgesi
- [13.](#) Cote d'Azur: Fransa'nın Akdeniz sahilleri, Fransız Rivyerası
- [14.](#) Choucroute: lahana turşulu, etli, patates ve şarapla servis edilen Alsas yemeğı
- [15.](#) Niort: Batı Fransa'da bir kent, önemli bir finansal merkez